هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان
37

سالَی/ 2006 – بەرگی سی و حەوت

چاپی یەکەم/ ساڵی 2007

پێرِیست

پرۆتۆكۆڵی دانیشتنی دەستپێك خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2006/9/3 ل5

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (1) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/9/4 ل25

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (2) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/9/5 ل49

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (3) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/6 ل99

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (4) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/9/11 ل147

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (5) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/13 ل161

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (6) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/20 ل229

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (7) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2006/9/24 ل282

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (8) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/9/25 ل354

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (9) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/9/27 ل400

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (10) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/2 ل420

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (11) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/10/3 ل471

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (12) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/9 ل529

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (13) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/10/11 ل532

تختم جميع مراسلات الاتحاد وسجلاتها بالختم الخاص به وتحفظ السجلات والوثائق في اماكن مخرزه داخل الاتحاد وخاضعة للتفتيش وفقاً للقانون.

الفصل السابع

أحكام ختامية عامة

المادة التاسعة عشرة:

اولاً: في حالة حل الاتحاد اختيارياً ينص وصف لتحديد الحقوق والالتزامات واذا كان الحل اجبارياً تؤول اموال الاتحاد الى اقرب اتحاد مماثل في الاهداف.

ثانياً: تطبق احكام قانون الجمعيات النافذ في الحالات التي لم يرد فيها نص في هذا القانون.

المادة العشرون:

للإتحاد اصدار مطبوع دوري.

المادة الحادية والعشرون:

للهيئة العامة إصدار الأنظمة و التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الثانية والعشرون:

لا يعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون.

المادة الثالثة والعشرون:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقةتنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة والعشرون:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره و ينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسایی پێویستە راپۆرتی خۆی ئامادە بكات لە رۆژی گفتوگۆ كردنی, ئێستا دێینە سەر خاڵی سێیەم خوێندنەوەی یەكەمی پرۆژەی یاسای هەمواركردنی یاسای (14)ی ساڵی 1992ی وەزارەتی پەروەردە. هەر بە عەرەبی بۆمان هاتووە لە حكومەتەوە زۆریشە, رەنگە هەر عەرەبیەكەی بخوێنینەوە و كوردیەكەش لاتان هەیە و بۆ رۆژی موناقەشەكە, فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەراستی ئەو پرۆژەیە لەلایەن وەزارەتی پەروەردەوە هاتووە, تۆزێك كەم وكوڕی تێدایە, یەكەم بەشێوەی تەعدیل هاتووە, ئەوە زۆر باشە, بەڵام پاش هەنگینێ لاپەڕەی سێ و چوارەم بە شێوەی مەوادی ئیزافی هاتووە, ئێمە كە خوێندنەوەی یەكەمی كراوە ئیحالەی لیژنەی قانونی كرا, رەنگە بتوانین دەستكاری بكەین بۆ ئەوەی ئەو مادده ئیزافیەش داخلی تەعدیلەكە بكەین و ببێتە تەعدیلی وەزارەتی پەروەردە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

زۆر چاكە، برادەری تریش هەر عەینی مولاحەزەی دابوو لەسەر یاساكە، ئەمە خوێندنەوەی یەكەمە، فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لە بیدایەت پرۆژەیەكمان لە بۆ هات، ئەو پرۆژەیە پرۆژەیەكی تازە بوو بەنسبەت وەزارەتی تەربیە، تەعدیلاتێكی كەمی تێدا بوو دوای ئەوەی ئێمە لەگەڵ جەنابی وەزیر دانیشتین ئەوان ئیكتیفایان كرد بە تەعدیل، وتیان ئێمە بە پرۆژەیەكی لاحق تەعدیلێك دەنێرین و صەرفی نەزەر لەو پرۆژەیە دەكەین، ئیتر بۆیە ئێمەش ئەو تەعدیلەمان خوێندەوە، دوا رەئییش رەئیی ئێوەی بەڕێزە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

با تەوزیحێك بدەم، وادیارە ئەو تەعدیلەی كە كراوە لاتان نییە، لەبەر ئەوەی دەكرێت خوێندنەوەی یەكەمی بكرێ بەبێ ئەوەی نوسخەی یەكەمتان لابێت، لە موناقەشە تەبعەن هەمووتان لاتان دەبێت، خوێندنەوەی یەكەم دەكرێت پێشتر تەوزیع كرابێت، و دەكرێت نەكرابێت، یانی ئێستا خوێندنەوەی یەكەم دەخوێندرێتەوە، دواتر بە تەبع كراوی پێتان دەگات، بۆ ئەوەی خۆتان ئامادە بكەن بۆ رۆژی موناقەشەكردنی.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

قانون التعديل الثاني لقانون وزارة التربية لاقليم كوردستان- العراق

رقم (4) لسنة(1992) المعدل

المادة الاولى:

تلغى الفقرة (6)من المادة (الاولى)من قانون وزارة التربية رقم (4) لسنة 1992.

المادة الثانية:

تعدل الفقرة (3) من المادة الثانية من قانون وزارة التربية رقم 4 لسنة 1992 المعدل و تقرأء كالأتي:-

(للوزير مستشارون لايزيد عددهم عن اربعة يساعدونه في ادارة شؤون الوزارة و تنفيذ مهماتها الفنية).

المادة الثالثة:

تلغى المادة الثالثة ويحل محلها مايلي:-

هدف الوزارة :- تهدف الوزارة الى تنشئة جيل واعٍ محب لوطنه اخذ بالتفكير العلمي ومتشبع بالعلم والمعرفة و الخلق، مستوعب لمعطيات التطور الحضاري، مدرك لحقوق الانسان ومؤمن بمبادئ ، واجباتها متفهم للحريةو، المسؤولية في نطاق المجتمع وتوفير فرص التعلم لكل من يرغب في ذلك أو بحاجة اليه.

المادة الرابعة:

تعدل الفقرة(4) من المادة الرابعة من القانون رقم 4 لسنة 1992 و تضاف فقرة اخرى اليها لتصبح فقرة (5) لها وتقرأن كالاتي:

4- جعل اللغات التركمانية والسريانية والأرمنية لغة التعليم في المناطق التي يشكل الناطقين فيها كثافة سكانية وفقاً للضوابط التربوية على ان يكون تعليم اللغتين الكوردية والعربية إلزامياً.

5- تغيير المناهج الدراسية لجميع المراحل الدراسية وفق متطلبات العصر بحيث يتلاءم مع السياسة التربوية والتنموية في اقليم كوردستان.

المادة الخامسة:

تعدل الفقرتان (1) و (4) من المادة الخامسة من القانون رقم 4 لسنة 1992 و تقرآن كالآتي:

1- ضمان اعداد وتأهيل المعلمين و المدرسين و المشرفين التربويين و المسؤولين عن ادارة التعليم و الاشراف عليه و اعادة تدريبهم اثناء الخدمة و تمكينهم من النمو المهني و العلمي و دعم منزلتهم بالتنسيق مع وزارة التعليم العالي و البحث العلمي والوزارات ذات العلاقة.

4- العناية بالتربية الدينية و الخلقية وفق مبادئ التسامح والتعاون والصدق والاخلاص في الأقوال والاعمال.

المادة السادسة:

تلغى المادة التاسعة من القانون رقم 4 لسنة 1992 و يحل محلها ما يلي:

تنشئ الوزارة من الصفوف و المدارس وفق الأساليب العلمية الحديثة لرعاية:

أ- ذوى الاحتياجات التربوية الخاصة.

ب- المتفوقين والموهوبين.

المادة السابعة:

تعدل المادة االحادية والعشرون من القانون رقم 4 لسنة1992 المعدل وتقرأ كالآتي: -

تتكون تشكيلات مركز الوزارة من:

1- مكتب الوزير
2- مكتب وكيل الوزارة
3- المديرية العامة للديوان
4- المديرية العامة للمناهج و الوسائل التعليمية و المطبوعات
5- المديرية العامة للنشاط الرياضي و الفني
6- المديرية العامة لرياض الأطفال و التعليم الإبتدائي
7- المديرية العامة للتقويم و الإمتحانات و الشهادات
8- المديرية العامة للتعليم الثانوي و المهني
9- المديرية العامة للتخطيط التربوي
10- المديرية العامة للتعليم التركماني

11- المديرية العامة للتعليم السرياني

12- المديرية العامة للمعاهد و التدريب

13- المديرية العامة للإشراف التربوي

14- المديرية العامة للأبنية والمعامل

المادة الثامنة:

تضاف مايلي الى أخر المادة الثانية والعشرين المعدلة وتصبح الفقرة (5) لها:

ا- للوزير التعاقد مع خبراء عراقيين.

ب- للوزير التعاقد مع الاجانب أو الشركات للاستفادة من خبراتهم في المجالات التي يراها ضرورية أو بحاجة الى خدماتهم بعد موافقة رئاسة مجلس الوزراء.

المادة التاسعة:

تضاف المادة التالية الى القانون رقم 4 لسنة 1992 المعدل كالآتي:

أولاً: تنشئ الوزارة بنظام معاهد المعلمين و الفنون الجميلة و الفندقة و السياحة و غيرها.

ثانيا: ينظم التعليم المهني و فروعه بنظام.

المادة العاشرة:

تضاف المادة التالية الى القانون رقم 4 لسنة 1992 المعدل كالآتي:

يجوز اختصار مدة الدراسة بالأنتقال الى صف اعلى و تحدد بتعليمات جميع الأمور المتعلقة بالإنتقال.

المادة الحادية عشرة:

تضاف المادة التالية الى القانون رقم 4 لسنة 1992 المعدل كالآتي:

يجب ان يتوفر في المدير العام للتربية المواصفات التالية :

أ- ان يكون حاصلاً على شهادة جامعية اولية و له خدمة في التربية اكثر من (15) سنة .

ب- يمتاز بقوة الشخصية و النزاهة و السمعة الطيبة وذو خبرة و كفاءة بين اعضاء الهيئة التدريسية و التعليمية.

المادة الثانية عشرة:

للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الثالثة عشرة:

لايعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون.

المادة الرابعة عشرة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الخامسة عشرة:

ينفذ هذا القانون إعتباراً من تأريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية(وقائع كوردستان).

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان

38

سالی/ 2006 – بەرگی سی و هەشت

چاپی یەکەم/ سالی 2007

پێرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (14) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/16 ل5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (15) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2006/10/19 ل67

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (16) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/10/30 ل71

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (17) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/11/1 ل131

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (18) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/11/6 ل203

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (19) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/11/8 ل261

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (20) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/11/14 ل315

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (21) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2006/11/27 ل369

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (22) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/11/29 ل421

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (1)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2006/12/17 ل441

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (23) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/12/19 ل501

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (2)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2006/12/26 ل549

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (24) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2006/12/27 577

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ئەوەی دەست پێ بکەین بە خوێندنەوەی راپۆرتەکان, تەوزیحێکمان هەیە حەز دەکەین بە ئێوەی بەڕێز رابگەیەنین, ئەویش ئەوەیە ئێمە وەکو لیژنەی یاسا لەگەڵ لیژنەی پەروەردە دوو کۆبوونەوەمان لەگەڵ بەڕێز وەزیری پەروەردە ئەنجام دا, کۆبوونەوەی یەکەم پەیوەندی هەبوو بەو پرۆژەیەی کەلەلایەن وەزارەتی پەروەردەوە پێشکەش کرابوو, کە گۆڕانکاری تەواوی یاساکەی تێدا کرابوو, دوای ئەوەی لەگەڵ جەنابی دانیشتین و موناقەشەیەکی دوورودرێژمان لەگەڵ کرد, هەموو لایەکمان هاتینە سەر ئەو قەناعەتەی کە ئیمکان هەیە ئەوە بە پرۆژە تەعدیلێك چارەسەر بکرێت, ئەوە بوو وەزارەتی پەروەردە پرۆژە تەعدیلێکی پێشکەش بە پەرلەمان کرد, ئێستا ئێمە کارمان کردووە لەسەر ئەو پرۆژەیە و لەگەڵ لیژنەی پەروەردە راپۆرتی جیامان هەیە, ئێستا برای بەڕێزم کاك کریم راپۆرتی لیژنەی یاسا دەخوێنێتەوە, سوپاس.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ/ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان

ب/ راپۆرتی لیژنەی یاسا

لێژنەکەمان هەڵساوە بە تاوتوێی پرۆژە یاسای هەموارکردنی یاسای وەزارەتی پەروەردەی هەرێمی کوردستان - عێراق کە دوای خوێندنەوەی یەکەمی لە پەرلەمان رۆژی 2006/9/13بۆی ڕەوانە کرابوو، دوای ئەنجامدانی کۆبوونەوە لەگەل وەزیری ڕاسپێردراو بە پۆستی وەزارەت و گفتو گۆکردن و بیرورِا گۆڕینەوە لێژنە ڕاپۆرت و ڕاسپاردەکانی خۆی سەبارەت بە پرۆژەکە بە تێکڕای بۆچوونەکان بەم شێوەی خوارەوە پێشکەش دەکات :-

یەکەم: ناوزەدکردنی پرۆژەکە بە (یاسای دووەم هەموارکردن بۆ یاسای پەروەردەی هەرێمی کوردستان – عێراق نمرە 4 بۆ ساڵی 1992ی هەموارکراو).

دووەم: لیژنە دیباجەیەك بۆ پرۆژەی یاساکە پێشنیاز دەکات.

سێیەم: ئەوەی پەیوەیستە بە مادەی یەکەم لە پرژەکەدا لیژنە پشگیری لێوە دەکات و پێشنیازیش دەکات بەم شێوەیەی خوارەوە دایرێژێتەوە:-

(ماددەی یەکەم):- برگەی (3) لە ماددەی دووەم لە یاسای یەکەم هەموارکرنی یاسای وەزارەتی پەروەردە نمرە (17)ی ساڵی 2000 هەمواردەکرێ و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(وەزیر چەند ڕاوێژکارێکی دەبێ، نابێ ژمارەیان لە چوار زێتر بێت، لەبەرێوەبردنی کاروباری وەزارەت وجێبەجێ کردنی ئەرکەکانی تەکنیکی و پەروەردەیدا یارمەتی دەدەن بە مەرجێك هەڵگری بڕوا نامەی زانکۆی سەرەتایی و شارەزا و پیادەکار بن).

چوارەم: ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی دووەم لەم پرۆژەیەدا، لیژنە پشتگیری لە ناوەرۆکەکەی دەکات و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی دووەم):-ماددەی دووەم لە یاسای پەروەردە نمرە 4 بۆ ساڵی 1992 هەڵدەوەشێنرێتەوەو ئەوەی خوارەوە جێگەی دەگرێتەوە:-

ئامانجەکانی وەزارەت:- پێگەیاندنی نەوەیێکی وریا و نیشتیمان پەروەر، سەودا بە بیرکردنەوەی زانستی، چەکدار بە زانست وداهێنان، وەرگر بە دەرهاوێشتەکانی پەرەسەندنی شارستانی، زانا بە مافەکانی مرۆڤ و هاووڵاتی بوونی چاك و ئەرکەکانیان و تێگەیشتوو بۆ ئازادیو بەرپرسێتی لە کەمەربەندی کۆڵگادا بە جۆرێك لەگەڵ حوکمەکانی دەستوری هەرێمی کوردستاندا بگونجێت.

پێنجەم: ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی سێیەم لەم پرۆژەیەدا لیژنە پشتگیری ناوەرۆکەی دەکات و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی سێیەم) ئەمەی خوارەوە دەخرێتە سەر دواوەی ماددەی چوارەم لە یاسای نمرە 4 بۆ ساڵی 1992 و دەبێتە بڕگەی (5)ی ماددەکە و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

5-گۆرینی بەرنامەی خوێندن بۆ سەرجەم قۆناغەکانی خوێندن بەپێی داخوازیەکانی سەردەم بەجۆرێك لەگەڵ ڕێڕەوی پرۆسەی پەروەردەیی لە هەرێمی کوردستان گونجاو بێت.

شەشەم: ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی چوارەم لەم پرۆژەیەدا لێژنە پشتگیری دەکات لەوەی تێیدا هاتووە بەخستنە سەر ئەم ڕستەی خوارەوە بۆ دواوەی بڕگەی (1) لە ماددەی پێنجەم لە یاسای نمرە 4 ی ساڵی 1992(بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی فێرکردنی باڵاو توێژینەوەی زانستی)و هەموارکرنی دەقی بڕگە (4) لەهەمان ماددەداو بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی چوارەم):- هەردوو بڕگەی (1)و(4) لە ماددەی پێنجەم لە یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

1-مسۆگەرکردنی ئامادەکاری مامۆستاو وانە بێژان و سەرپەرشتیارە پەروەردەییەکان وبەرپرسانی بەرێوە بردنی فێرکاری و سەرپەرشتی کردنی ومەشق پێکردنیان لەکاتی خزمەتداو فەراهەمکردنیان لە گەشەسەندنی پیشەیی وزانستی داو پشتگیریکردنی پایەکەیان بە هەمەهانگی لەگەڵ وەزارەتی فێرکردنی باڵاو توێژینەوەی زانستی دا.

2-گرنگیدان بە پەروەردەی ئاینیوڕەوشتەوە بەپێی سەرەتاکانی لێبوردەییو هاوکاریوڕاستگۆیو دڵسۆزی لە گوتن وکردەوەکاندا وێرای ڕەچاوکردنی تایبەتمەندێتی ئایینەکانی دیکە لە هەرێمدا.

حەوتەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی پێنجەم لەم پرۆژەیەدا لیژنە پشتگیری لە ناوەرۆکەکەی دەکات و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی پێنجەم):- ماددەی نۆیەم لە یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992 هەڵدەوەشێنرێتەوە ئەمەی خوارەوە جێگەی دەگرێتەوە:-

وەزارەت بۆی هەیە پۆل و قوتابخانەی ئەوتۆ دروست بکات بۆ دستەبەرکردنی:-

أ-چاولێکردنی درەنگ فێربووان وگوێچکە وچاوکزان بەپێی شێوازە زانستیەکانی سەردەم.

ب-چاولێکردنی سەرکەوتوان وبەهرەداران.

هەشتەم: یان ئەوەی پەیوستە بە ماددەی شەشەم لەم پرۆژەیەدا لێژنە پێی وایە کەوا ئاماژە بە نمرەی ماددەی شەشەم لە هەموارکردنی یەکەمی یاساکە بکرایە نەك بە ماددەی 23 لەبەر ئەوەی خۆی لە بنەرەتدا هەموارکراوەو لێژنەش دوای ئەنجامدانی هەموارکاری لەسەر بڕگەکانی (14،12،6)ی ماددەکە پشتگیری لێ دەکات، ئەویش بەدانانی ناونیشانی بڕگەی (6) بەم شێوەیە (بەڕێوەبەرایەتی گشتی باخچەی ساوایان وخوێندنی سەرەتایی)ودانانی ناونیشانی بڕگەی (12)ش بەم شێوەیە (بەڕێوەبەرایەتی گشتیی ڕاهێنان وپەیمانگاکان)و لادانی وشەی (قوتابخانەیی) لە دواوەی بڕگەی (14)ی ماددەکەدا و ماددەکەش دوای ئەنجامدانی هەموارکاریەکان بەم شێوەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی شەشەم) ماددەی بیست و سێیەم لە یاسای نمرە (4)ی ساڵی (1992)ی هەموارکراو هەمواردەکرێ وبەم شێوەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

پێکهاتەکانی ناوەندی وەزارەت پێك دێت لە:-

1-نوسینگەی وەزیر.

2-نوسینگەی بریکاری وەزیر.

3-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی دیوان.

4-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی بەرنامەکان وشێوازەکانی فێرکاریوچاپەمەنیەکان.

5-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی چالاکی وەرزشیو هونەری.

6-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی باخچەی ساوایان وخوێندنی سەرەتایی.

7-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی هەڵسەنگاندن وئەزمونەکان وبڕوانامەکان.

8-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خوێندنی دواناوەندیو پیشەیی.

9-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی پلاندانانی پەروەردەیی.

10-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خوێندنی سریانی.

11-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خوێندنی تورکمانی.

12-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی مەشقکردن وپەیمانگاکان.

13-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی سەرپەرشتیاری پەروەردەیی.

14-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی بینایەو کارگەکان.

نۆیەم: یان ئەوەی پەیوستە بە ماددەی حەوتەم لەم پرۆژەیەدا لێژنەی یاسایی پشتگیری لێوە دەکات وبەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی حەوتەم):- ئەوەی دادێ دەخرێتە سەر دواوەی ماددەی بیست و دووەمی هەموارکراوو دەبێتە بڕگەی (5) لە ماددەکەدا:-

5-وەزیر بۆی هەیە گرێبەست لەگەڵ شارەزایانی عێراقی و بیانی یان هەر کۆمپانیایێك مۆر بکات لەو بوارانەدا کە بە پێویستی دەزانێ یانیش خۆی پێویستی بە خزمەتگوزاریان هەیە بۆ ئەوەی کەڵك لە شارەزاییان وەربگیرێت دووایی رەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

دەیەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی (هەشتەم) لەم پڕۆژەیەدا لێژنە پێشنیاز دەکات ناوەرۆکەکەی جێگیر بکرێت لە ناو ئەو مادده زیادکراونەی دەخوازرێن بخرێنە سەر یاساکەو وەك لە ماددەی یەکەمی مادده زێدەکراوەکاندا هاتووەو دەبێتە بڕگەی دووەمی ماددەکەو ماددەکەش بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی هەشتەم) {ماددەی زێدە کراوە}.

یەکەم:- وەزارەت بە پێڕەویکی تایبەت پەیمانگایەك بۆ پێگەیاندنی مامۆستایان و هونەرەجوانەکان وکاری میوانخانەیی وگەشت وگوزارو ئیدیکەش دەکاتەوە.

دووەم:- خوێندنی پیشەیی و لقەکانی بە پێڕەوێك دەخرێت.

یانزەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی دووەم کە لەو مادانەیە دەخوازرێن زێدە بکرێت ئەوا لێژنە پشتگیری لێوە دەکات وبەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:-

ماددەی نۆیەم: (ماددەیەکی زێدەکراو)

ئەو ماددەی دادێ بۆ یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو زێدە دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

(دەکرێ ماوەی خوێندن بە گواستنەوە بۆ پۆلێکی بەرزتر کورتبکرێتەوە ، هەمووکارانەی پەیوەست بە گواستنەوەکە بە رێنمایی دیار دەکرێت.

دووانزەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی سێیەم کە لەو ماددانەیە دەخوازرێ زێدە بکرێت ئەوا لیَژنە پشتگیری لێوە دەکات دوای کەمکردنەوەی ماوەی لە(17)ساڵ بۆ (15)ساڵ کە لە بڕگە(1/م)ی ماددەکەدا هاتووەو بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

ماددەی دەیەم: (ماددەکەی زێدە کراوە)

ئەو ماددەی دادێت بۆ یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992 ی هەمووارکراو زێدە دەکرێت بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

- بەڕێوەبەری گشتی پەروەردە دەبێ ئەم مەرجانەی خوارەوەی تێدابێت.

أ-دەبێ بڕوانامەی زانکۆی سەرەتایی بە دەستهێنابێ وزیاتر لە (15)ساڵ ڕژاه (خدمە)ی لە پەروەردەدا هەبێت.

ب-بەکەسایەتی بەهێزو دەستپاکی وناوبانگی باش ناسراو بێ ولە نێو ئەندامانی دەستەی وانە بێژان ومامۆستایاندا شارەزاو بە توانا بێت.

سێزدەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی چوارەم کە لەو مادانەیە دەخوازرێ زێدە بکرێت بۆ یاساکە ئەوا لێژنەی یاسایی پشتگیریی لێ دەکات و پێشنیاز دەکات بەم شێوەیە خوارەوە:

(وەزارەت بۆی هەیە قوتابخانە بۆ خوێندنی ئێواران بکاتەوە بۆ ئەوەی هاولاتیانی بتوانن کارو زانست پێکەوە ئەنجام بدەن).

چوارەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی پێنجەم کە لەو ماددانەیە دەخوازرێ زێدە بکرێت بۆ سەر یاساکە ئەوا لێژنەی یاسایی وای بۆ دەچێ لابردرێت لەبەربوونی ماددەی هەشتەم لە هەمواركردنی یەكەمی یاساكەدا بەهەمان دارشتن و واتاوە. هەروەها لێژنە پێشنیاز دەكات بە زێدەكردنی سێ ماددەی دیكە بۆ سەر پرۆژەكە و بەم شێوەی خوارەوە:-

ماددەی دووازدەم (مادەیەكی زێدەكراوە):-

كار بەهیچ دەقێك ناكرێ لەگەڵ حوكمەكانی ئەم یاسایەدا ناكۆك بێت.

ماددەی سێزدەم:(ماددەیەكی زێدەكراوە)

لەسەر ئەنجومەنی وەزیران لایەنە پەیوەندیدارەكانە حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

ماددەی چوارەم: (مادەیەكی زێدەكراوە)

ئەم یاسایە لەرۆژی دەرچواندنیەوە جێبەجێ دەكرێو لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائعی كوردستان) بلاودەكرێتەوە.

هۆكارەكانی دانانی ئەم یاسایە

بە هاورا لەگەڵ ئامانجەكانی قۆناغی ئێستادا كە خۆی لەبایەخ پێدانی كەرتی پەروەردەدا دەنوێنێ بەو گرینگیەی كە دەیهێنێ لە پێناو بەشداریكردنی بەشێوەیەكی كاریگەر لە بزاڤی ئەو پەرەسەندن وپێشكەوتنەی كە بە هەرێمەوە دیارەو بۆ ئەوەی وەزارەتی پەروەردە لە كوردستاندا بكارێ شانبەشانی پەرەسندن وپێشكەوتنی زانستیو شارستانی بێت بۆ زامنكردنی بەدیهێنانی ئامانجەكانی وەزارەت لە پێگەیاندنی نەوەیەكی وریایی ئەرك پەروەر، سەودا بەبیركردنەوەی زانستی، چەكدار بە زانست وداهێنان وەرگر بە دەرهاوێشتەكانی پەرەسەندنی شارستانی زانا بە مافەكانی مرۆڤ وهاولاتیبونی چاك وهەروەها ئەركی لە گۆڕانكاری بەرنامەكانی خوێندندا بۆ سەرجەم قۆناغەكانی خوێندن بە پێی داخوازیەكانی سەردەم بێ بەجۆرێك كە بگونجێت لەگەڵ رێڕەوی پڕۆسەی پەروەردەیی و سروشتی ئەو قۆناغەی كە هەرێمی پێدا تێپەڕ دەبێ بۆ ئەوەی وەزارەتەكە كاریگەری و توانایی زیاتری هەبێ لە بەدیهێنانی ئامانجەكانیدا بۆیە ئەم یاسایە دانرا.

تكادارین بفەرمون بە خوێندنەوە و خستنە ڕووی پرۆژەكەو ڕای لێژنەی یاسایی بۆ ئەنجومەن سەبارەت بەو یاسایە بۆ ئەوەی گفتوگۆ و ڕادەربڕینی گونجاو لەسەری بكرێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

فەرموو بۆ خوێندنەوەی ڕاپۆرتی لیژنەی پەروەردە.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری لیژنەی پەروەردە و فێرکردنی باڵا لەسەر یاسای وەزارەتی پەروەردە:

ماددەی یەکەم:

پووچەڵ کردنەوەی بڕگەی (6) لەماددەی یەکەم واتە وشەی (نەتەوەکان) کە هاتووە.

ماددەی دووەم:

ئامانجی وەزارەت:

ئامانجی وەزارەت ئەوەیە نەتەوەیەکی چاوکراوە و وەرگری هزری مرۆڤایەتی دۆست بە نیشتمان و گەلی کوردستان و کارامەی دڵسۆز پێ بگەیەنێت کە شێوازی زانستی و ماقووڵ و لەبیرکردنەوە وکارایی کردن بگرێتە بەر, تابتوانێت لە خێروبێری گەشەسەندنی شارستانی لە چوارچێوەی ڕەسەنایەتی هاوچەرخیدا حاڵی ببێت, فێربێت بەجۆرێکی ئەوتۆ کە بنەماکانی دیموکراسی و مافی مرۆڤ و هاوڵاتیەتی و ئەرکی سەرشانی هاوڵاتی بزانێت, لەئازادی و یەکسانیدا دادوەری وکۆمەڵایەتی تێ بگات, بە جۆرێك لەگەڵ حوکمەکانی دەستووری هەرێمی کوردستاندا بگونجێت.

ماددەی سێیەم:

لە خاڵی پێنجدا بەرنامەکانی خوێندنی هەموو قۆناغەکانیدا لە هەرێم بەپێی پێداویستی هاوچەرخ بگۆڕدرێن, وەك کاروچالاکیە پەروەردەییەکان, شان بەشان لەگەڵ گەشەسەندنی زانستی و تەکنەلۆجیادا بەرەوپێش بچن.

ماددەی چوارەم:

بڕگەی یەکەم لە ماددەی پێنجەمی هەموارکراو, هەمواردەکرێ بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

1-زەمانەتی ئامادەکردنی کادیری فێرکاری و پەروەردەیی و دووبارە مەشق پێکردنیان لە ماوەی خزمەتەکانیاندا, تا بتوانن بەهرەی پیشەیی و زانستیان پەرەپێبدەن و بە هاودەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان پلەو پایەیان بەهێز بکات.

2-بایەخ دان بەپەروەردەی ئاینی و ئاکاری لەسەر بنەمای لێبوردەیی و هاوکاری و ڕاستگۆیی و دڵسۆزی چ بە گفتار, چ بە ڕەفتار.

بڕگەی چوارەمی ماددەی چوارەم بەم شێوەی خوارەوە دەبێت:

4-تەدریسی زمانەکانی تورکمانی و سریانی و عەرەبی وەك فێرکردنی زمان لە قۆناغەکانی سەرەتایی و دواناوەندیدا وەك زمانی فێرکردن بێت و هەموو ماددەکانیش بەسەرپشکی مافی پارێزراوە بۆ منداڵەکانیان لەو ناوچانەی کە لێدادەنیشن.

تێبینی:

ئەم پێشنیازە لەگەڵ ئەوەیە کە واقیعی باری تەدریسی ئەم زمانانە لەم قۆناغەی ئێستادا بگونجێت.

ماددەی شەشەم:

لەیاسای ژمارە چواردا ماددەی بیست ویەکی هەموار کراوی ژمارە 17 تایبەتە بە پێکهاتەکانی وەزارەت هەمواربکرێ و بەم شێوەیەی خوارەوەی لێ بێت:

1-باخچەی ساوایان بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی و فێرکردنی سەرەتایی زیاد بکرێت وبەم شێوەیەی خوارەوەی لێ بێت:

6-بەڕێوەبەرایەتی گشتی ساوایان و فێرکردنی سەرەتایی.

2-دارِشتنەوەی برِگەی (14)بەم شێوەیەی خوارەوە:

14-بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئامادە کردی مەشق دانی مامۆستایان.

3-دارِشتنەوەی برِگەی 12 بەم شێوەیەی خوارەوە:

12-بەڕێوەبەرایەتی گشتی بینایە و کارگەکان.

لیژنە پێشنیار دەکات ئەم بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەی خوارەوەش زیاد بکرێت, چونکە بۆ ئەم قۆناغە زەرووره, لەبەر ئەوەی قوتابیان لە قۆناغە جۆربەجۆرەکاندا بەدەست کێشەی زۆر دەناڵێنن, بۆ ئەوەش کەئیش وکاری توێژەرە کۆمەڵایەتیەکان رێك بخرێت ورۆڵی خۆیان لەکاری پەروەردەدا بگێرِن وقوتابیان بە ئاگاو وشیار بکرێنەوە, کێشەکانیان چارەسەر بکرێت ودیاردەی توندوتیژی وخۆکوژی پەرەنەسێنێ, ئێمە پێشنیار دەکەین وەکو خاڵی پازدەهەم:

15-بەڕێوەبەرایەتی گشتی توێژەرانی کۆمەڵایەتی و دەروونی زیاد بکرێت.

یەکخستنی هەردوو ماددەی بیست و بیست ودووی ئەصڵی یاساکە کە پێکهاتەکانی وەزارەتەکەی تێدا باس کراوە, داواکارین.

ماددەی حەوتەم:

فێرکردنی پیشەیی و لقەکانی بە پێرِۆ دەبێت.

ئەو ماددانەش کەداوا دەکەین زیاد ببێت:

ماددەی یەکەمیان کەدەبێتە ماددەی بیست وچوار(وەزارەت بەپێی سیستەمێك یاخود پەیرەوێکی تایبەت پەیمانگەی ئامادەکردنی مامۆستایان و هونەرە جوانەکان و ئوتێل گێرِی و و گەشت وگوزار و هی دیکە دادەمەزرێنێت) واتە وشەی (هی دیکە)دەبێت زیاد بکرێت, چونکە لەوانەیە مەعاهدی دیکەش پێویست بێت هەبێت.

لەدوایشدا برِگەی (أ) لەماددەی سێیەمی ماددە تەعدیل کراوەکە هەروەکو لیژنەی یاسایی ماوەی (17) ساڵ بکرێت بە (15) ساڵ. سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان ئێستا ماددە بەماددە بەکوردی و بەعەرەبیەکە بخوێندرێتەوە, ئینجا موقتەرەحاتی هەردوو لیژنە دەخوێندرێتەوە ئەگەر هەبێت لەسەر ماددەکە, فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تعدل الفقرة (3) من المادة الثانية المعدلة و تقرأ كالأتي:-

(3-للوزير مستشارون يساعدونه في ادارة شؤون الوزارة و تنفيذ مهماتها الفنية و التربوية).

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەیستە بە مادەی یەکەم لە پرۆژەکەدا لیژنە پشگیری لێوە دەکات وپێشنیازیش دەکات بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:-

(ماددەی یەکەم):- بڕگەی (3) لە ماددەی دووەم لە یاسای یەکەم هەموارکرنی یاسای وەزارەتی پەروەردە نمرە (17)ی ساڵی 2000 هەمواردەکرێ و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(وەزیر چەند ڕاوێژکارێکی دەبێ، نابێ ژمارەیان لە چوار زێتر بێت، لەبەڕێوەبردنی کاروباری وەزارەت وجێبەجێ کردنی ئەرکەکانی تەکنیکی و پەروەردەییدا یارمەتی دەدەن بە مەرجێك هەڵگری بڕوا نامەی زانکۆی سەرەتایی و شارەزا و پیادەکار بن).

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

فيما يتعلق بالمادة الأولى من المشروع تؤيدها اللجنة وتقترح صياغتها كالآتي:-

(المادة الأولى): تعدل الفقرة (3) من المادة الثانية من قانون وزارة التربية رقم 4 لسنة 1992 المعدل و تقرأء كالأتي:-

(للوزير مستشارون لايزيد عددهم عن اربعة يساعدونه في ادارة شؤون الوزارة و تنفيذ مهماتها الفنية و التربوية على ان يكونوا من حملة شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة و الممارسة).

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت لیژنەی یاسا ئەو گۆڕانکاریەی کە بەسەر ئەصڵی مەشروعەکە هاتووە, ئەوەیە, یەکەم ئەوە قانونی تەعدیلی دووەمە, هی قانونی وەزارەتی تەربیە, بۆیە ئێمە ئەوەمان صیاغە کرد, قانونی تەعدیلی یەکەم ساڵی 2000 کرایە بەپێی ژمارە (17) ئەوە تەنها لەبۆ تەوزیحە, ئێمە وەکو ماددەکە تەئیید دەکەین, ئەو گۆڕانکاریەی کەبەسەر ماددەکەدا هاتووە بەم شێوەیەیە: پێشتر وەزیر چوار موستەشاری هەبوو, یان سێی هەبووە, ئێستا ئەو موستەشارانە وەزیری پەروەردە بەشێوەیەکی موتڵەق داوا دەکات, کەبەشێوەیەکی موتڵەق بێت, بەڵام ئێمە لە قانونەکە کردوومانە بە چوار موستەشار, هەروەکو وەزارەتەکانی تر, دوا رەئیش رەئیی ئێوەی بەڕێزو ئەندامانی پەرلەمانە, ئێستاش رەئیی لیژنەی پەروەردە نازناز خان, سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی یەکەم دەکات لەو تەعدیلە, ئێمە هیچ رەئیەکمان نییە, بەڵام دەگەڕێینەوە بۆ ماددەی یەکی ئەصڵی قانونەکە کە داوامان کردووە وشەی (نەتەوەکان)ئیلغا بکرێت, چونکە بەپێویستی نازانین و لە ماددەکانی تر موعالەجەمان کرد, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد /وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ماددەی یەك, کە پێشنیاری لیژنەی پەروەردەیە, کە ماددەی یەك باس لە تەشکیلاتی هەندێ ناو دەکات, تەعریفی ناوەکانی قانونەکە دەکات, لە بڕگەی شەش (القومیات) هاتووە, بەرەئیی منیش پێویست ناکات ئەوە هەبێت, لەبەر ئەوەی لە مەتنی یاساکان و بڕگەکان باس کراوە, دیاریکردنی وشەی قومیات بۆ خۆی مانای جیاکاری دەگەیەنێ, سوپاس.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو تەعدیلەی وەزارەتی پەروەردە و لیژنەی پەروەردە, ئەوە لە ئەصڵی پرۆژەکە ئەوە داوا نەکراوە بەحەقیقەت, بەنیسبەت ئێمەوە شتێکی تازەیە.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاك شێروان ئەوە پێشنیاری لیژنەی پەروەردەیە لەسەر ئەصڵی قانونەکە, نەك تەعدیلەکە, چونکە کە تەعدیلات دەکەین ئێمە وشەی (قومیات) نامێنێ, کە نامێنێ لەوەدا زیادەیە, سوپاس.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە مولزەمین بەو مەشروعەی کە هاتووە بەراستی, ئەو ماددەیەی کە لیژنەی پەروەردە ئیشارەتی پێدەدا, ئەصڵەن وەزارەتی پەروەردە داوای تەعدیلی نەکردووە, بۆیە دەبوایە لە زمنی تەعدیلاتەکە پێشکەشی ئەنجومەنی وەزیران بکات, بێتە ئێرە و ئەنجومەنی وەزیران موافەقەت بکات بێتە ئێرە و ئینجا ئێمە لێرە موناقەشەی لەسەر بکەین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی مادام لە ئەصڵی موقتەرەحەکە نەهاتبێ, ناکرێت ئێمە موناقەشەی بکەین, چونکە پرۆژەکە لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە بۆمان هاتووە, ئێمە مولزەمین بەو پرۆژەیە, هەرچەندە مولاحەزەکەی لیژنەی

پەروەردە, یانی جێگەی ئەوەیە کە موناقەشە بکرێت و رەئیەکی موحتەرەمە, بەڵام پرۆژەکە نەهاتووە, فەرموو کاك د.کمال.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە حەقیقەت من تەئیدی پێشنیارەکەی لیژنەی پەروەردە و جەنابی وەزیر دەکەم, ئێمە لێرە دانیشتووینە موناقەشەی بکەین و رەئیێکی دروست لەسەر مەشروعەکە بدەین, ئەگەر هیچ لەوەی ئەنجومەنی وەزیران نەگۆڕین کە هاتووە, مانای وایە بۆچی دانیشین, هەر ئاوا موافەقەت دەکەین, بۆیە ئەو موقتەرەحەی لیژنەی پەروەردە, من داوا لە لیژنەی قانونی دەکەم قەبووڵی بکەن و زۆر لە جێگەی خۆیەتی, دروستە, چونکە پێویست ناکات مادام مەسەلەی تەربیە شاملە, ئیتر بۆچی وا زەحمەتی بکەین, سوپاس.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبعەن ئەم یاسایە چواردە ساڵ لەمەوپێش دەرچووە, حەقیقەتەکەشی قەومیات ئەصڵەن نەهاتووە, ناوی ئەقەلیات هاتووە, نەك قەومیات, بۆیە منیش لەگەڵ ئەوەم ئەصڵەن ئەم بڕگەیە ئەکاتە بڕگەی شەشەم لە ماددەی یەکەم نەمێنێ باشترە, چونکە لە ئەصڵی یاساکە هاتووە (الاقلیات) شەرح کراوە (الاشورین و تورکمان و العرب وغیرهم) ئینجا لەبەر ئەوە هەر ئەقەلیاتە نەك قومیات, هەر نەمێنێ باشترە, چونکە پێم وایە ئێستا بۆچوون سیاسەتی سەرۆکی هەرێم و حکومەتی هەرێمی کوردستان و هەرێمی کوردستان, ئەصڵەن وشەی ئەقەلیات لە زمانی کوردی و کوردستان هەر نەمێنێ باشترە, سوپاس.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر هاتوو لیژنەی یاسایی لە ئەنجومەنی وەزیران درکی بەوە نەکرد کە ئەو وشەیە ئێستا بەکارنایەت, یانی ئەمەوێ بەراستی ئەو پرسیارە بکەم, ئێمە مولزەمین بەوەی ئەوان شت فەرز بکەن بەسەر ئێمە, یاخود ئێمەش بواری ئەوەمان هەیە خۆمان هەندێ ابداع و داهێنان بکەین, سوپاس.

بەڕێز جمال شمعون ایلیا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت بڕگەی شەشی ماددە یەکی ئەصڵی قانونەکە لابدرێت لەبەر دوو هۆ, یەکەم بە پێچەوانەوەی دەستوورە, چونکە دەست نیشان کردنی نەتەوەکە لە صەلاحیەتی دەستوورە, لە صەلاحیەتی وەزارەت نییە, لێرە لە دەستووریش هاتووە (قومیات الاشورین والکلدان و الترکمان والخ)ئەوە یەك, دووەم, دەبی لابدرێت لەبەر ئەوەی چارەسەر کراوە, ئەو بڕگەیە چارەسەر کراوە, عیلاقەی بەزمانەوە هەیە, زمانی سریانی, زمانی کلدان و ئاشوریەکانە, زمان نییە زمانی کلدان و ئاشوری بێت, زمانی سریانی هەیە هەردووکی, سوپاس.

بەڕێز بایزار ملکو اوهان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەتا نوقتەی شەشێ مادده یەکێ (القوميات الكلدان والاشورين)له دەستوور ژێ هاتیه, هاتیه (الكلدان و الاشورين والتوركمان العرب والارمن), کلدان پێشیا حسب دەستورێ عێراقێ و ژێ کوردستانێ, سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

له وەڵامی بایزار خان, ئێمه بۆیه خۆمان رزگار کردووه (ئەقەلیات و قەومیات) چونکه لەماددەی چوارەم و بڕگەی چوارەم وامان بەو شێوەیه هێناوەته خوارێ, دەڵێن تەدریسی زمانەکانی تورکمانی و سریانی و عەرەبی, له قۆناغەکانی سەرەتایی و دواناوەندی وەك زمانی فێرکردنی هەموو ماددەکانیش بەسەرگشتی مافی پارێزراوە, واته لێرەدا باس لەزمانی مەنهەج دەکەین, لێرەدا ئێمه کێشەی قەومیات و ئەقەلیات باس ناکەین له کوردستان, لەبەر ئەوەی هەموو کەسێك دەتوانێ به زمانی خۆی که زمانه مەنهەجی خۆی بخوێنێ و یا دەرسێکی هەبێت بۆ زمانی خۆی, چۆن ئێمه زمانی کوردی زمانی رەسمیه و هاوڵاتیان دەخوێنن, ئەویش لەدەڤەرەکەی خۆی که نیشتەجێیه دەتوانێ به زمانی سریانی بخوێنێ, زمانی سریانیش زمانی کلدان وئاشووره, ئینجا ئێمه بۆیه ناوی کلد و ئاشوورمان نەهێناوه بۆ ئەوەی رزگارمان لەو کێشەیه, سوپاس.

بەڕێز عادل محمد امين:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمه پێویسته مولزەم بین بەوەی که پرۆژەی هەموارکردنەکه ئەساسەن چۆن هاتووه, ئێمه موناقەشەی لەسەر ئەوه بکەین, دەرچوونه له بەرنامەی کار, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی له ناحیەی پڕۆتۆکۆلەوه راسته ئێمه ناتوانین موناقەشەی بکەین, پرۆژەیەکه بۆمان هاتووه ئەوه ئیزافەیەکه, بەڵام ئەگەر رەئیی لیژنەی قانونی هەبێت, موقتەنع بێت بەوەی که دەکرێت ئەوه بکات, موقتەرەحەکەی لیژنەی پەروەردە زۆر بەراست دەزانم, بەس تەنیا موشکیلەکەمان پڕۆتۆکۆلیه, ئەگەر نا دەشتوانین نەبێت لەجەلسەیەکی تردا دە ئەندام ئەوانەی که قسەیان کرد تەقدیمی بکەن, دەتوانین ئیزافەی بکەین, ئەگەر لیژنەی قانونیش رێگە دەدات لەناحیەی قانونی و پڕۆتۆکۆلی دەتوانین ئێستا بیکەین, ئەگەر نا فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من حەز ناکەم وا تێ بگەن, ئێمە نامانەوێ قەومیات داخلی ئەو قانونە بێت, حەز دەکەم ئەو ئینتیباعە نەمێنێت, چونکە موداخەلەکان هەموو لەو وەتەرەیە و ئێمەش لەسەر ئەو مەوزوعە کۆکین, لەناحیەی پرۆتۆکۆلی ئەوەی ئێمە کە معامەلەمان لەگەڵ پرۆژەکان کردووە بەم شێوەیە, ئێستا ئەوە چی پێ دەوێ, ئێمە جارێ دیراسەی ئەو ماددەیەمان نەکردووە, چونکە لە پرۆژەکەدا نەهاتووە, بەو دەم ودەستەش ئێمە ناتوانین صیاغەی بکەینەوە, باشە ئێمە دیراسەت نەکەین چۆن رەئیی لەسەر ئەو مەوزوعە بدەین, مەسەلە پرۆتۆکۆلیە, ئەگینا ئێمەش لەگەڵ ئەو مەسەلەیەن, مەوزوعەکە بەو شێوەیەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە من موقتەرەحێکم هەیە, پێم وایە کەس خیلافی لەسەر ئەوە نییە کە قەومیات بنووسرێ, ئێمە ئەوە تەواو دەکەین, تەصویت لەسەر هەموو قانونە هەموارکردنەکە دوا دەخەین لە بۆ جەلسەی داهاتوو, جەلسەی داهاتوو دە ئەندام ئەو موقتەرەحە بکات و ئیزافە بکرێت و موناقەشەی دەکەین و ئینجا تەصویت لەسەر هەموو یاسا هەموارکردنەکە دەکەین, بەو شێوەیە حەلێکی بۆ دەدۆزینەوە, پێتان باشە کاك شێروان, باشە ئەو موقتەرەحە دوا دەخەین و موناقەشەکە تەواو دەکەین, بەڵام دەنگ دان بۆ هەموو ماددەکە, فەرموو کاك زرار نوقتەی نیزام.

بەڕێز زرار طاهر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ناکرێت ئێستا بیخەینە دەنگ دانەوە, ئەگەر زۆرینەی دەنگی هێنا ناتوانین داخلی بکەین؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەبەرنامەمان نییە, یانی ئەو موقتەرەحە نەخراوەتە پەرلەمان, ئەو شتانە موناقەشە دەکەین, یان لە حکومەتەوە بۆمان هاتبێت و لێرە نووسرابێت, یان دە ئەندام تەقدیمی کردبێت, ئێستا ئەو پرۆژەیە دەبوایە پێشتر کە موناقەشە دەکرا لەگەڵ جەنابی وەزیردا, تەعدیلی پرۆژەکەتان کردبایە, بڵاوتان کردباوە ئێستا دەبووە خاڵێك, بەڵام ئێستا ئەصڵی پرۆژەکە نەهاتووە, کە یەکەم خوێندرایەوە, فەرموو کاك رفعت.

بەڕێز رفعت عبدالله حمەرەش:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەفروزە ئەو پرۆژەیەی کە وەزارەتی پەروەردە داویەتی, خاڵ بەخاڵ ئەوە موناقەشە بکەین, جارێ و دوایی هەمواری لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردە, چونکە ئێمە ئەوەمان خوێندۆتەوە شتمان لەسەر ئەوە تەسبیت کردووە, سوپاس.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاتێك کە پرۆژەکە هاتە بەردەستی پەرلەمانی کوردستان کە یەکەم خوێندنەوەی کرا, جەنابتان ناردتان بۆ لیژنەی پەروەردە و لیژنەی یاسایی, لەبەر ئەوە نوقتەیەکی نیزامیە رەئیی لیژنەی پەروەردە حسابی بۆ

بکرێت, بەتایبەتی لیژنەیەکی پسپۆڕە بەرامبەر بەو یاسایە لەگەڵ ڕێزم بۆ لیژنەی یاسایی, لەبەر ئەوە نیزامیە ئێمە ئێستا موناقەشەی ئەوە بکەین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

عەفو، کە من داوام کرد لە لیژنەی یاسایی مەقصەدم راپۆرتەکە نییە, مەقصەدم لەوەدایە پرۆتۆکۆلی پەرلەمان هەیە, پرۆتۆکۆلی پەرلەمان دەڵێ بە دوو جۆر مەشروعی قانون دەخرێتە ئەجندە, یەکیان لەحکومەتەوە بۆمان بێت, یەکێکیشیان لە دە ئەندامەوە بۆمان هاتبێت, ئەوە ماددەی یەکە وەکو موقتەرەح نە لەوێوە هاتووە و نە دە ئەندام تەقدیمی کردووە, کە رەئیی لیژنەی یاسایی پرسی نەکردووە لەسەر ئەو یاسایە, بەڵکو لە ناحیەی ئەو پرۆتۆکۆلە, سۆزان خان فەرمووو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی پەروەردە نۆزدە ئەندامی هەیە, کاتێکیش کە ئێمە موناقەشەی ئەو مەوزوعەمان کردووە, سێزدە ئەندام لەوێ ئامادە بوون, ئەمە یەك دوو, باشە ئێمە ئەگەر قانونێك دەکەین لە پڕ ئیقتراحی ئەوە دەکرێت کە مودیریەتێکی بۆ ئیزافە بکرێت, بۆچی لەوێدا ئەو شتە قانونیە, بۆیە ئەو داوایەی ئێمە ئێستا قانونیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە من جوابت دەدەمەوە, مودیریەی عامە کە موناقەشە دەکەین, لێرە هاتووە لەو موقتەرەحەی ئەنجومەنە بۆمان هاتووە, نووسراوە مودیریەی عامە فلان, ئینجا چ بۆ موناقەشەی بکەین یان ئیلغای بکەین, بەلام ماددەیەك کە نەهاتبێت, موقتەرەحی لیژنەی پەروەردە وەکو موقتەرەحی لیژنەی یاساییە, لیژنەی یاساییش ئەو موقتەرەحەی کرد هەمان رەئیمان دەبوو لەسەری, فەرمووو کاك اسعد.

بەڕێز اسعد شاکر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لە لیژنەی پەروەردە یاسای ئەصڵەکەمان موناقەشە کردووە, کە ئێستا لەبەردەمی ئەندامە بەڕێزەکان نییە, ئەوە یەك, هەدەفی هەموارکردنی ئەو یاسایە بەرەو پێش چوون و چاککردنەوەیە, هەندێ نەك تەنها ئەو فەقەرەیەی شەش لەماددەی یەك, هەندێ فەقەراتی تریش هەیە پەیوەستە بە گۆڕانکردنی دیموکراسیەتی کوردستان, بەلام لێرە نەهاتووە و لە لیژنەی ئێمە چاکمان کردووە, ئینجا بەس ئەو فەقەرەیە نییە, فەقەرەی تریش هەیە کە گۆڕانکاری پێویستە, بەلام لە پرۆژەکە نەهاتووە, بۆیە دەڵێم ئەگەر مەشروعە بە پازدە یان بیست کەس ئیمزا بکەن, باشترە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر بەبیرتان بێت ئێمە دوو پرۆژەمان رەت کردۆتەوە, پرۆژەی یاسای ناوچەکانی دەرەوەی هەرێمی کوردستان کە لە حکومەتیشەوە هاتبوو, وتمان حکومەت بیگەڕێننەوە, چاکی کەنەوە و هەمواری بکەن, بەو

شێوەیە لەگەڵ ناوەڕۆکەکەیدا بگونجێت، نەمانتوانی تەعدیلی بکەین، یان دەبوایە دە ئەندام بچێت تەعدیلی بکات و تەقدیمی بکات، یان بۆ حکومەتمان گەڕاندەوە، یاسای وەزارەتی گەشت وگوزاریشمان گەڕاندەوە ئەویش پێویستی بە تەعدیل دەکرد، لەبەر ئەوەی دەبێت یاسای وەزارەتی رۆشنبیری تەعدیل بکرێت، یان دەبێت حکومەت پرۆژەکەی خۆی سحب بکاتەوە جارێکی تر تەقدیمی بکات، یان دەبێت دە ئەندام ئیمزا بکات، ئێمە تەبعەن فێربووینە بۆ جارێکی تر، لیژنەکان کە موناقەشەی هەر یاسایەك دەکەن ئەگەر موقتەرەحێکی تازە هاتە پێشەوە، دە ئەندام ئیمزای بکات و پێشکەشی بکات بۆ سەرۆکایەتی، بۆ ئەوەی لەگەڵ پرۆژەکە پرۆژەی ئەو دە ئەندامەش کە ئەو ماددەیە بخرێتە بەرنامە و چاك بکرێتەوە، موناقەشەمان لەسەر ئەوە نییە کە ئەوە حەقە و مەنتیقیە، حەقە و مەنتقیشە و قەناعەتمان پێیەتی، موشکیلەکەمان پرۆتۆکۆلیە فەقەت، حەز دەکەن نیزامی داخلی پەرلەمان بگۆڕن، ئەگەر تەصویتتان کردووە، ئەو وەختی چی دەڵێن دەیکەین، لەنیوەی جەلسە هاتە بیری یەکێك موقتەرەحێك تەقدیم بکات، ئەگەر بڕیارتان دا، بەڵام ئەوە بڕیارێکی پەرلەمان خۆیەتی و دەنگی لەسەر داوە، یاسا بەو دوو رێگەیە دەبێت، لەبەر ئەوە بۆ ئەوەی وەختەکە نەکوژین، ئێمە ناتوانین دەبوایە دە ئەندام ئیمزا بکەن، ئێستاکەش بۆ جەلسەیەکی تر ئەو دە ئەندامەی پەروەردە، یان پرۆژەکە یان موقتەرەحەکە، بۆ ئەو ماددەیە بخەنەڕوو، دەنگی بۆ دەدەین و ئینجا دەنگ بۆ هەموو یاساکە دەدەین، فەرموو.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەتا ئەگەر بەپرۆژەیەکی دە ئەندامیش تەقدیم بکرێت، ئەو دوو پرۆژەیە جیاوازن، یەکێکیان لە حکومەتەوە هاتووە، یەکیان لە لیژنەوە هاتووە، دەبێت بە دوو یاسا دەربچێت، دوو یاسای هەموار کراو، ناکرێت تێکەڵی بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من خۆم هەروام دەگوت، بەڵام کاك فرسەتیش تەئکیدی لەسەر رەئیەکەی کرد، ئەوە دەکرێت، چونکە هەردووکیان رێگەی مەشروعن، دەمج دەکرێن و جەنابی وەزیریش لێرەیە، ئیعتیرازی لەسەر نەگرت دەڕوات، ئیعتیرازی کرد موناقەشەی دەکەین، ئەگەر رایەکە لەلای پەرلەمان بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا، رەئیی پەرلەمان دەخوات، بەڵام دەمج کردنەکە موشکیلە نییە دەکرێ، فەرموو نازناز خان.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم بەو شێوەیە حەل دەبێت هەر لێرە، ئێمە ئێستا بۆ ماددەی پێنجی ئەصڵەکە ئەو چوار خاڵەی کە دامانڕشتووە، بەس لەوێ لە ئەصڵەکە لە فەقەرە چوار وشەی (اقلیات) هاتووە، لە دواییشدا بیدایەتی وەزارەتی پەروەردە تەعدیلێکی لەسەر ئەو قانونە کرد، کردی بە (قومیات)، ئێمە لەسەر ئەوەش ئیشمان کرد، ئێستا تەنها لەوێ یەك جار وشەی (قومیات) هاتووە، ئەوەی لیژنەی پەروەردە پێشنیاری کردووە لەو

فەقەرە چوارەی کەوا قەومیات هاتووە, ئیتر قەومیات نەهاتووە و ئەقلیات نەهاتووە, بۆیە لە حاڵەتێکدا کە ئێمە ئەگەر ئەوە پەسند بکرێت ئەوەی ئێمە ئەو خاڵانە, ئۆتۆماتیکیەن ئەو قەومیاتە نامێنێ و ئیلغا دەبێتەوە, چونکە لەناو نەصەکە بەهیچ شێوەیەك قەومیات دووبارە نابێتەوە, ئایا کە ئێمە پێشنیاری پێناسەیەك دەکەین, تەعریفێك دەکەین, ماددەیەك دەکەین کەلەوێ خۆی وشەی قەومیات پێشتر هاتبوو, ئێستا نەهاتبێتەوە مەعقولە لە پێناسەکەی لە ماددەی یەکەم ئێمە پێناسەی ئەقەلیات یان قەومیات بکەین, چونکە لە داخلی نەصەکە نەهاتووە, بۆیە ئەگەر ئەوە پەسند بکرێت ئەوەی ئێمە کە دامانڕشتووە, خۆی نامێنێ هەر بەشێوەیەکی ئۆتۆماتیکی نامێنێ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خیلافمان لەسەر ئەوە نییە, خیلافمان تەنیا لەسەر ئالیەتەکەیە, با بچینە سەر ماددەکانی تر, (للوزیر مستشارون لایزید عددهم عن اربعة یساعدونه في ادارة شؤون الوزارة وتنفیذ مهماتها الفنیة والتربویة على ان یکونوا من حملة شهادة جامعیة اولیة ومن ذوي الخبرة والممارسة) تەنیا شەهادە جامعیە اولیە کە حەدێکی ئەدنا على الاقل شتێك بنووسرێت, حەصر نەکرێت تەنها, یەکێك ماستەری هەیە یانی نایگرێتەوە, یان دکتۆرای هەیە, کاك دڵشاد فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە مەبەست هەر (على الاقل)ە بەراستی, تا بڕوانامەی بەرزتر بێت باشترە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەس قسەی هەیە, کاك رفعت.

بەڕێز رفعت عبدالله حمەرەش:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرەئی من بۆ موستەشارەکان ئەمە ئیزافە بکرێت (حاصل على شهادة جامعیة وله خبرة في حقل التعلیم وممارسة اداریاً و تربویاً) و لەئاخیرەکەی (وممارسة اداریاً وتربویاً) سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی لێرە موستەشارەکانی ئێمە شەرت نییە مومارەسەی ئیداری و تەربەویان هەبێت, جاری وا هەیە بۆ شوێنێکی تایبەت, یان تەنها بۆ حەقلێکی تایبەت موستەشارێك بۆ ماوەیەکی دیاریکراو دائەمەزرێت دوایی نامێنێت, لەبەر ئەوە مەرج نییە مومارەسەی هەبێت, سوپاس.

بەڕێز د. رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

كە ئێمە ئەڵێین هەڵگری شەهادەی زانكۆیی وئەوەلی بێت, ئەوە حەدی ئەدنایە, پێویست ناكات بڵێین (على الاقل) حەدی ئەعلای ئەوە شتێكی باشترە, دووەمیش لەرووی ژمارەوە بەراستی ئێمە دەبێت كالا بەقەد بالا بێت, وەزارەتی پەروەردە وەزارەتێكی گەورە و گرنگە لە ئێستا و لەداهاتووی نەتەوەكەماندا, ناكرێت وەكو وەزارەتی گەشت وگوزار یان وەزارەتێكی تر قاڵبێكی تەسكی بۆ دابنێین و لە چوار زیاتر نەبێت, بەپێی پێداویستی وەزارەتەكە بەتایبەتی ئێمە لەسەردەمی گۆڕان داین, ئەم مستەشارانە بۆ ئەمڕۆ, باشتر وایە بۆ ئەم وەزارەتە زیاتر بن و جۆراو جۆرتر بن, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

خۆی ئەو رەئیە مەعقولە بە ئیزنی كاك دڵشاد, بەڵام پیاو لەشتێك دەترسێ دەرگا بكرێتەوە مادام لەوێ جێگا هەیە و هەرچی بێ ئیشە, بیكەنە موستەشار و قانون رێگەی داوە لەوەختێكدا بیست موستەشاری هەبێت, وەكو پێشتریش وابووە, لەبەر ئەوە تەحدید كردنەكەی زەرووریە, ئەگەر وەزیر بەچوار موافقە, من پێم وایە باشترە لەوە.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا ئەو بۆچوونەی بەڕێزت ئێمەش هەمان رەئیمان هەیە, هەموو سەكتەرێكی پەروەردە پێویستی بە موستەشار هەیە, بەڵام ئەو ترسە بوو كە تەحدیدمان كرد, بۆیە لە هەمان بڕگە ئەگەر ئیجازە بدەن بەشێوەی گرێبەست ئیزافەی بكرێت, وەزیری بۆی هەبێت بەشێوەی گرێبەست لەگەڵ راوێژكاردا, راوێژكاری تر دابمەزرێنێ نەك وەكو دامەزراندن, سوپاس.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

جارێ ماددەیەكی ئەصڵی هەیە ئەوە مەجال دەدات بە وەزیر كە خوبەرا بێنێ و عەقدیان لەگەڵ بكات, دووەمیش مەوزوعی تەعاقود لەگەڵ موستەشارەكان ئیعتیادی لە زمنی دەسەڵاتی وەزیرە, راستە ئێمە چوارمان تەحدید كردووە وەكو سەكتەرێك بۆ هەموو وەزارەتەكان, بەڵام ئەمە مانای وانییە كە وەزیر دەسەڵاتی ئەوەی نییە بە عەقد موستەشار بێنێ لە وەزارەتەكەی خۆی دایبمەزرێنێ و لەبۆ ئەوەی ئیستیفادەی لێ بكات لەزمنی مودەی عەقدەكە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەگەر وەك(ذوي الخبرة) وەكو وەزیر باسی كرد, ئەوەش دەگرێتەوە یانی هەم لە تەعلیمە و هەمیش مومكینە ئیختیصاصی تەعلیم نەبێت, مومكینە ئیختیصاصی قانون بێت, كە تەعلیم نییە و موحتاجیەتی و موستەشارێكی قانونی هەبێت, لەبەر ئەوە حەصر كردنی بە موستەشاری بە بواری پەروەردە, ئیحتیمالە نەتوانێت هەمووان لەبواری پەروەردە, موحتاجی هەموو ئەوانە نییە, مومكینە موستەشاری بوێت لەبواری

قانونی یاخود ئیحصا, هەر شتێك بێت, كە وتت خبرە هەمووی دەگرێتەوە, خۆی بەپێی ئیحتیاجی خۆی, كاك كرخی فەرموو.

بەڕێز كرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا ئەو تەحدید كردنە باشە, بەڵام ئێمە بەخۆتان دەزانن وەكو دیراسەتی توركمانی و دیراسەتی سریانیش هەیە لەوەزارەتی پەروەردەدا, بۆیە ئەوەی ئێستا ئێمە ئاگادارین كە موستەشاریش هەیە, موستەشاری دیراسەتی توركمانی لە وەزارەت و هی سریانیش هەیە, ئەگەر دوویان بۆ ئەوانە جیا بكرێنەوە, هەردوویان بۆ وەزیرەكە دەمێنێتەوە, بۆیە پێشنیار دەكەم بەلایەنی كەمی ئەوە بكرێت بە شەش, ئینجا تەحدیدەكە بەو شێوەیە بێت, سوپاس.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنومەن.

منیش هەمان ڕەئیی كاك كەرخیم هەیە, چونكە بەراستی دیراساتی ترمان هەیە, لەبەر ئەوە منیش پێم وایە موستەشار زیاد بكرێن, چۆن هەندێ شت بۆ سبەی تەئجیل دەكەین, یان بۆ كۆبوونەوەیەكی تر, دەتوانرێ ئەوەش تەئجیل بكرێت بۆ ئەوەی ئیفراغ بكرێت لەگەڵ سەرۆكایەتی ئەنجومەنی وەزیران, بۆ ئەوەی تەحدیدێكی تەواو بكرێت, یانی تایبەتمەند بێت بە وەزارەتی پەروەردە, خاڵێكی تر لێرە تەرجومە كوردیەكەی بەراستی ئەڵێ بڕوانامەی زانكۆی سەرەتایی, خۆی پێم وایە جوانترە بڵێی بڕوانامەی سەرەتایی زانكۆ, چونكە زانكۆی سەرەتایی نییە, بەڵام بڕوانامەی سەرەتایی زانكۆ هەیە, ئێمە نابێت تەرجومەكەی بە حەرفی لە عەرەبیەوە بیكەین, دروست نییە لەعەرەبیەوە بێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بۆشتی وا پێویست ناكات, ئێمە هەموو شتێكی بەسیت بیگەڕێنینەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران, ئەوە پێویست ناكات, بەڵام ئەوەی تریان زمانەوانییە, چی ئیتیفاق دەكەن لەسەری ئیعتیادیە, كاك دڵشاد فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

دیارە ئێمە دوو بەڕێوەبەرایەتی گشتیمان هەیە لەتەشكیلەی وەزارەت, یەك بۆ توركمانی و یەكێ بۆ سریانی, لەو كاتە بەراستی پێویستیمان بەراوێژكاری نابێت كە ئێستا لەوەزارەت هەن, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

مادام وایە چوار موستەشارەكە وەكو خۆی هاتووە, مادام مودیریەی عامەی تەربیەی توركمان و سریانی هەیە, ئەوان لە عەینی كاتدا مودیر عام و موستەشارن, من دەیخەمە دەنگەوە ئەو موقتەرەحەی لیژنەی

یاسایی و لیژنەی پەروەردە هیچ ئیزافەیەکی لەسەر نییە, جەنابی وەزیریش موافقە, کێ لەگەڵیەتی دەستی بڵند بکات؟ سوپاس, کێ لەگەڵی نییە؟ بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا, ماددەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية:

هدف الوزارة: تهدف الوزارة الى تنشئة جيل واع محب لوطنه اخذ بالتفكير العلمي متسلح بالعلم والخلق مستوعب معطيات التطور الحضاري منفتح على الفكر الانساني في اطار المعاصرة مدرك لحقوق الانسان والمواطنة الصالحة و واجباتها متفتح للحرية والمسؤولية في نطاق المجتمع و بما ينسجم مع احكام دستور اقليم كوردستان.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی دووەم لەم پرۆژەیەدا، لیژنە پشتگیری لە ناوەرۆکەکەی دەکات و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی دووەم):- ماددەی دووەم لە یاسای پەروەردە نمرە 4 بۆ ساڵی 1992 هەڵدەوەشێنرێتەوەو ئەوەی خوارەوە جێگەی دەگرێتەوە:-

ئامانجەکانی وەزارەت:- پێگەیاندنی نەوەیەکی وریا و نیشتیمان پەروەر، سەودا بە بیرکردنەوەی زانستی، چەکدار بە زانست وداهێنان، وەرگر بە دەرهاوێشتەکانی پەرەسەندنی شارستانی، زانا بە مافەکانی مرۆڤ و هاووڵاتی بوونی چاك و ئەرکەکانیان و تێگەیشتوو بۆ ئازادیو بەرپرسێتی لە کەمەربەندی کۆمەڵگادا بە جۆرێك لەگەڵ حوکمەکانی دەستوری هەرێمی کوردستاندا بگونجێت.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم ئێمە بەو شێوەیە دامانڕشتووە:

ئامانجی وەزارەت:

ئامانجی وەزارەت ئەوەیە نەتەوەیەکی چاوکراوە و وەرگری هزری مرۆڤایەتی دۆست بە نیشتمان و گەلی کوردستان و کارامەی دڵسۆز پێ بگەیەنێت کە شێوازی زانستی و ماقووڵ و لەبیرکردنەوە وکارایی کردن بگرێتە بەر, تابتوانێت لە خێروبێری گەشەسەندنی شارستانی لە چوارچێوەی ڕەسەنایەتی هاوچەرخیدا حاڵی ببێت, فێرببێت بەجۆرێکی ئەوتۆ کە بنەماکانی دیموکراسی و مافی مرۆڤ و هاوڵاتیەتی و ئەرکی

سەرشانی هاوڵاتی بزانێت، لەئازادی و یەکسانیدا دادوەری وکۆمەڵایەتی تێ بگات، بە جۆرێك لەگەڵ حوکمەکانی دەستووری هەرێمی کوردستاندا بگونجێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من مولاحەزەیەکم هەیە پێش ئەوەی جەنابی وەزیر قسە بکات، پێشتریش باسمان کرد لە جەلسەی پێشوو، لیژنەی یاسایی و لەگەڵ لیژنەی پەیوەندیدار حەق وابوو کۆبوونەوەی موشتەرەکیان هەبێت، مەسەلەن ئەو خاڵە ئێستاکە هەدەفی وەزارەت پێشتر ئیتیفاقیان لەسەر کردووە، زۆر بۆ ئێمە ئاسانتر بوو، مولاحەزەیەکیشم هەیە لەسەر رەئیی لیژنەی قانونی، کە دەڵێ (بما ینسجم احکام دستور اقلیم کوردستان) ناتوانین وا بنووسین، چونکە دەستووری ئیقلیمی کوردستان هێشتا ئیقرار نەکراوە، قانونێك دەربێنی هێشتا قانون دەچێتە وەقائیعی کوردستانی عێراقی، خەڵك دەیبینێت و شتێك باس دەکەین کە هێشتا وجودی نییە، لەبەر ئەوە من پێم وایە زیادە ئەوەی هاتووە لێرە، شتێکی رۆتینیە و بەدیهیە کە ئەوە دەبێت لەگەڵ دەستووری ئیقلیم بگونجێت، پێم باشە شەتبی بکەن، ئێمە مادام جارێکی تر کۆدەبینەوە بۆ ئیقراری هەموو ماددەکە، ئەوەی هەدەفی وەزارەت پێم باشە لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردە رەئیان تەوحید بکەن و بۆ موافەقەتی وەزیر، بۆ ئەوەی کێشەمان نەبێت، لەبەر ئەوەی دوو موقتەرح هەیە هەردووکی موناقەشە بکەی ئەوە وەختێکی زۆری دەوێ، هەرچەندە فەرقێکی زۆری نییە، بەڵام پێم باشە ئەمەش صیغەکەی تەوحید بکەن هەردوو لیژنەکە، فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەحکامی دەستووری ئیقلیمی کوردستان، راستە پەسند نەکراوە، ئێمە دەتوانین ئەوەی ئیلغا بکەین، بەس بەنیسبەت ئەوەی کە بەینی وەزارەتی تەربیەو لیژنەی پەروەردەیە، لەسەر کامە صیغە ئیتیفاق دەکەن، ئێمە وەکو لیژنەی قانونی مانعمان نییە، سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە ئەو نەصەی کە بەڕێز لیژنەی یاسایی خوێندیەوە، ئەو نەصە بووە کە بەسێ لایەنە لەسەری رێك کەوتوین و ئەوەی لیژنەی پەروەردەش خوێندیەوە جیاوازیەکی ئەوتۆی نییە لە صیغەی داڕشتنەکەیە، بەڵام من لێرە پێشنیارێکی ترم هەیە کەلە هەدەفی وەزارەتەکە بەراستی بڕگەیەکی لێ کەم کراوەتەوە، یان بە نوقصانی هاتووە، من ئەوەیان بە پێویست دەزانم ئەگەر رێگە بدەن بیخوێنمەوە، هەدەفەکە بەشێوەیەکی تر هەردوو دەقەکەی ئەو بەڕێزانەشی تێدایە، جگە لە ئامانجی سەرەکی وەزارەتیش تێیدا هاتووە بەشێوەیەکی رەسمی، (تهدف الوزارة الى تنشئة جيل متعلم واع محب لوطنه اخذ بالتفكير العلمي مستوعب لمعطيات العصر والتطور الحضاري مدرك لحقوق الانسان ومؤمن بها ومتفهم للحرية والمسؤلية و تهدف ايضا الى توفير سلطة التعلم الى كل من يرغب او بحاجة اليه) سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەرگری دەکەم لەو نەصەی خۆمان, چونکە وشەیەکی زۆر گەورەی تێدایە کەبەراستی ئەمڕۆکە ئەوە دەبێت سیستەمی, مادام سیستەمی سیاسیمان لەسەری دەڕوا, دەبێ لەناو سیستەمی پەروەردەش ڕەنگ بداتەوە ئەویش مەسەلەی دیموکراسیە, کە بەداخەوە لەناو نەصەکەی وەزارەتی پەروەردە و لیژنەی یاسایی ئیشارەتی پێ نەدراوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بزانم هەمووتان موئەیدن, من دەزانم لەجیاتی هەمووتان قسە دەکەم, موئەیدی دیموکراتین کەس نییە بڵێ تێدا نەبێت, هەموو دەڵێن تێیدا بێت, دونیایەکی تازەیە, تەربیە دەبێ بە پەروەردە بێت بە مەبادیئی دیموکراتیەت و مافی مرۆڤ, ئەگەر ئەساسی کۆمەڵگا, سەقافەتەکەی نەگاتە نەوەکان و لەتەڵەبەوە دەست پێ نەکات, ناتوانین بەخۆمان بڵێین دیموکراسی, لەبەر ئەوە من ئیقتراح دەکەم ئەو خاڵە دابڕێژن و جەنابی وەزیر و لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردە موقتەرەحەکە تەوحید بکەن, یانی ئەوەی کاک دڵشادیش وتی وەزیری پەروەردە دوو سێ کەلیمەی زیادی هەیە, یانی لێرە وەختێکی زۆری دەوێ تا تەوحیدی بکەین و هەریەکە کەلیمەیەکی ئیزافە بکات, بۆیە با بیخەینە ئەو جەلسەیەی کە دە ئەندامەکەش موقتەرەحەکە بکەن, بڕۆن بۆ ماددەیەکی تر, فەرموو نوقتەی نیزام.

بەڕێز ڤیان احمد خضر پاشا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا جەنابت پێشنیاری ئەوەت کرد, وتت لیژنەکە دابنیشێ و لیژنەی پەروەردە لەگەڵ لیژنەی یاسایی لەگەڵ جەنابی وەزیر, کەواتە لیژنەکە بەهەمووی دابنیشێ و نەك دوو کەس و سێ کەس دابنیشێ, ئەوەیە پێشنیاری من, بە کاملی دابنیشن و هەرکەسە ورەئیی خۆی بدات, کە دەڵێی لیژنە یانی دوو کەس و تاکڕەوی ئیش نەکرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی ئەوە لیژنەی پەروەردە دانیشتووە و موقتەرەحی هەیە, بەڵام کە دادەنیشن هەموو لیژنەکە پانزە کەس بە پانزە کەس ناکرێت, تەنها دوو سێ کەس دەبێت بەینی خۆیان ئیتیفاق بکەن و لەگەڵ دوو سێ کەسی لیژنەی یاسایی و لەگەڵ جەنابی وەزیر دادەنیشن, بۆ ئەوەی صیغەکە دابڕێژنەوە, فەرموو.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی ئەوەی ئێستا دەیخوێنینەوە وەکو لیژنەی پەروەردە, رای هەمووی لیژنەی پەروەردەیە, ئەوەی کە ئامادە بووە بەلای کەمی دوازدە, سێزدە کەس ئامادە بووە, بۆیە ئێمە ئەو نەصە گفتوگۆ دەکەین لەگەڵ

جەنابی وەزیر, هەر کامەمان کە نوێنەرایەتی ئەو لیژنەیەمان کرد وەکو ئەوەی وایە کە لەجیاتی هەموومان قسە دەکات, بەڵام ئەو نەصە لەلایەن هەمووماناەوە دەنگی پێ دراوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە بەهەر حاڵ ئەم خاڵەش دوادەخەین, بڕۆ بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة: يضاف مايلي الى آخر المادة الرابعة من القانون رقم 4 لسنة 1992 و تصبح الفقرة (5)لها وتقرأ وكالآتي:-

5- تغيير المناهج الدراسية لجميع المراحل الدراسية وفق متطلبات العصر بحيث يتلاءم مع سير العملية التربوية في اقليم كوردستان.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسایی:

ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی سێیەم لەم پرۆژەیەدا لیژنە پشتگیری ناوەرۆکەی دەکات و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی سێیەم) ئەمەی خوارەوە دەخرێتە سەر دواوەی ماددەی چوارەم لە یاسای نمرە 4 بۆ ساڵی 1992 و دەبێتە بڕگەی (5)ی ماددەکە و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

5-گۆرینی بەرنامەی خوێندن بۆ سەرجەم قۆناغەکانی خوێندن بەپێی داخوازیەکانی سەردەم بەجۆرێك لەگەڵ ڕێڕەوی پرۆسەی پەروەردەیی لە هەرێمی کوردستان گونجاو بێت.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سێیەم:

لە خاڵی پێنجدا بەرنامەکانی خوێندنی هەموو قۆناغەکانیدا لە هەرێم بەپێی پێداویستی هاوچەرخ بگۆڕدرێن, وەك کاروچالاکیە پەروەردەییەکان, شان بەشان لەگەڵ گەشەسەندنی زانستی و تەکنەلۆجیادا بەرەوپێش بچن.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ ئەو دەقەی کە بەڕێز لیژنەی یاسایی خوێندیەوە, من تەنها یەك تێبینیم هەیە, (تغيير المناهج الدراسية لجميع المراحل الدراسية وفق متطلبات العصر بحيث يتلائم مع سير العملية التربوية والتنموية في اقليم كوردستان), وشەی (والتنموية) ئیزافە بکرێت, سوپاس.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من عەرەبیەکەی دەخوێنمەوە, (تغيير المناهج الدراسية لجميع المراحل الدراسية وفق متطلبات العصر بحيث يتلائم مع سير العملية التربوية في اقليم كوردستان)کامەیە, ئێمە ئەمانەوێ ئەمە بەرزبکەینەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشتر وایە لەجیاتی (سير العملية) بکرێتە (مع السياسة التربوية), ئەگەر چاکی بکەن و مولاحەزەتان لێی نەبێت باشترە, وابزانم فەرقێکی ئەوتۆش نییە بەینی لیژنەی پەروەردە و ئەوانە, وابزانم تەنیا زمانەوانیە, دوایی تەواو ئەگەر قسەی نەبێت دەیخەمە دەنگدان, کێ لەگەڵە دەستی بەرزبکاتەوە؟ سوپاس, کێ لەگەڵ نییە؟ بەکۆی دەنگ قەبووڵ کرا, ماددەی تر.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز وەزیری پەروەردە داوای کرد (تنموية) ئیزافە بکرێ, ئێستا نازانین ئیزافە کرا یان نا, بەس روونکردنەوە, بۆ ئەوەی ئێمە تێبگەین لە وەزعەکە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کە کەس ئیعتیرازی نەگرت لەسەر ئیقتراحی وەزیری پەروەردە (تنموية)کە, لێرەش بەدەستی ئیزافەمان کرد, یانی بە موقتەرەحەکەوە و کەس ئیعتیرازی نەگرت, خستمانە دەنگەوە, فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

المادة الرابعة: تعدل الفقرتان (1) من المادة الخامسة المعدلة وتقرأ كالآتي:

1- ضمان اعداد المعلمين و المدرسين و المشرفين التربويين و المسؤولين عن ادارة التعليم و الاشراف عليه و اعادة تدريبهم اثناء الخدمة و تمكينهم من النمو المهني و العلمي و دعم منزلتهم بالتنسيق مع وزارة التعليم العالي و البحث العلمي.

2- تعدل الفقرة (4) من المادة نفسها و تقرأ كالآتي:

4- العناية بالتربية الدينية و الخلقية بتيسير الفرص القادمة على التسامح والتعاون والصدق والاخلاص في الأقوال والاعمال مع مراعاة الخصوصية الدينية للاديان الاخرى في الاقليم.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسایی:

ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی چوارەم لەم پرۆژەیەدا لیژنە پشتگیری دەکات لەوەی تێیدا هاتووە بەخستنە سەر ئەم ڕستەی خوارەوە بۆ دواوەی بڕگەی (1) لە ماددەی پێنجەم لە یاسای نمرە 4 ی ساڵی 1992(بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی فێرکردنی باڵاو توێژینەوەی زانستی)و هەموارکرنی دەقی بڕگە (4) لەهەمان ماددەداو بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی چوارەم):- هەردوو بڕگەی (1)و(4) لە ماددەی پێنجەم لە یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

1-مسۆگەرکردنی ئامادەکاری مامۆستاو وانە بێژان و سەرپەرشتیارە پەروەردەییەکان وبەرپرسانی بەرێوە بردنی فێرکاری و سەرپەرشتی کردنی ومەشق پێکردنیان لەکاتی خزمەتداو فەراهەمکردنیان لە گەسەندنی پیشەیی وزانستی داو پشتگیریکردنی پایەکەیان بە هەمەهانگی لەگەڵ وەزارەتی فێرکردنی باڵاو توێژینەوەی زانستی دا.

2-گرینگیدان بە پەروەردەی ئاینیورەوشتەوە بەپێی سەرەتاکانی لێبوردەییو هاوکاریوڕاستگۆیو دڵسۆزی لە گوتن وکردەوەکاندا وێڕای ڕەچاوکردنی تایبەتمەندێتی ئایەنەکانی دیکە لە هەرێمدا.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی پەروەردە:

ماددەی چوارەم: بڕگەی یەکەم لە ماددەی پێنجەمی هەموارکراو, هەمواردەکرێ بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

3-زەمانەتی ئامادەکردنی کادیری فێرکاری و پەروەردەیی و دووبارە مەشق پێکردنیان لە ماوەی خزمەتەکانیاندا, تا بتوانن بەهرەی پیشەیی و زانستیان پەرەپێبدەن و بە هاودەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان پلەو پایەیان بەهێز بکات.

4-بایەخ دان بەپەروەردەی ئاینی و ئاکاری لەسەر بنەمای لێبوردەیی و هاوکاری و راستگۆیی و دڵسۆزی چ بە گفتار, چ بە رەفتار.

بڕگەی چوارەمی ماددەی چوارەم بەم شێوەی خوارەوە دەبێت:

4-تەدریسی زمانەکانی تورکمانی و سریانی و عەرەبی وەك فێرکردنی زمان لە قۆناغەکانی سەرەتایی و دواناوەندیدا وەك زمانی فێرکردن بێت و هەموو ماددەکانیش بەسەرپشکی ماڧ پارێزراوە بۆ منداڵەکانیان لەو ناوچانەی کە لێدادەنیشن.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر بۆ تەوزیح, فەرق لە نێوانی ماددەی ئەصڵی و ماددەی معەدەل ئەوەیە, بەنیسبەت فەقەرە یەك تەنها (بالتنسیق مع وزارة التعليم العالي والبحث العلمي) ئیزافە کراوە, ئەمە یەك, دوو, بەنیسبەت فەقەرە چوار

بەراستی جەنابی وەزیر دانیشتبوو لە نقاشەکە کە ئێمە کردمان و لیژنەی تەربیەش دانیشتبوو, واتەصور دەکەم ئەو کاتە هیچ ئیعتزازاتێك نیشان نەدرا, بەلاَم جگە لەوەش ئێستا مەسەلەی موراعاتی خصوصیەی ئەدیان هاتە گۆڕێ, بەحەقیقەت ئەگەر نەصەکەی بخوێنیەوە بە موتڵەقی دێت, وبە موتڵەقی شمولی هەموویان دەکات, وابزانم هیچ ئیشکالیەتێکی تێدا نابێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵلا من پێش ئەوەی رەئی بدەم, جەنابی وەزیری پەروەردە, ئەو موقتەرەحەی لیژنەی پەروەردە بەراستی دەزانم, لە ناحیەی زمانەوانیەوە مادام ئیشارەت نەدراوە بە مەبادیئی دینی ئیسلامی, ئەو ئەدیانە ئیزافەی زیادە, ئەگەر بوترابایە دینی ئیسلامی موراعاتی خصوصیاتی ئوخرا, ئەدیان ئوخرا مەعقول بوو, ئێستا مەبادیئی دینی مەفهومە, کە عیلاقەی بە ئەخلاق و تەسامح ئەوە بێت, لەهەموو دینەکان ئەو مەبادیئانە هاتووە, جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ هەمان رەئیم ئەو ئیزافەیە بەراستی زیادەیە و دووبارەبوونەوەیە, ئەوەی بڕگەی یەکەم بەتەنسیق لەگەڵ وەزارەتی خوێندنی باڵا لە موقتەرەحەکەی لیژنەی پەروەردە بە شێوەیەکی شاملتر هاتووە, واتە وەزارەتی خوێندنی باڵا و وەزارەتەکانی تریش دەگرێتەوە, من پشتگیری ئەوەیان دەکەم, ئەوەیان بەهێزترە, لەبەر ئەوەی تەنها وەزارەتی خوێندنی باڵا لەوێ تەرەف نییە بۆ پشتگیری کردنی وەزارەتی پەروەردە, سەبارەت بە بڕگەی سێیەم کە لە لیژنەی پەروەردەدا هاتووە (یحق تدریس اللغات التركمانية والسريانية والعربية) ئەمە بەراستی ناوهێنانی ئەو سێ زمانە بە تەنها, رەنگە ئەگەر خۆیان ئاشوریەکان و ئەرمەنیەکان یا ئەوانەی کەمە نەتەواتیەکان کە لە کوردستاندا دەژین, ئەوانیش داوای ئەوە بکەن کە بۆچی ناوی ئەوان لەوێ نەهاتووە, لەبەر ئەوە لە یاسای پێشتر هاتووە (جعل لغات القوميات) کە ئەمە دیسان دەگەڕێینەوە بۆ خاڵەکەی پێشوو ئەوەی یەکەم, کە قەومیات لە ماددەی یەکەم هاتووە, لێرە لۆغاتی قەومیات دووبارە بۆتەوە, ئەو پێشنیارەی لیژنەی پەروەردە کە لابردنی ئەو قەومیاتە, بۆیە ئەم تەعدیلە هاتووە, لەبەر ئەوە لێرە دەگەڕێینەوە سەر ئەصڵی مەوزوعەکە, قومیات ئەگەر بمێنێت لەماددەی یەکەم لێرەش تەنها (جعل لغات القوميات اخرى, لغة التعليم في مراحل الدراسية) لەوێ گونجاو تر دەردەچێت لەوەی کە ناوی یەکە یەکەی زمانەکان بێنین, واتە ماددەی یەکەمیش وەکو خۆی بمێنێتەوە, لێرەش تەنها لغه القوميات باس بکەین, ناوی قەومیەکان نەهێنین, عەرەب و تورکمان و ئاشوری, سوپاس.

بەڕێز جمال شمعون ايليا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت بڕگەی چواری ئەصڵی قەرارەکە (جعل لغات القوميات لغة التعليم) قوميات لێرەش بە پێشنیاری لیژنەی پەروەردە لاماندایە, تەنها دەمێنێ (جعل لغات السريانية والتوركمانية والعربية)یانی قەومیات لێرەش لادرایە, بۆیە پێویستە لە ماددەی یەکەمیش بڕگە شەش لابدرێت, سوپاس.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕگەی یەکەم (ضمان اعداد المعلمين والمدرسين) تەبعەن ئەو دوو ناوە باشترە لە (كوادر), ئەوەی کە لەمەجالی تەربیە ئیشی کردبێت, بەراستی (تأهيل) بە قوەتترە, ئیعداد جۆرێکە لە هەڵقوڵاندن, زۆرمان بینیوە یانی ناتوانێ دەورەکەی خۆی ببینێ, بەتایبەتی ئێستا کە لە مەجالی ئیعدادیە زۆرتر خەریجی علوم دێن, خەریجی ئاداب دێن, یانی ئەمە تەئهیلی دەوێ, ئیعداد ناتوانێ ئەوە دروست بکات, یانی دەورەیەکی مانگی, یان هەفتەیی یان پازدە رۆژی, ئەوەی دێت دەبێتە مامۆستایەك لە قوتابخانە, یان یەکێك لە گرفتی ئەم پرۆسەی پێگەیاندنە یان فێرکردنە ئەمەیە, لەبەر ئەوە داوا دەکەم لە وەزیری پەروەردە زۆر گرنگی بە تەئهیل بدەین, یانی شیاواندن, ئەوەی شیاوی ئەو ئیشە بێت, دەربارەی تەربیەی دینی وابزانم هەر نەصە پێشوەکەش هەر خراپ نییە, کە بڵێین (العناية بالتربية الاسلامية والخلقية وفق القائمة) نابێت, چونکە ئێمە دەبێت راکێشانی دینە بەرامبەر شتی تردا, بڵێین (تأكد) یانی ئەو مەبادیئانەی کە لە ئیسلامدا تەئکید لەسەر ئەمانە دەکەن (وفق) وابزانم بچووك کردنەوەی ئیسلامە, ئینجا زۆر شتێکی تەبیعی یە کە لەهەموو قانونی دنیا ئەدیانی تر باس دەکرێت, یانی (مع مراعاة الاديان الاخرى) ناویشیان بڵێن شتێکی تەبیعی یە, لەبەر ئەوەی کە ئەمە زۆرینەی زۆرن لەم وڵاتە موسڵمانە, ئەوە مانای ئەوە نییە کە ئەوان زەعیف دەکەین, بەڵام ئەوەش مانای ئەوە نییە گەورە بچکۆلە دەکەیەوە, لەبەر ئەوە شتێکی دروست نییە, هەم مافی ئەو نافەوتێ و شتێکی زۆر تەبیعی یە بڵێین (التربية الاسلامية مع مراعاة الاديان الاخرى) ئەویش وەختی خۆی کە زوو لە عێراق ئەوە باوە. سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێش ئەوەی قسە بدەم بە برادەرێکی تر, ئیجازە بە خۆم دەدەم تۆزێك تەوزیح بدەم بەراستی, یانی من لەو مەوقیعە هەمووشمان موسڵمانین, لەو مەوقیعەدا بەراستی نابینم بڵێی (وفق مبادئ الديانة الاسلامية) چونکە کەوتت (الديانة الاسلامية ومراعاة الاديان الاخرى) وەکو ئەوەی خیلافێك هەیە نێوان دینی ئیسلامی و دیانەتەکانی تر لەسەر ئەو مەسەلەیە, من پێم وایە لەسەر ئەو مەسەلانە خیلاف نییە, تەساموح, صدق, راستگۆیی, نیشتمان پەروەری, کە وتت الاديان هەر یەکە, بە تەئکید لە هەرێمی کوردستان مەبادیئی ئیسلامی دەخوێندرێت, وایە, بەڵام لێرە تەشخیصی بکەیت, لەلایەکەوە فەرزە و

لەلایەکی ترەوە موراعات بکرێ, چ موراعات بکرێ, دینی ئیسلامی باسی راستگۆیی دەکات, باشە راستگۆیی چ موراعاتێکی مەسیحی بکەم ئەگەر بڵێم موراعاتی بکەم, عەینی ئەمان مەبادیئی ئیسلامی بۆ راستگۆیی مەسیحیەکەش گوێ رادەگری, هەمان مەبادیئی مەسیحیە بۆ راستگۆیی و ئیسلامەکەش گوێ رادەگرێت, لەبەر ئەوە ئەو ناوهێنانە ئیجازە بدەم بەخۆم برێکیش مەلا زادەم, خۆم دەڵێم ئەو ناوەی تێدا نەبێت باشترە, کاك اسعد فەرموو.

بەڕێز اسعد شاکر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی لە کوردستان کەمە نەتەوایەتی نەماوە, بەلام بە داخەوە جەنابی وەزیر دوو سێ جار دووبارەی کردەوە, لە ئەصڵی مەشروعەکە لیژنەی پەروەردە کە ئەو ئیقتراحەی داوە فەقەرەی چوار بگۆڕدرێت, چونکە بۆ؟ لە ئەصڵی مەشروع دەڵێ (جعل لغات القومیات لغة التعلیم في المرحلة الابتدائیة) ئێمە ئەوە سێ وەجبە, یانی هەم تورکمان و هەم ئاشوری, یانی لوغەی سریانی سێ وەجبە ئیعدادیەیان تەواو کرد, یانی چووینە کولیات و مەعاهد, لێرە ئەوە نۆ ساڵە ئینتیزار دەکەین هەموارکردنی ئەو فەقەرەیە کە تەنها لە بۆ ئیبتیدائی نەمێنێ, مەراحلەکانی تریش بگرێتەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وتمان ئەوە دەخەینە کۆبوونەوەی داهاتوو موقتەرح دەکرێت, کاك دکتۆر ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی کاك اسعد باسی کرد, ئەوە لە پرۆژەکەدا نەهاتووە بۆ ئاگاداری ئەوە لە یاسایە ئەصڵەکە هاتووە, ئەوەی کە باسی کرد (جعل لغات الاقلیات)دوایی کراوە بە (لغە القومیات) بۆ مەرحەلەی ئیبتیدائی, ئەوەش دەبێت رەچاو بکرێت, جارێکی تر دابنیشن بۆ ئەم مەوزوعە, بەلام ئەوەی لێرە دەربارەی ئەو دووخاڵەی کە هەیە, ئە دوو برگەیە (ضمان اعداد المعلمین و المدرسین) و(تأهیل) منیش لەگەڵ ئەوەمە ئەو وشەیەی (اعداد و تأهیل المعلمین) هەردووکی تێدا هەبێت باشترە, بەنسبەت (العنایە بالتربیە الدینیە والخلقیە) وەکو ئەوەی وایە ئێستا لیژنەی یاسایی پێشنیاری کردووە (مع مراعاة الخصوصیة للادیان الاخری في الاقلیم) ئەگەر ئەمەش لابدرێت, من پێم وایە هەردەبێت تەئکید بکرێتەوە لەسەر ئەوەی کەوا ئەگەر نەوترا مانای وایە باسی کێ دەکەی, بۆیە دەبێ بوترێ (العنایة بالتربیة الدینیة والخلقیة لکافة ابناء اقلیم کوردستان وفق مبادئ التسامح و التعاون والصدق والاخلاص في الاقوال والعمل) یانی ئەبێت بڵێین (لکافة ابناء اقلیم کوردستان) ئەگەر نا تۆزێك ئیشکال دروست دەبێت, سوپاس.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەر برگە دوو من قسەم هەیە, هەرچەندە بەشێك لە لیژنەی پەروەردە چاکی کردووە, پێشتریش تەئییدی قسەکانی جەنابت دەکەم, دیارە وەزارەتی پەروەردەی ئێمە, ئەمانەوێ هاوکار یان قوتابی یان خوێندکار لەسەر ئەساسی هاوڵاتی پەروەردە پێ بگەیەنین, نەك لەسەر ئەساسی دینی, لەکوردستانیش چەند دینێك هەیە کە ناوی دینەکان دێ خۆی جیاوازی دروست کردنە, رەنگە سبەینێ خیلافمان بۆ دروست ببێت لەنێوان ئێمە و یەزیدیەکان و لە نێوان ئەوان و ئێمە و هەر کەسێکی تر, ئەوە مەبدەئە لای من, ئەوە مەبدەئ نییە لای تۆ, لەبەر ئەوە بەشێوەیەکی گشتی وەکو هەر جەنابیشت فەرمووت فعلەن ئەو پرانسیبانەی کە ئێمە هەموو دینەکان لەسەری کۆکین, هەر ئەوان نەبی, کە ناو نەهات هەموو ئەوانە دەگرێتەوە, هاووڵاتیەکی صالح وەکو دەڵێ لە کوردستان پەروەردە دەبێت ئەو کاتە, شێوەی داڕشتنی برگەکەش بەشێوەیەکە تەفسیری جیا جیا هەڵدەگرێت, چونکە پەروەردەی دینی بەلای خۆمەوە کە دەڵێی پەروەردەی دینی زۆرتر بە جانبی دینی, نەك بە جانبی پەروەردەیی دەبێت, پەروەردەی دینی خۆتان دەزانن رێباز و رێگای جۆراو جۆری هەیە, بە توندترین شێوە تا نەرمترین شێوە, من بەشێوەیەکی تر رەنگە ئەوە دوایی خیلافی لەسەر دروست ببێت, دامرشتۆتەوە, دوو وشە هەیە باس دەکرێت, یەك بایەخ دان جوانترە لە گرنگی دان, کە نازناز خانیش باسی کرد, دوو کەباسی رەوشت دەکەی, رەوشتی خراپ هەیە و رەوشتی بەرز هەیە, لەبەر ئەوە من هەر جوملەکەم بە شێوەیەکی تر داڕشتۆتەوە, ئەگەر روخسەت بدەن بیخوێنمەوە, هەمان ئامانجە کە لیژنەی یاسایی پێشنیاری کردووە, بەڵام شێوەی داڕشتنەکە رەنگە تۆزێك جیاواز بێت (بایەخ دان بە رەوشت بەرزی و گیانی لێبوردەیی و راستگۆیی و چاکە کردن و دڵسۆزی لەبەجێ هێنانی ئەرکی سەرشان بەپێی پرنسیپە پەروەردەیی وئاینیەکان) ئەوە پێشنیاری منە, لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز ارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو پێشنیارم هەیە, بەحەقیقەت ئەوەی یەکەمیان دەکرێت بۆ ئەهدافی وەزارەت پێشوش ئیستیفادەی لێ بکرێت, بەڵام هەر باسی لێوە دەکەم, ئەگەر دەرفەت بدەن, پێشنیاری یەکەمم ئەوەیە کە وەزارەت هەوڵ بدات بۆ بەدیموکراسی کردنی پۆل و ناوەندەکانی خوێندن بەشێوەیەك کە قوتابیان و خوێندکاران بیانەوێت فێرببن, بزانن چۆن دەتوانن ئەو زانستە بەدەست بێنن کە مەبەستیانە, تەنها ئەگەر یەك لەحزەیەك مەجالی من بدەن وەك شی کردنەوە بۆ ئەو خاڵە, سیستەمی پەروەردەیی ئەمڕۆ لە کوردستان بەشێوەیەکە کە قوتابی رادەکێشێت بۆ پۆلەکە و زەغتی لێ دەکات بۆ فێربوون, مەسەلەیەکی قەدیمیش هەیە کە دەڵێ تۆ دەتوانی ئەسپێك یان گوێدرێژێك ببەیتە سەر جۆگایەك, بەڵام ناتوانێ بەزۆر ئاوی دەرخوارد بدەی, بۆیە بەراستی تموح ئەوەیە کە ئێمە بتوانین ناوەندەکانی خوێندن و پۆلەکانمان بەشێوەیەك بێت وای لێ بکەین کە ئەو قوتابیانە و ئەو خوێندکارانە ئارەزووی خوێندنیان هەبێ, بزانن کە ئەتوانن ئەو علمە بەدەست بێنن, پێشنیاری دووەم کە وەزارەت هەوڵ بدات بۆ دابین کردنی دەرفەتی

یەکسانی لەسەرجەم بوارەکانی خوێندن و فێربووندا، بەتایبەتیش لە ناحیە و گوندەکان، کە بەراستی پێویستە ئەو مەنتیقانەی کە کەمتر ئاوەدانکردنەوەی گەیشتۆتێ بەتایبەتی گوندەکان کە ئیهتیمامی زیاتر پێ بدرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تا ئێستا سێ چوار برادەر قسەیان کرد، ئەگەر جەنابی وەزیر تەعلیقی هەبێت لەسەر قسەکانیان، فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دووبارە من پشتگیری لە پێشنیارەکەی لیژنەی پەروەردە و لیژنەی یاسا دەکەم، بە لابردنی ئیشارەت دان بە ئاینەکانی تر، لەبەر ئەوەی لەسەرەتاوە پەروەردەی ئاینی و پرۆگرامەکانی خوێندنیش ئێستا لە کوردستان ناویان پەروەردەی ئیسلامی نییە، پەروەردەی ئاینیە، واتە شێوەیەکی گشتگیر ئەگرێتە خۆی، دووەم لەوێدا پەیوەندی کراوە (وفق مبادئ التسامح) واتە پەروەردە ئاینیەکە بەرەو ئەو ئاقارەیە پرۆگرامەکان کە لێبوردەیی و قەبوڵ کردنی یەکتری بێت، لەوێدا مەربوتە و مەرجدارە نەك بەلایەنی تەتروف لێك بداتەوە، بۆیە ئەو داڕشتنە داڕشتنێکی گونجاوە و لەبارە بۆی، سوپاس.

بەڕێز طلعت خضر سیف الدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیارێکم هەیە لە مادده چوار لە فەقەرەی یەکەم (ضمان اعداد المعلمین) بخرێتە سەر ئەهدافەکانی وەزارەت، چونکە ئەهدافەکانی وەزارەت ئامادەکردنی جیلێکی نوێیە، ئەو جیلە پێویستی بە کەرەستەیەکی تر دەکات، لەبۆ ئەوەی ئامادەی بکات و تێی بگەیەنێ، لەبەر ئەوەی تەڵەبەو قوتابی دائیمەن لاجیئ و مەلجوئن، پێشنیار دەکەم بگوازرێتەوە بۆ ئەهدافەکانی وەزارەت، سوپاس.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیریی جەنابت دەکەم بۆ ئەو بەشەی باسی پەروەردەی ئاینی دەکات، ئەمە بەشی یەکەمی، بەڵام بەشی دووەمی من حەز دەکەم یەك شت روون بکەمەوە بۆ جەنابی وەزیریش کە لێرەیە، راستە ئێمە ئێستا پەروەردە گۆڕاوە هینی ئاینی و کتێبەکانیشی گۆڕاوە، بەڵام ئێستاش لە پۆلەکاندا منداڵەکان ئەناڵێنن لە پۆلی یەك و دوو و سێدا بەدەست ئەو مامۆستایانەی ئاین کەبەشەق ئەیانەوێ فێری سورەتەکانی ئاینیان بکەن، مع العلم مەنهەجەکە گۆڕاوە کە لە پۆلی یەك و دوو سێی سەرەتایی منداڵ پێویست ناکات مێشکی بەو شێوەیە ئەزیەت بدەی، کە بەزۆر شتی پێ لەبەر بکەی، ئارەزووی خۆیەتی لەماڵەوە دایك و باوکی فێری بکات، لەبەر ئەوە بەرای من بەڕاستی ئەو بڕگەیەی هەر لابدەین باشترە، مامۆستا ئیلتیزامی پێوە ناکات، ئەگەر هەر لاش بدرێ، زۆر باشترە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەگەر ئیجازە بدەن, سۆزان خان ئێمە باسی ماددەی دین ناكەین, ئێمە باسی مەبادیئی ئەدیان دەكەین, لە ئیخلاص و راستگۆیی, ئەمە بەتەنیا لە ماددەی دیندا نییە, لە منهاجی تەربەوی هەموویدا هەیە, فەرموو.

بەڕێز سارا خضر پیروت:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت بڕگەی یەكەم, باس لە موعەلمین و مودەرسین دەكات, بەمەبەستی مامۆستای سەرەتایی و ناوەندی كراوە, بەڵام لە موشرفین باس تەنها لە موشرف تەربەوی كراوە, خۆی لە ئەصڵدا لە پەروەردەدا موشرفی ناوەندییەكان یان دوا ناوەندییەكان پێی دەڵێن ئیختصاصی, لەبەر ئەوە ئەگەر لێرە زیاد بكرێت و بوترێت (مشرفين التربويين والاختصاصيين) بۆ ئەوەی سەرپەرشتیاری پسپۆریش بگرێتەوە, سوپاس.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

منیش تەئییدی قسەكانی كاك اسعد دەكەم, لەگەڵ لیژنەی پەروەردە, بەڵام یەك تێبینیمان هەیە لێرە كە زمانی كوردیش لە خاڵی چوارەم (يحق تدريس اللغات التركمانية و السريانية والعربية كاللغة في مراحل الابتدائية والثانوية و كاللغة التعليمي لجميع المواد اختياريا لابنائها في المناطق التي تقطنها) لێرە زمانی كوردیش لێی زیاد بكەن, كە زمانی كوردیش لەگەڵ ئەم زمانانە و ئەو قوتابخانانە بخوێندرێت, چونكە زمانی كوردی زمانی فەنییە لە كوردستاندا, لە ئەصڵی ماددەكەش هاتووە (مع التعليم على ان يكون تعليم اللغة الكوردية فيها الزاميا), سوپاس.

بەڕێز فتاح عبدالله نقشبندی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پێشەكی تەئییدی رەئیەكەی جەنابت دەكەم, لەسەر ئەو جوملەیەی كە هاتووە لە ئاخیردا دەڵێ (والاعمال مع مراعاه الخصوصيه للاديان الاخرى) كە گۆتی (مع مراعاه الخصوصيه) مانای خصوصیەتەكە دینی ئیسلام دەگەیەنێ, پاشان (والاديان الاخرى) یانی لەپێشی ویش دینی دی تەئیید كراوە, بۆیە باسی ئەدیانی ئوخرا دەكرێت, من تەئییدی رەئیەكەی جەنابت دەكەم و دەست خۆشی لیژنەی قانونی دەكەم كە وشەكە بەو شێوەیە هاتووە, بەڵام تەعلیقێكم لەسەر قسەكەی سۆزان خان ....

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

مامۆستا عەفوم دەكەی, لێرە لەپەرلەمان لەسەر تەعلیق تەعلیق نادرێت, رەئیی خۆی وتی ئێمەش بۆمان تەوزیح كرد, هەركەسێك ئازادە لەرەئیی خۆی, بەڵام تەعلیق لەسەر تەعلیق نابێت, ئەو باش

تێنەگەیشتبوو, باسی ماددەی دینی کرد, کە ئێستا جێگەی ئەوە نییە, موناقەشەی ئەوە ناکەین, ئێمە باسی منهاجی تەربەوی دەکەین لەسەر ئەساسی مەبادیئی دین کرایە, نیزامی ئێمە وا دەڵێ, دەڵێ تەعلیق لەسەر تەعلیق لێ نادرێ, فەرموو د. شوکریە.

بەڕێز د. شکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو تێبینیم هەیە لەسەر خاڵی دووەم, هەروەها تێبینیەکی تریشم هەیە, تێبینی یەکەمم لەرووی زمانەوە, بەراستی سێ جۆرە کوردی لەلای من هەیە, من ئەم کوردی داڕشتنەی لیژنەی پەروەردە زۆر بەجوان دەزانم, بەمەرجێك خاڵی دووەم کە دەڵێ چ بە گوفتار وچ بە رەفتار, ئەو (چ) بکرێت بە (بە) (بەگوفتارو بە رەفتار) چونکە لەزمانی کوردی کە دەڵێ چ ئەوە و چ ئەوە, یا ئەمە یا ئەوە, ئەگەر بکرێ بە (بە) جوانتر دەڕوات, ئەمە لەلایەك, لە هینی لیژنەی یاسایی بەراستی کوردیەکەی زۆر نارێکە, لە قانونەکەشدا کە بەعەرەبی هاتووە, هی وەزارەتی پەروەردە کە دەڵێ (في الاقوال و الاعمال) ئەگەر بکرێت (قولاً وعملاً) جوانترە بە رەئیی من, ئەمە خاڵێك, خاڵێکی تر کە لە لیژنەی پەروەردەدا هاتووە لە خاڵی چوارەمدا, تەدریسی زمانەکانی تورکمانی و سریانی و عەرەبی لە قۆناغەکانی سەرەتایی ودوا ناوەندی وەك زمانی فێرکردنی هەموو بابەتەکان بەسەرپشکی مافی پارێزراو بۆ منداڵەکانیان لەو ناوچانەی کە لێی دادەنیشن, لەو ناوچانەی کە زۆرینەیان, ئەگەر وشەی زۆرینە دابنێین, چونکە مەعقول نییە لە دێیەك دوو عائیلەی تورکمانی یا دوو عائیلەی سریانی هەبێت, من مەکتەبیان بۆ بکەمەوە, ئەگەر زۆرینە بەکاربێنین زۆر جوانتریشە, ئەمە خاڵێك, خاڵێکی تریش هەیە ئەگەر ئێمە بڵێین خوێندنی زمانی کوردیش تێدا ئیلزامی بێت لەو شوێنانەدا, وەکو لەدەستوورەکەشدا هاتووە زۆر لەجێگەی خۆیەتی, سوپاستان دەکەم.

بەڕێز جمال شمعون ایلیا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەمەبەستی دابین کردنی کادیری گونجاو بۆ تەعلیمی سریانی و تورکمانی لە قوتابخانەکانی ئیبتدائی و دواناوەندی, پێویستە قسمێك لە مەعاهد و کولیەکان هی زمانی سریانی و تورکمانی دابنرێت, بۆ ئەوەی بتوانن تەخریجی کادیرێکی گونجاو و ئەکادیمی پێویست بۆ جێبەجێ کردنی خوێندنی سریانی لە مەرحەلەی ئیبتیدائی و سانەوی, سوپاس.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشەکی لەسەر ئەو برگەیە پشتیوانی رای بەرێزتان دەکەم بە پڕاو پڕی, بەڵام یەك تێبینیم هەیە بە حەقیقەت, ئێمە گرنگیمان بە پێش سەرەتایی نەداوە لەسەرتاسەری ئەو باسانەی کە کردومانە, لە کۆمەڵگەی مەدەنی زۆر زەرووریە خەڵکێکی پسپۆڕ لەسەر مستەوای دکتۆرا لەو شوێنانە بێت, بۆچی؟ چونکە ئەوە بنەمای فێرکردن و راهێنان و دروست کردنی شەخصیەتی منداڵە, لەلای ئێمە خەریجی صناعەیە, خەریجی زراعەیە, تەڵەبەی صنفی پێنجە ئەیکەنە مامۆستا و لە رەوزەکان دادیدەنێن, رەوزە ئەبێ گرنگی پێ بدرێت, ئەبێ خەڵکی پسپۆڕی تێدا بێت, بۆ ئەوەی ئەو کەسانەی کە لەوێ دەردەچن و ئەچنە قوتابخانە, خەڵکێکی زۆر رێك وپێکیان لێ دەردەچێت, ئێستا حالیەن لە هەموو شوێنێك زۆر زەروریە چەند کەسێکی پسپۆڕ ئێستا خاوەن دکتۆرایە لەو شوێنانە بن, چونکە بۆچی؟ ئەوە بنەمای دروست کردنی شەخصیەتی منداڵە, سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە وەڵامی ئەندامانی پەرلەمان کە کاك تەلعەت خدر دەڵێ زەمانەتی ئامادەکردنی کادیری فێرکاری و پەروەردەیی, بەشێکە لە هەدەفی وەزارەت, ئێمە ئەگەر بیخوێنینەوە دەڵێ وەزارەت بۆ وەدیهێنانی ئامانجەکانی ئەم شێوازانە دەگرێتە بەر, کەواتە بۆ ئەوەی تۆ ئەو ئامانجانەی کە ئێمە باسمان کرد کە دەمانەوێ کۆمەڵگەیەکی دیموکرات و بەو شێوەیە دروست بکرێت و خەڵك فێربکەین, تۆ بۆ ئەو ئامانجە ئەم وەسیلەیەت پێ دەوێ, وەسیلەکەش چییە راهێنان و تەئهیل و ئامادەکردنی مامۆستای فێرکاری و پسپۆڕیە بەوشێوەیەی کەباسمان کرد, بۆیە ئامانجی وەزارەتی پەروەردە دروست کردنی مامۆستا و بەرهەمهێنانی مامۆستا نییە, بەڵکو دروست کردنی کۆمەڵگایە, بەڵام لەرێگەی چی, لەرێگەی دروست کردنی مامۆستای باش بۆ ئەوەی نەوەیەکی باش پەروەردە بکات, لە وەڵامی سارا خان کە دەڵێ ئێمە لێرە پسپۆری موشرفینی تەربەویمان هەیە و پسپۆڕیمان هەیە و بەم شێوەیە, ئێمە خۆمان رزگار کردووە لیژنەی پەروەردە, بەپێچەوانەی ئەوەی کە لەوەزارەت و لەلیژنەی یاسایی هاتووە, ئێمە دەڵێین زەمانەتی ئامادەکردنی کادیری فێرکاری وپەروەردەیی, کە ئەوەت گوت مامۆستای سەرەتایی و رەوزە و سانەوی و مەعاهید دەگرێتەوە ئیتر لە دوای ئەوە موشریفەکان بەهەموو شێوازەکانیان, هەموو ئەو کەسانەی کە لەناو سلکی پەروەردە ئیش دەکەن, هەموویان دەگرێتەوە, بۆیە من داکۆکی لەو نوقتەی یەکەمی خۆمان دەکەم و حەزیش دەکەم دەنگی پێ بدەن, چونکە بەراستی رزگارمان دەکات لە زۆر شتی تر کە لەوانەیە لەدواییدا پێویست بێت و دروستیش بکرێت, لە وەڵامی دکتۆرە شوکریە کەدەڵێ با ئیشارە بدرێت ئەگەر دوو ماڵ لە لادێیەك ئەرمەن بوون مەسەلەن پێویستە مەکتەبیان بۆبکرێتەوە یان نا, لێرە هاتووە لەماددەی چوارەمی ئەصڵی قانونەکە دەڵێ (لەو شوێنانەی کە زۆرینەیان ئەوانن) کەواتە لەو شوێنانەی کە خەڵك تورکمانن, لەو شوێنانەی کە خەڵك ئەرمەنە, هەر نەتەوەیەکە لەوێ بۆی هەیە مەکتەبی خۆی هەبێت, بەزمانی خۆی بخوێنێ, لە وەڵامی ڤیان خانیش کە دەڵێ با زمانی کوردیش زیاد بکرێت, زمانی

کوردی لێرە پێویست ناکات زیاد بکرێت, چونکە لەماددەی چوارەم دەڵێ (جعل اللغة الكوردية لغة الدراسة في جميع مراحلها) یانی زمانی کوردی زمانی هەرێمی کوردستانە, واجبە هەموو کوردستانیەك و هەر نەتەوەیەك بێت و سەر بەهەر ئاینەك بێت, دەبێ زمانی کوردی بخوێنێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە قسە کردن لەسەر ئەو ماددەیە دوو بابەتی جیاواز, لیژنەی پەروەردەی تێکەڵاوی کردووە بەراستی, ئەو ماددەیەی کەباسی زمانەکان دەکات, ئەوە لە ماددەی چواردا هاتووە, ئێمە وتمان لەگەڵ ماددەی یەك تەئجیلی دەکەین بۆ جەلسەی داهاتوو, چونکە ئەوەیان قسە کردن کاتێکی تر هەڵدەگرێ, بۆ دوو بڕگەکەی تر, من بەتەواوی پشتگیری رایەکەی لیژنەی پەروەردەم کرد کە ئەو بڕگەیە بەو شێوەیە داڕشتنە بێت, لەبەر ئەوەی شێوەیەکی گشتگیرە و بواری لیژنەی پەروەردە دەستی باڵاتر دەکاتەوە و بەپێی پێویست کاربکات لە ئایندەدا, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نازانم ئەو ماددەیە فەقەرەی چوارەم, کە لیژنەی پەروەردە ئیزافەی کردووە, دەڵێ (یحق تدریس اللغات الترکمانیة و السریانیة والعربیة کاللغة) ئەصڵی فەقەرەکە چییە؟ فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەصڵی فەقەرەکە (جعل لغات الاقلیات) تەبعەن ئێمە کردوومانە بە(قومیات)(لغة التعلیم في المرحلة الابتدائیة) وەکو ئەو بەڕێزە دەستنیشانی کرد, ئەو مەرحەلە ئیبتیدائیەش لابدرێت, (جعل لغات القومیات لغة التعلیم لابنائها في المناطق التي تقطنها على ان یکون تعلیم اللغة الکوردیة فیها الزامیاً), چونکە ئەو بڕگەیەی کە نازناز خان باسی کرد کە دەڵێ (جعل اللغة الکوردیة لغة الدراسة في جمیع مراحلها) ئەوە ئەم بڕگەیە ناگرێتەوە کە قوتابخانەی ئاشوری وتورکمانی و شتەکانی ترە, بۆیە دەبێت لەو بڕگەیە تەسبیت بکرێت کە لوغەی کوردی تێدا بێت, بۆیە بەرەئیی ئێمە ئەگەر بێتو بەڕێزتان لە رووی پرۆتۆکۆلیەوە ماددەی یەکەم (قومیات) بمێنێتەوە, ماددەی چوارەم بەو شێوەی خوارەوە بێت (جعل اللغات القومیات لغة التعلیم لابنائها في المناطق التي تقطنها على ان یکون التعلیم اللغة الکوردیة الزامیا) ئەوە لە کێشەی ماددەی یەکیش رزگارمان ئەکات, لەکێشەی ئێرەش رزگارمان دەکات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من پێشنیارەکەی وەزیر بە باشی دەزانم بە ئیزافەیەك, بە پێی دەستووری عێراقی دوو زمانی رەسمییە, دەبێت لوغەی کوردی نا بەتەنیا, لوغەی کوردی و عەرەبی, دەبێ هین نەکەین دوایی ئیعتیرازمان لەسەر بگیرێ, چونکە دەستووری عێراقی دەڵێ (لغتین رئیسیتین), لەبەر ئەوە دەبی بڵێین (اللغة الکوردیة

والعربية الزاميا) ئەوەی تر (لغات التركمانية والسريانية والارمنية) ئەوە باسمان كردووە لە زاخۆ هەمانە رەمزيە, ئەگەر ئەو صيغەيەتان پێ باش بێت كاك شێروان, فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی ئێمە مولاحەزە دەكەين, ئەو موناقەشاتەی كە لەسەر لوغە كرا, لە ئەصڵی پرۆژەكە نەهاتووە بەحەقيقەت, ئەمە شتێكی تازەيە بەنسبەت ئێمەوە, بۆيە ئەگەر ئەوەش تەئجيل بكرێت, بۆ ئەوەی يەك لا بكرێتەوە لەگەڵ ئەو ماددەيەی كە تەئجيلمان كرد, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەگەر ئيجازە هەبێت ئەوە فەرقی هەيە لەگەڵ ماددەكەی تر, ئەمە ماددەی چوارە, سێ فەقەرە موناقەشە كرا, ئەوە بڕگەيەكە دەكرێت, مادام ماددەكە كرايەوە وەكو ماددەی يەكەم نييە, ئەم ماددەيە موقتەرح هاتووە يەك, دوو سێ چوار, ئيزافە كراوە, بڕگەيەكە دەكرێت, مادام ماددەكە كرايەوە بۆ موناقەشە يانی دەكرێ, وەكو ماددەی يەكەم نييە, جێگەی موناقەشە نەبوو, چونكە داوا نەكرابوو, ئەمە داوا كراوە ماددەی چوارەم, فەرموو.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەراستی من پشتگيری كاك دڵشاد و كاك شێروان دەكەم, كە تەئجيل بكرێت, چونكە ئەوە پەيوەندی بە ماددەی چواری پرۆژەكەوە نييە, بە ماددە چواری ياساكەوە هەيە, فەرقی هەيە, لەوێ باسی لوغەی كورديش هاتووە, ئەوە جارێكی تر ئيعادەی نەزەری لێ بكرێتەوە, وەكو جەنابت ئاماژەت پێ كرد, چونكە زمانی كورديش وزمانی عەرەبی ئێستا رەسمينە, بەڵام ئەمە لەگەڵ ماددەی يەكەم جارێكی تر ئەمە تەئجيل بكرێت, چونكە پەيوەندی بەم پرۆژەيەوە نييە ئەوەی ئێستا وەزارەتی پەروەردە هێناويەتی, لەگەڵ رێز و سوپاسم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئاخر بزانە ئێمە شتێكمان وت, يانی هەموومان بەخۆشمەوە, خيبرەمان لە پرۆتۆكۆل كەمە, بەخۆشمەوە دەڵێم, من كاك فرست لێرە نەبێت لەوانەيە لەئێوە زياتر غەڵەت بكەم, لە ناحيەی ياساييەوە, ئەو ماددەيەی كە تەئجيل كرا دەچێتە ئەو بابەی دەبێت بە دوو رێگە بگۆڕدرێت, يان لە پرۆژەكە هاتبێت, يان دە ئەندام داوايان كردبێت, ئەو ماددەيە فەرقی هەيە, ئەو ماددەيە لە پرۆژەكەدا هاتووە كراوەتەوە و سێ خاڵی موناقەشە كراوە و خاڵی چوارەم ئيزافە دەكرێت, مادام ماددەكە كراوە بۆ موناقەشە لە پرۆژەكە هەيە, ئەگەر موافەقەتتان كرد, ئەگەر موافەقەتتان نەكرد ئەوە هيچ ئيلغا دەكرێتەوە, ئەگەر ئەو

ئیزافەیە موافەقەت کرا دەکرێ ئیزافە بکرێت, مادام ماددەکە کراوەتەوە, لەبەر ئەوە فەرقی هەیە لەگەڵ ئەو ماددەیەی کە لە ئەصڵی پرۆژەکەدا نەهاتووە, فەرموو کاک شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمن تەئکید دەکەم ئەو ماددەیە لەبۆ تەعدیل نەهاتووە, ماددە هاتووە, بەڵام ئەو فەقەرەیە لەبۆ تەعدیل نەهاتووە, ئەم فەقەرەیە فەقەرەیەکی تازەیە کە موناقەشە دەکرێت, ئەوە جەنابی وەزیریش لێرەیە, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەکە هاتووە, بەڵام بڕگەکە نەهاتووە, لەبەر ئەوەی جەنابت فەرمووت ئەگەر پرۆتۆکۆل ڕێگە بدات بڕگەکە موناقەشە بکرێت ئەوا ئاسایی دەبێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادام وایە ئەگەر خیلاف نەبێت لەسەر نەصەکە و ئەو موقتەرەحەی کە جەنابی وەزیر کردی, لەلایەن لیژنەی پەروەردەوە بیدایەتەکەی ئیقتراح کراوە, بەس بەو تەعدیلەی کە وتمان خوێندرایەوە, زمانی عەرەبیش ئیزافە کرا, صیاغەکە دەمێنێتەوە لەگەڵ ئەو لەبەر ڕۆشنایی موناقەشەکان و ڕەئیی جەنابی وەزیر, ئەو شتانەی کە ئیجماعی لەسەرە, یەکێکیان ئەوەیە لە ئیعدادی کادیر و تەئهیل, نەك تەنها ئیعداد, زەمان ئیعداد و تەئهیل کادر ئیزافە کرایە, ئەو صیغەیەی فەقەرە چواریش لە فەقەرە سێش موراعاتی خصوصی دینی ئیلغا کرا, فەقەرە چواریش بەو صیغەیەی کە لە فەقەرەی یەك بە تەنسیق لەگەڵ وەزارەتی تەعلیمی عالی و (الوزارات الاخری) ئیزافە کراوە, ووزارات زات عیلاقە ئیزافە کرا, لەگەڵ بڕگەی چوار کە بەو صیغەیەی کە بەڕێز کاك دڵشاد وتی و ئیزافە کردنی زمانی عەرەبی و نەك کوردی بەتەنیا, فەرموو نوقتەی نیزام.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ڕێزم بۆ بۆچوونەکەی جەنابی وەزیر, ئەمە دوو ماددەی جیاوازن, لە ئەصڵی پرۆژەکەدا دوو ماددەی جیاوازە, ماددەی چوار ئەصڵەن ئەمڕۆ باسمان نەکردووە, لە پرۆژەکەی ئەواندا نییە, کەباسی زمانی کوردی دێت لەگەڵ زمانەکانی تر ئەوە لەماددەی چواری ئەصڵی یاساکەدایە, نەك لە پرۆژەکە, لەبەر ئەوە تکام وایە ئەوە تێکەڵاو نەکرێت, ئەوە لەگەڵ ماددە یەك یەکتر دەگرێتەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە موشكیلە نییە, مادام خیلاف هەیە, با ئەوەش دوا بخرێت بۆ ئەوەی صیغەی بۆ بدۆزنەوە, رەنگە لەگەڵ ماددە یەك ببێتە پرۆژەیەك, فەرموو كاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو ماددەیە موهەیەئە لەبۆ تەصویت, لەبەر ئەو فەقەراتانەی كە جەنابت ئیشارەتت پێدا, یەك ئیزافە كردنی (والوزارات ذات العلاقة)ئەمە یەك, دوو (مع مراعاة الخصوصیة) بەنسبەت فەقەرە چوار لابچێت, سێ مەسەلەی (تأهیل) ئیزافە بكرێت, ئەوەی تریش عیلاقەی بە ماددەیەكی تر هەیە, كە دادەنیشین لەگەڵ جەنابی وەزیر و ئیمكان هەیە ئەویش عیلاج بكرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوە زۆر باشە ئێستا بەو شێوەیە كە ماددەكە سێ بڕگەیە, بڕگەی چوارەم لەگەڵ ماددەی یەكەم صیغەیەكی بۆ دەدۆزنەوە لە دانیشتنی داهاتوودا, ئەو ماددەیە بەو شەتب كردن و ئیزافە كردن وهینەكان كە خوێندرایەوە, دەیخەمە دەنگدان, كێ لەگەڵیەتی دەستی بڵند بكات؟ سوپاس, كێ لەگەڵی نییە؟ دوو كەس, بەڵام زۆربەی دەستیان بڵند كرد, باشە نۆ كەس مومتەنیعن نەلەگەڵن و نە لەدژینە, كەواتە بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا, ماددەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة ا لخامسة:

تلغى المادة التاسعة ویحل محلها مایلي:

للوزارة ان تنشيء من الصفوف والمدارس مایكفل:

أ-رعایة بطئ التعلم و ضعاف السمع و ضعاف البصر وفق الاسالیب العلمیة الحدیثة.

ب-رعایة المتفوقین و الموهوبین.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی پێنجەم لەم پرۆژەیەدا لێژنە پشتگیری لە ناوەڕۆكەكەی دەكات وبەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی پێنجەم):- ماددەی نۆیەم لە یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992 هەڵدەوەشێنرێتەوە ئەمەی خوارەوە جێگەی دەگرێتەوە:-

وەزارەت بۆی هەیە پۆل وقوتابخانەی ئەوتۆ دروست بكات بۆ دستەبەركردنی:-

أ-چاولێكردنی درەنگ فێربووان وگوێچكە وچاوكزان بەپێی شێوازە زانستیەكانی سەردەم.

ب-چاولێكردنی سەركەوتوان وبەهرەداران.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ تێبینیەكمان لەسەر ئەو ماددەیە نییە, بەڵام لەسەر كوردیەكە, كوردیەكەی لیژنەی یاسایی هەر ئێستا دەبێت چاك بكرێت, چونكە دەڵێت (چاولێكردنی درەنگ فێربوان و گوێچكە و چاوكزان) (گوێچكە) بە مەعنای چی دێت, ئەگەر بە مانای گوێگرانی ئەوە شتێكی ترە, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە تەواو لەگەڵ ماددەكەین, بەس تەنها بۆ ئەوەی گشتگیرتر بێت (رعایة بطئ التعلم و ضعاف السمع و البصر وذوي الاحتیاجات الخاصة وفق الاسالیب العلمیة الحدیثة.) لەبەر ئەوەی رەنگە كەسی تر هەبێت پێویستی بە شتی تر هەبێت ئیزافە بكرێت, سوپاس.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو دوو فەقەرەیە هەردووكی فەقەرەی تازەن, تەعدیلە لەبۆ ئەو ماددە نۆیە, كە تایبەت بوو بە مەعەوەقین و كردنەوەی پۆل بۆ معوەقین و ئەوانە, ئێستا ئەو دوو فەقەرەیە هەر هەمان مولاحەزەی جەنابی وەزیرە, ئەوەی تایبەتەكە ئیزافە بكرێت ئەوانیش دەگرێتەوە, لە بۆ ئەو مەسەلانە بێ بەش نابن, سوپاس.

بەڕێز رفعت عبدالله حمەرەش:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من تێ ناگەم هەموو هینەكانی پرۆژەكە تێكەڵ كراوە, لە ماددەی پێنجدا هاتووە, فەقەراتی تر هاتووە لە ماددەی پێنج (العنایة بالتربیة الریاضیة والفنیة لكافة المراحل الدراسیة) ئەوە چی بەسەر هات, فەقەرەی شەش (ضمان انشاء او ادارة المدارس الحكومیة على اختلاف درجاتها) فەقەرە حەوت (الاشراف على المدارس الاهلیة وتوجیهها في تربیة الناشئة) ئەمانە هەمووی ئێمە شتمان لەسەری هەیە, ئیزافاتمان هەیە, هەمووی تەرك كراوە, باس نەكراوە, یان ئەو فەقەرەی (العنایة بالتربیة الریاضیة والفنیة لكافة المراحل الدراسیة) دەمەوێ (الكشفیة) زیاد بكرێت, یان (ضمان الانشاء والاشراف على المدارس الاهلیة) (والاجنبیة)ی بۆ زیاد بكرێت, هەندێ فەقەراتی تر هەیە ئێمە ئیزافاتمان لەسەری هەیە, لەبەر ئەوە حەقە وەكو خۆی بڕوات ئەم ماددەیە, سوپاس.

بەڕێز سردار صباح بوزو هەركی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بڕگەی ئەلف و باء جیاوازی هەیە, ئەوەی یەكەم (بطئ التعلم و ضعاف السمع و البصر) هاتووە, ئەوەی دووەم (متفوقین و الموهوبین) كەچی بۆ هەردووكیان رعایە هاتووە, من پێم وایە بۆ (متفوقین و موهوبین) رعابە بەكارناهێنرێت, بەڵكو (تشجیع وتطویر) باشترە, سوپاس.

بەڕێز طلعت خضر سيف الدين:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پێشنیارێكم هەیە, نازانم لێرە جێی دەبێتەوە یان لەشوێنێكی تر, كردنەوەی بنكەی تەندروستی بچووك, بۆ ئیسعافاتی ئەوەلی ئەگەر بكرێت لە مەكتەبەكان, چونكە شتی وا لە دونیا هەیە لە مەكتەبەكان ئەگەر بكرێتەوە, سوپاس.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پشتگیری لە داواكەی وەزیر دەكەم (بطئ التعلم و ضعاف السمع و البصر), بەڵام ئێستا هەر هەمووی بە (ذوي الاحتياجات الخاصة) هین دەكرێ, یانی ناوی جۆری كەمئەندامیەتەكە ناهێنرێ, ئەوانە ئحتیاجاتی تایبەتیان هەیە بۆ فێربوون, پێویست ناكات ئێمە بەوە دائیمەن دەستنیشانیان بكەین, كە ئەوە نابینایە و یاخود گوێیگرانە, ئەمە یەك, دوو, بەراستی من تێناگەم بۆچی لە كوردیەكە بووە بە چاولێكردن, چاولێكردن لای ئێمە یانی لاسایی كردنەوە, بۆچی یانی وشەیەكی تر نییە, وەكو رعایە, چاودێری موراقەبەیە, خۆ وشەیەكی تر هەر دەبێت, سوپاس.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تەبیعی زۆر باشە ئەم ماددەیەی نۆ, ئاوا شی كراوەتەوە, كراوەتە دوو بڕگە, هەرچەندە برایانی ئەندامانی پەرلەمان تێكەڵاوی دەكەن لەگەڵ ماددەی پێنجی ئەصڵی یاساكە, باسی ئەوە دەكەن ئەوە عیلاقەی بەوەوە نییە, هەرچەندە واجبی من نەبوو جواب بدەمەوە, بەڵام بۆ ڕوونكردنەوەیەك, بەڵام بەنسبەت ماددەی نۆوە, من لەگەڵ ئەوەدام بەو شێوەیەی كە هاتووە, بەڵام من پێم وایە داڕشتنەوەیەكی دەوێ هەر ئەوەی ئەوان, بەڵام داڕشتنەكەی بە شێوەیەكی تر بێت, ئەگەر لێم وەربگرن, (المادة الخامسة: تلغى المادة التاسعة من قانون رقم (4) لسنة 1992 ويحل محلها مايلي: تنشئ الوزارة من الصفوف والمدارس وفق اساليب العلمية الحديثة لرعاية:

أ-بطئ التعلم و ضعاف السمع و ضعاف البصر وفق الاساليب العلمية الحديثة.

ب- المتفوقين و الموهوبين.) بۆ ئەوەی دوو جار رعایە بەكارنەهێنرێت, هەر لە بیدایەتەكە رعایەكە بەكارهێنراوە, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

دیارە ناوەڕۆكی بابەتەكە هەروەكو خۆیەتی, داڕشتنەوەكەی ئیعادەی صیاغەكە, لیژنەی صیاغەكە لە پەرلەمان كە جەنابتان بڕیاری لێ دەدەن, ئەتوانرێ صیاغەكەی بەشێوەیەكی تر دابڕێژرێتەوە, ئێمە هیچ لاریمان نییە لە داڕشتنەكەی, بەڵام لابردنی ئەو بڕگەیە لە شێوەیەكی پەروەردەیی شارستانی هەیە, كە ناو

نەیەت بە گوێگران و چاوکز, هەر تەنها (ذوي الاحتیاجات الخاصة) ئەوانەی کە پێویستی تایبەتیان هەیە, ئەوە هەموو ئەو کەمە ئەندامانە دەگرێتەوە کە ئێستا هەن, سوپاس.

بەڕێز تاڤگە محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان پێشنیاری سۆزان خانم هەیە, ئەمڕۆ لە قانونە نێو دەوڵەتیەکان کە باس لە مافی مرۆڤ دەکەن, بەهیچ شێوەیەك باسی کەمئەندام و مەکفوفین ناکرێت, تەنها دەوترێت (ذوي الاحتیاجات الخاصة) ئەگەر بیخوێنیتەوە, ئینجا کوردیەکەشی خاوەن پێداویستیە تایبەتیەکانە, لەبەر ئەوە تەئکید دەکەینەوە کە نە زعاقی سمعی تێدا بێت, نە زعاقی بەصەر, چونکە ئەوانە هەمووی ئیلغا کراوەتەوە لە قانونە نێو دەوڵەتیەکان, بۆیە تەئکید دەکەینەوە تەنها (ذوي الاحتیاجات الخاصة) بنووسرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادام جەنابی وەزیریش موافقە لەسەر ئەوە, لەجیاتی بەتیئی سەمع و بەصەر بێت, بکرێتە (ذوي الاحتیاجات الخاصة), ئەگەر لیژنەی قانونی ئەمەی لای خۆتان بنووسن, هەر بکرێتە (رعایة ذوي الاحتیاجات الخاصة وفق اسالیب العلمیة الحدیثة) کەواتە ئەو ماددەیە یەکەمی دەبێتە (رعایة ذوي الاحتیاجات الخاصة وفق اسالیب العلمیة الحدیثة) دوو (رعایە المتفوقین والموهوبین), یان (رعایە وتشجیع المتفوقین والموهوبین) رعایە هەردووکی دەگرێتەوە, فەرموو.

بەڕێز تاڤگە محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بکرێت بە (الاهتمام خاص) ئەوە باشترە, چونکە ئیهتمامێکی خاص وابزانم ئەمڕۆ مەدارسی نموزەجیش هەیە, بۆیە ئەوە دەگرێتەوە لێرە, سوپاس.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الخامسة: تلغى المادة التاسعة من قانون رقم (4) لسنة 1992 ویحل محلها مایلي: تنشئ الوزارة من الصفوف والمدارس وفق الاسالیب العلمیة الحدیثة لرعایة:

أ-ذوي احتیاجات الخاصة.

ب- المتفوقین و الموهوبین.)

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە, جەنابی وەزیریش موافیقە, ولیژنەی پەروەردە و لیژنەی یاسایی تێبینیان نییە, موقتەرەحەکە بەو شێوەیە تەعدیل دەکرێت کە د. ناصح خوێندیەوە, باشە هەمان شێوە دەکات, ئێستا دەیخەمە دەنگدان, کێ لەگەڵە دەستی بڵند بکات؟ کێ لەگەڵ نییە؟ کاك سردار لەگەڵدا نییە, بە زۆرینە وەرگیرا, ماددەکەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

المادة السادسة: تعدل المادة الحادية والعشرون المعدلة والخاصة بتشكيلات الوزارة وتكون كالاتي:

1-مكتب الوزير

2-مكتب وكيل الوزارة

3-المديرية العامة للديوان

4-المديرية العامة للمناهج والوسائل التعليمية والمطبوعات

5-المديرية العامة للنشاط الرياضي والفني

6-المديرية العامة للتعليم الابتدائي

7-المديرية العامة للتقويم والامتحانات والشهادات

8-المديرية العامة للتعليم الثانوي والمهني

9-المديرية العامة للتخطيط التربوي

10-المديرية العامة للتعليم السرياني

11-المديرية العامة للتعليم التركماني

12-المديرية العامة لاعداد المعلمين

13-المديرية العامة للاشراف التربوي

14-المديرية العامة للابنية والمعامل المدرسية

بەڕێز کریم بحری عبداللە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یان ئەوەی پەیوستە بە ماددەی شەشەم لەم پرۆژەیەدا لیژنە پێی وایە کەوا ئاماژە بەنمرەی ماددەی شەشەم لە هەموارکردنی یەکەمی یاساکە بکرایە نەك بە ماددەی 23 لەبەر ئەوەی خۆی لە بنەڕەتدا هەموارکراوەو لیژنەش دوای ئەنجامدانی هەموارکاری لەسەر بڕگەکانی (6،12،14)ی ماددەکە پشتگیری لێ دەکات، ئەویش بەدانانی ناونیشانی بڕگەی (6) بەم شێوەیە (بەڕێوەبەرایەتی گشتی باخچەی ساوایان وخوێندنی سەرەتایی)ودانانی ناونیشانی بڕگەی (12)ش بەم شێوەیە (بەڕێوەبەرایەتی گشتی ی ڕاهێنان وپەیمانگاکان)و لادانی ووشەی (قوتابخانەیی) لە دواوەی بڕگەی (14)ی ماددەکەدا و ماددەکەش دوای ئەنجامدانی هەموارکاریەکان بەم شێوەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی شەشەم) ماددەی بیست و سێیەم لە یاسای نمرە (4)ی ساڵی (1992)ی هەموارکراو هەمواردەکرێ وبەم شێوەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

پێکهاتەکانی ناوەندی وەزارەت پێك دێت لە:-

1-نووسینگەی وەزیر.

2-نووسینگەی بریکاری وەزیر.

3-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی دیوان.

4-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی بەرنامەکان وشێوازەکانی فێرکاریوچاپەمەنیەکان.

5-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی چالاکی وەرزشیو هونەری.

6-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی باخچەی ساوایان وخوێندنی سەرەتایی.

7-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی هەڵسەنگاندن وئەزمونەکان وبڕوانامەکان.

8-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خوێندنی دواناوەندیو پیشەیی.

9-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی پلاندانانی پەروەردەیی.

10-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خوێندنی سریانی.

11-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خوێندنی تورکمانی.

12-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی مەشقکردن وپەیمانگاکان.

13-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی سەرپەرشتیاری پەروەردەیی.

14-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی بینایەو کارگەکان.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی پەروەردە بەم شێوەیەیە:

ماددەی شەشەم: لەیاسای ژمارە چواردا ماددەی بیست ویەکی هەموار کراوی ژمارە 17 تایبەتە بە پێکهاتەکانی وەزارەت هەمواربکرێ و بەم شێوەیەی خوارەوەی لێ بێت:

1-باخچەی ساوایان بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی و فێرکردنی سەرەتایی زیاد بکرێت وبەم شێوەیەی خوارەوەی لێ بێت:

6-بەڕێوەبەرایەتی گشتی ساوایان و فێرکردنی سەرەتایی.

2-دارشتنەوەی برگەی (14)بەم شێوەیەی خوارەوە:

14-بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئامادە کردی مەشق دانی مامۆستایان.

3-دارشتنەوەی برگەی 12 بەم شێوەیەی خوارەوە:

12-بەڕێوەبەرایەتی گشتی بینایە و کارگەکان.

لیژنە پێشنیار دەکات ئەم بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەی خوارەوەش زیاد بکرێت, چونکە بۆ ئەم قۆناغە زەرووره, لەبەر ئەوەی قوتابیان لە قۆناغە جۆربەجۆرەکاندا بەدەست کێشەی زۆر دەناڵێنن, بۆ ئەوەش کەئیش وکاری توێژەرە کۆمەڵایەتیەکان رێك بخرێت ورۆڵی خۆیان لەکاری پەروەردەدا بگێڕن وقوتابیان بە ئاگاو وشیار بکرێنەوە, کێشەکانیان چارەسەر بکرێت ودیاردەی توندوتیژی وخۆکوژی پەرەنەسێنێ, ئێمە پێشنیار دەکەین وەکو خاڵی پازدەهەم:

15-بەڕێوەبەرایەتی گشتی توێژەرانی کۆمەڵایەتی و دەروونی زیاد بکرێت.

بەڕێز شێروان ناصح حيدرى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەپێی ئەو موديريانەى كە زياد كراون بووە بە هەشت موديريەى عامە, ئێستا بەپێی ئەو تەعديلەى كە تەقديم كراوە ژمارەى موديريەتە عامەكان گەيشتە دوازدە موديريەى عامە, كە لەگەڵ جەنابى وەزيريش دانيشتين لەسەر فەقەرە شەش تەنها ئەوەندە گۆڕانكارى كرا بەنيسبەت ليژنەى ياسا لەجياتى ئەوەى بڵێى (المديرية العامة للتعليم الابتدائي) بووە (المديرية العامة لرياض الاطفال والتعليم الابتدائي), بەنسبەت فەقەرە دوازدەش (المديرية العامة لاعداد المعلمين) بووە (المديريه العامه للمعاهد والتدريب) بەنسبەت فەقەرە چواردەش (المديرية العامة للابنية والمعامل المدرسية) بووە (المديرية العامة للابنية والمعامل) واتە (المدرسية) حەزف كرا, ئەوە لەگەڵ جەنابى وەزير موتەفق بووين, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزيرى پەروەردە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ديارە ئەوەى بەڕێز كاك شێروان خوێنديەوە, ئێمە لەسەر ئەو صيغەيە ڕێكەوتين, تەنها لە وەرگێڕانە كورديەكەى تەعليم وەرگێڕاوە بە خوێندن, كە ئەوە هەڵەيە ببێت بە فێركردن, بەڕێوەبەرايەتى گشتى فێركردنى سەرەتايى و فێركردنى ناوەندى, يان لەو بابەتە, دووەم وەكيل وەزارەت, بريكارى وەزير نييە, بريكارى وەزارەتە, لە تەرجومەكە, سەبارەت بە پێشنيارەكەى ليژنەى پەروەردە بۆ گۆڕينى ناوى بەڕێوەبەرايەتى گشتى پەيمانگاكان و ڕاهێنان بۆ ئامادە كردن و ڕاهێنان, ئێمە پێمان وايە پەيمانگاكان وراهێنان بمێنێتەوە, لەبەر ئەوەى ڕەنگە پازدە پەيمانگا ئێستا لە كوردستان دا هەيە, ئێستا ناوهێنانيان وەكو لە بەڕێوەبەرايەتيە گشتيەكە ئەركى سەرەكى سەرپەرشتى كردنى ئەو پەيمانگايانەيە بە ئيزافەى تەدريب, بۆيە ناوهێنانيان بە پێويست دەزانم, سەبارەت بە پێشنيارى بە كردنەوەى بەڕێوەبەرايەتى گشتى توێژەرەوەى كۆمەڵايەتى, ئێمە بەڕاستى لێرە وەكو هەڵئاوسانێكى ئيدارى بە پێويستيمان نەزانيوە, ئەمە لە ئايندە دەسەڵاتى كردنەوەى بەڕێوەبەرايەتيمان هەيە بۆ هەر بابەتێك پێويستى بێت كە لەو كاتانە هەيە, ئێستا ناوێك ديارى بكەين, پێداويستيەكانى ڕەنگە تا ساڵێكى تر بەڕاستى نەگونجێ بە پێويستيمان نەزانيوە, بۆيە داكۆكى لەسەر ئەو پێشنيارە دەكەين بەو شێوازەى كە لەلايەن ليژنەى ياساييەوە خوێندراوەتەوە, سوپاس.

بەڕێز بايزار ملكو اوهان:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەنيسبەتا ئەرمەنێ لە ئەقليما كوردستانێ ژمارەكى باش هەنە, ئەمە سێ قوتابخانەى ژفێركردنا ئەرمەنێ هەنە لە كوردستانێ, لە زاخۆ و لە ئاكرێ و لە دهۆكا ژ يەك كرن, حەقە ئەو ژى موديريەى عامە للتعليم الارمنى هەبێت لە وەزارەتى پەروەردە, سوپاس.

بەڕێز سارا خضر پیروت:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەڕێوەبەرایەتیەکاندا باس لە نەهێشتنی نەخوێندەواری و نەوجەوانان نەکراوە, بەس نازانم ئەگەر مدیریەت هەبێت بۆ ئەوە زەرووڕە, ئەوەش هەبێت و گرنگی پێ بدرێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز بارزان عبدالله نصرالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی شەش باس لە تەشکیلاتی ناو وەزارەت دەکات, بەڵام لە ئەصڵی قانونەکە لە ماددەی بیستدا مدیریەتی عام ئیشارەت بەوە دەدات کە لە هەموو پارێزگایەکە بەڕێوەبەرایەتێکی گشتی پەروەردە هەیە, ئێمە ئەزانین کە بڕیاری تایبەت بە هەردوو ئیدارەی پێشووی سلێمانی و هەولێر کۆمەڵێك بەڕێوەبەرایەتی لە ناوەندی قەزاکانی کوردستاندا کراونەتەوە, یەك لەوانە بەڕێوبەرایەتی گشتی پەروەردەی هەڵەبجەیە, من پێشنیار دەکەم لەبەر کۆمەڵێك هۆ کەیەك لەوانە ئەمە پێشنیاری منیش نییە, داواکاری کۆمەڵێك خەڵك لەکاتی سەردانی خەڵکی هەڵەبجە بۆ لای سەرۆکی هەرێم, دوو داواکارییان پێشکەش کرد, یەك لەوانە هێشتنەوەی ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتییە لە ناوەندی قەزای هەڵەبجەی شەهید, دووش لەشێوەی یاداشتێکدا بە ئیمزای 2500 کەس تەقدیم بەسەرۆکایەتی پەرلەمان کراوە, دیسان ئەو داوایە دووبارە کراوەتەوە, بۆیە من پێشنیار دەکەم کە لێرە مادام ئیشارەت بەوە دراوە کە تەنها لە مەرکەزی پارێزگاکاندا ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکاندا دەبێت و تەحصیلی حاصلە, ئەوانی تر هەڵدەوەشێنرێتەوە, من داوا دەکەم ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەی لە هەڵەبجە هەیە بەدەر کرێ لەو بڕیارەی ئەنجومەنی وەزیران لەبەر کۆمەڵێ هۆکار, یەك لەوانە ئێمە کۆمەڵێ رووداو و کارەسات لە کوردستان روویداوە یەك لەوانە کارەساتی کیمیا بارانی هەڵەبجەی شەهید, کەبەراستی ئەو کارەساتە تەنها کوشتن و بڕین و وێرانی دەربەدەری هەڵەبجەی لێ نەکەوتەوە بەتەنها, مەعالمی شارستانی و فەرهەنگی لە دەڤەرەکە تێکچووە, یەك لەو کەناڵە رەئیسیانەی کە بتوانێ ئاسەواری خراپی ئەو تێکچوونە چارەسەر بکات, پرۆسەی پەروەردە و هێشتنەوەی ئەو بەڕێوەبەرایەتیە, دووش بەڕێوەبەرایەتیەکە سنوورێکی بەرفراوان لەخۆی دەگرێت, کە ناوەندی سێ قەزا دەگرێتەوە, قەزای هەڵەبجەی شەهیدە و پێنجوێنە, قەزای شارەزوورە و زیاتر لە 364 قوتابخانەی ناوەندی و دواناوەندی تێدایە, زیاتر لە 6665 مامۆستا و مودەریسی سانەوی و ئیبتیدائی تێدایە, بۆ مەعلوماتیش لە هەشتاکانی سەدەی رابردوو لەشاری سلێمانیدا 264 قوتابخانە هەبووە, لەبەر ئەوە من هێشتنەوەی ئەو بەڕێوەبەرایەتیە بە خزمەتێکی زۆر گەورە بۆ دەڤەرەکە دەزانم, لەبەر ئەوە داوا دەکەم کە ئەو هەڵوەشانەوەی ئەو بەڕێوەبەرایەتیانە لە قەزاکاندا هەڵەبجەی شەهیدی لێ بەدەر بکرێت, چونکە بەراستی ئێمە یادکردنەوەی ئەو کارەساتانە کە دەبێت, رەنگدانەوەی لە بڕیارو یاساکانی پەرلەمانی کوردستان و ئەنزیمە و تەعلیماتی حکومەتی هەرێمی کوردستان دا دەبێت, تەنها بۆ یادکردنەوە و بەرزراگرتنی ئەوە بێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو پێشنیارەی ئەو بەڕێزە مدیریەی تەعلیمی ئەرمەنی، بێگومان ئەوە لەسنووری زاخۆ چەند مەکتەبێك هەیە بە کردنەوەی بەڕێوەبەرایەتێك یان بەشێك لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی دهۆك چارەسەری ئەو کێشەیە دەکات، نەك بەڕێوەبەرایەتی گشتی، نەهێشتنی نەخوێندەواری لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی باخچەی ساوایان و فێرکردنی سەرەتایی چارەسەری کراوە، سەبارەت بە هەڵەبجەی شەهید وەك بەڕێزتان ئاگادارن لە ئیدارەی پێشووی سلێمانی، هەڵەبجەی شەهید، رانیە بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەبوو، بەڵام بەپێی یاسا لەسنووری پارێزگاکان نەبێت، ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیانە نامێنێت، ئێمە لە پرۆژەی خۆماندا کە بۆ ئەنجومەنی وەزیرانمان بەرزکردەوە هێشتبوومانەوە، بەڵام لیژنەی یاسایی لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران وەلایان خست، لەبەر ئەوەی بەپێی یاسا بەڕێوەبەرایەتی گشتی لەشوێنێکدا بێت کە پارێزگا هەبێت نەك قایمقامیەتی تێدا بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە مودیریەی عامە لە پارێزگاکان ناوی نەهاتووە، چۆن؟ باشە کاك پیر خدر.

بەڕێز خضر سليمان خليل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئاشکرایە لەساڵا 1996 بەدواوە لە کوردستانێ ئازاد بۆ جارێکی دی بیرۆکەدا قوتابیەت ئیزیدی بە بابەتێ زیاتر خوێندی، وا لە پێنج شەش ساڵەدا هەتا 2003 دەڤەرێ مە رزگار کری کەم بوون، نزیکی یازدە و دوازدە هەزار قوتابیا بوو، کات بەڕێوە چوو لە پشتی شەڕی ئازادیا عێراقێ و دەڤەرێت مە رزگاربوو وی ژ کوردستانێ شەنگار و شێخان و ژمارێت قوتابێت مە زیاد بوو بابەتێ زیاتر دەخوێنێ و 152 هەزارو 242 قوتابینە، میکانیزمێك نینە بۆ چاودێری کردنا ڤێ پرۆسا خوێندنێ، پار ئالۆزیەتی پەیدا بوو ل تاقی کردنا سەری ساڵێ لە وەزاریا لە قۆناغا ئامادەیێ، لە رۆژا دیاریکریا پرسیار نەگەیشتە قوتابیا، هاتە پرسیار کرن بۆچی، گوتی نەزانێ کێ پرسیارا دانێت، باشە وەزارەت دانێت، یا بەڕێوەبەرایەتیە گشتیا پەروەردە دانێت، ئان کو میکانیزمێك نەبوو کو پرسیارێك بۆ ئەوان دانێت، ئەم ژمارا زۆرا قوتابیان گەلەك فەرد بینی، بۆیە پرۆسیا پتر بێتە خەملاندن وەك مافەکی مەی رەوای کوردستانا ئازاد پێشنیار دەکەین، پێکهاتا وەزارەتێ دا رێڤەبەریەکی گشتی پەروەردێ بۆ بابەتێ ئیزدیا هەبێت و رێڤەبەریا گشتی بێت بۆ سەرپەرشتیا دانانا پرسیارا بۆ هەرسێ قۆناغێ سەرەتاییێ و ناوەندی و دواناوەندی، هەروەصا رێڤەبەریا هەبێت کەچەند ساڵێکە جارێکە ئەڤ بابەتە دێتە بژارکرن و تەقییم کرن و رێڤەبەریەکی مەنهەجیش هەبێت لڤێ وەزارەتدا، بۆ ئاگاداری من پێشنیارێکم هەبوو و نووسیم و گەیاندمە لیژنا پەروەردەیێ رۆژا جەنابێ وەزیر هێنایە پەرلەمانێ و لەگەڵ لیژنا یاسایی، هەنگی جوابا وان وابوو گوتی نەکو جودا بوونا

ئیزدیا ژ کورداو ئەز وی دڵنیا دکەم نەخێر بابەتێ زیاتر کوردێ تێدا دەخوێنن, هیچ جودا بوون نینە, بەڵکی خۆکردنا گیانا کوردایەتی, جەنابی وەزیر گوتی کەوابێ پەرلەمان لەوێ چارەسەر بکرێت, سوپاس.

بەڕێز طلعت محمد صالح توفیق:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە مادده شەش فەقەرەی پێنج هاتووە (المدیریة العامة للنشاط الریاضي و الفني), داوا دەکەم بنووسرێ (المدیریة العامة للنشاط الریاضي والکشفي) کەشفی تێدا نییە, ئەوەی تر (والفنی) بکرێتە (المدیریة العامة للنشاط المدرسي) ئەوانە هەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو پێشنیارم هەیە, پێشنیاری یەکەم بڕگەی دەو یازدە جێگۆڕکیان پێ بکەین, چونکە لەدەستووری عێراقی تورکمان ئینجا سریانی ناویان هاتووە, لە پرۆژەی دەستووری خۆشمان هەر ئەو شتە هاتووە و لەچەند یاسایەکیشمان هەیە ئەوەش هەر دووبارە بۆتەوە, تورکمان ئینجا سریانی, پێشنیاری دووەمیشم ئەوەیە ناوی ئەرمەنی نە لە ساڵی 1992 ونە هەمواری یەکەم و نەهەمواری دووەم نەهاتووە کەنەتەوەیەکە و زمانی تایبەتی خۆی هەیە, پێشنیار دەکەم کەناوی لە یاسایەکەدا بێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەکەم ئەوە شکلیە تەقدیم و تەئخیری, خۆ بڵاونابێتەوە, دووەمیش ئەرمەنی دەبێتە بەشێك, ئێمە وەکو قەومیە هاتووە, بەڵام مودیریەی عامەی شوێنەکە دیارە کە قەومیە لەشوێنێکی تر هاتووە, لە مادده یەکیش دەتوانین ئیزافەی بکەین.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبەستم ئەوەیە فەرامۆش کراوە ناوهێنانی لەو یاسایەو لەگەڵ یاساکانی تر ناوی بێت, هەر مەبەستم ئەوە بوو, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ئینتیباهت نەکردووە, ئەگەر نا لە موناقەشە کە خستمانە دواتر ناوی قەومیەی ئەرمەنیمان تێخستووە, بەڵام دیارە لێرە نەبووی یان ئینتیباهت نەکردووە, کاك رفعت فەرموو.

بەڕێز رفعت عبدالله حمەرەش:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیار دەکەم لەجیاتی ئەوەی بڵێی(المديرية العامة للتعليم السرياني) یاخود (التركمانی) یەك مودیریەتی عام بکەینەوە (المديرية العامة للقوميات) پاشان (أ و ب و ج) بێت و چیمان بوێ داینێین لە ژێریەوە, ئەوە یەك, دووەم پێشنیارەکەی کاك بارزان تەئیید دەکەم حەقە مودیریەی عام لە هەڵەبجە وەکو خۆی بمێنێتەوە, سوپاس.

بەڕێز عثمان عبدالله قادر(بانی مارانی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرەتا منیش پشتگیری لە پێشنیارەکەی کاك بارزان دەکەم, بۆ هێشتنەوەی بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی هەڵەبجە, هەروەها ئەو قەزایانەی تریش کە ژمارەی دانیشتوانیان لە دوو سەد هەزار تێدەپەڕی, چونکە لەوڵاتی ئێمە لە کوردستان مەسەلەی نەقل و گواستنەوە بەراستی مەسەلەیەکی گرنگە زەحمەتە, وا کار ئاسان نییە بۆ خوێندکاران لە سنووری قەزاکان, ئەگەر بکرێ ئێمە بیگونجێنین لەگەڵ ئەو قەزایانەی کە ژمارەیان زۆرە, فعلەن بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەیان هەبێت کارێکی باشە, سوپاس.

بەڕێز عبدالرحمن اسماعیل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمن پێشنیار دەکەم بەنسبەت ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیانە بۆ ئەو قەزایانە هەمووی دابین بکرێت کە لە وەختی خۆی قەرار بوو بیکەن بە پارێزگا, نەك هەر تەنها یەك یان دوو, ئەوانە هەموو ئیقتراح دەکەم, دووەم من تێبینیەکم هەیە لەسەر مەدارس و موعەلمین, بەحەقیقەت لە کوردستان و لەسەرتاسەری کوردستان نەقصی قوتابخانە هەیە, لە ئیپتیدائی تا دەگاتە دواناوەندی, هەروەها نەقصێکی زۆر هەیە لە مامۆستا و مودەریس و ئەوانە, قوتابخانە هەیە دووجارە یان سێ جارە, یانی سێ وەجبە لەیەك قوتابخانە لە ڕۆژێك دەرس دەدەن, ئەمە دەلیلە لەسەر ئەوە هەم قوتابخانە کەمە و هەم ماموٚستاش کەمن, لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم ئەو موشکیلەیە چارەسەر بکرێت, من بەنسبەت قەزای ئاکرێ دەزانم چەند پێویستیان بەو شتانە هەیە, لەبەر ئەوەی تەنها هەر ئاکرێش نییە من واتەصور دەکەم لە سەرتاسەری کوردستان ئەم نەقصە هەیە, ئەمن لەوەختی خۆشی ڕاپۆرتێکم نارد بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان وهەروەها لیژنەی پەروەردە, بەڵام هەتا ئێستا هیچ ئەنجامێکمان نەدی کە چی لێ هات و چی لێ نەهات, سوپاس.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵا من هەروەکو عائیەدبەك تەئییدی کاك بارزان بکەم سروشتییە, بەس هەر بۆ ئیزافە یانی لەپەرلەمانی کوردستانیش هەڵەبجە ئیقراری ئەوە بووە کە بکرێتە پارێزگا, جگە لەو خصوصیەتە تایبەتیەی کە هەیە, من شتێکی تر ئیزافە دەکەم لە عێراق کە بۆتە نیزامێکی فیدراڵی لە نیزامی سادەوە بۆتە ئاوێتە, ئیتر مانای وایە لە خواری ئەو ئیدارانەوە جۆرێك لا مەرکەزیەت ئەبێت دروست ببێت, ئێمە

سەیر دەکەین تایبەتمەندی هەیە، مەنتیقەی هەڵەبجە و مەنتیقەی گەرمیان، ناکرێ یانی ئەم سیستەمە مەرکەزیە هەر بەردەوام قیادە بێت، من مامۆستا بووم یانی لە حەفتاونۆ مامۆستا بووم، بۆ ئیشێکی بەسیت ئەبێ دوو رۆژ بچی بۆ سلێمانی موەزەفەکە لەوێ نییە خۆی دەوام هەر دوو سەعاتە، سەعاتەکی ئەو لەوێ نییە، سەعاتێك نان دەخوات، سەعاتێکی تەلەفۆن دەکات بۆ ماڵ، ئیتر هیچ، یانی وانەزانێ ئەمە شتێکی زۆر سادەو ئاسانە، یانی لە مانگێکدا پێنج هەزارو سەد و هەشتاونۆ مامۆستای ئیبتدائی موراجەعەی دەوێ، چ بۆ مووچە، چ بۆ موحازەرە، چ بۆ پێداویستی، یانی ئەمەی بەشتێکی سادە نەگرین، مامۆستا هەزارو سەدو هەشتاوشەش مودەریس مانگانە ئەبێت موراجەعەی تەربیە بکەن، من پێم وانییە ئەمە شتێکی زۆر ئاسانە، هەر هی هەڵەبجە، هەر هی رانیە ئەی شاری سلێمانی، ئەی کۆیە، ئەی گەرمیان، ئەی هی شوێنەکای دی، ئەمانە لەسەر یەك کەس جەنابت دەزانی بەڕێوەبەرێك مەسەلەن بڵێین ئیدارەی زاتیەی سانەوی ئەمە هەر هی هەڵەبجە هەزار و سەدو هەشتاو شەش کەس موراجەعەی دەکات، یانی ئەو نەفەرانە من مامۆستا بووم کە دەچووم بۆ لایان تووشی گرفت دەبووم، یانی نیو سەعات نییە زەلام هەیە دە زەلامی لا نەبێت، ئەگەر ئێمە ئەمڕۆ سەیری رێژەی دەرچوون لە هەڵەبجە بکەین لەو کاتەوە کە ئەم بڕیارە دەرچووە، بڕیاری مودیریەت سەیر دەکەم رێژەی دەرچوون لەهەڵەبجە هەمیشە سەرکەوتووە و لەگەڵ ئەوە پێداویستی ناو شار زۆر لاوازە، زۆر کاریگەری هەبووە لەسەر پرۆسەی خوێندن، زۆر کاریگەری هەبووە لەسەر پێشەوە چوون، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم بەڕێوەبەرایەتیانە لەسەر ئاستی قەزا دروست نەبوونە، لەسەر ئاستی ناوچە دروست بوونە، زۆر جار زیاتر لە قەزایەکی گرتۆتە خۆ، مەفروزە دروست بوونی بەڕێوەبەرایەتی لەسەر حەجمی ئەو موئەسەسەیە بێت، لەسەر پێداویستیەکانی خەڵکی ناوچەکە بێت، ئێمە ئێستا بەڕێوەبەرایەتی پەروەردە یاخود بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی لەناو محافەزەکاندا بە ئیشەکانی خۆیان زۆر جەنجاڵن، چ جای ئەو کۆمەڵە بەڕێوەبەرایەتیە گشتیانەش بێنەوە سەریان، لەدووری هاتۆچۆ لە مەصرەفی هاتووچۆ لە کۆڵێك رۆتیناتەوە، بۆیە ئەمان کە دەڵێم دەسەڵاتی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردە یاخود تەندروستی گەورەترە لە هی قایمقام، حەلێك بۆ دەسەڵاتی قایمقام بکرێت، ئەمانە لە ئاستی قەزایەکدا نین تا ئیزدواجیەت دروست بکات، لە ئاستی ناوچەدان، پێویستمانە لەو ناوچانەی کە دوورن لە چەقی پارێزگاکان و چڕێکی دانیشتوانیان تێدایە، ئەوە بەیاسایەك حەل بکرێت، دەسەڵاتی قایمقامیش پارێزراو بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو خاڵەی کە بەڕێوەبەرە گشتیەکانی پارێزگاکان، بەداخەوە لە پرۆژەکە هەر ئاماژەی پێ نەکراوە ولەو ئەو موناقەشە دەکرێت، هەرچەندە منیش لەگەڵ ئەوەم ئەمە پێویستە، تەنانەت هەڵەبجە نا

لەگەڵ ڕێزم هەڵەبجە تایبەتمەندی خۆی هەیە, بەڵام پەروەردە فەرقی هەیە لەگەڵ هەموو وەزارەتەکانی تردا, بەڵام دەبێ ئەمە ڕەزامەندی ئەنجومەنی وەزیرانی بۆ وەربگیرێت, پەروەردە وەکو وەزارەتەکانی تر نییە, لەمەرکەزی پارێزگاکان دەبێت بەڕێوەبەری گشتی هەبێت, من پێم وایە لە زاخۆش پێویستە و لە سۆرانیش پێویستە, چونکە لەو شوێنانەدا و لەهەموو قەزاکاندا پێویستە, چونکە پەیمانگای تێدایە, یانی پەیمانگای تەکنیکیان تێدایە و پەیمانگای پێگەیاندنی مامۆستایان تێدایە, پەیمانگای سیاحەیان تێدایە, یانی کۆمەڵێك پەیمانگا لەو شوێنانە هەن, واتە زەروورەتێك هەیە و تایبەتمەندیەك بۆ وەزارەتی پەروەردە بکرێت, تەبعەن هەرچەندە هەڵەبجە تایبەتمەندی خۆی هەیە, بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ناوچەکانی تریش, یان بڵێین قەزاکانی تریش پێویستیان پێ هەیە, بەداخەوە لە کوردیەکە و عەرەبیەکە تێکەڵاویەك هەیە یانی ناوی بەڕێوەبەرە گشتیەکان لێرەدا هاتووە گۆڕانکاری تێدایە, تەنانەت لەو کوردیەی کەوا پێشنیاریان کردووە لە ژمارە دوازدەدا ئەڵێت بەڕێوەبەرایەتی گشتی مەشق کردن و پەیمانگاکان, لە پرۆژەکەدا بڕگەی دوازدە دەڵێ بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕاهێنان و پەیمانگاکان, یانی هەموو بۆ خۆی لێرەدا دوو شتی جیاواز هاتووە, یانی من لەگەڵ ڕێزم بۆ لیژنەی یاسایی دیارە تەماشای ئەوەیان نەکردووە, بۆیە من لەگەڵ ڕەئیی جەنابی وەزیرم بکرێتە پەیمانگا و ڕاهێنان ئەوە باشترە, مەشق وپەیمانگاکان لابدرێ و بکرێتە پەیمانگا و ڕاهێنان, بەنسبەت تەرتیبی بەڕێوەبەرایەتیەکان بەراستی پێویستی بە تەرتیب کردنێکی زیاتر هەیە, یانی ئەوەی ئێستا هاتووە تەسەلسولی هەتا دەگاتە چوار (مكتب الوزير, مكتب وكيل وزير, المديرية العامة للديوان, المديرية العامة للمناهج والوسائل التعليمية, المديرية العامة للنشاط الرياضي) یانی بۆچی نەشاتی ریازی بکەوێتە پێش مودیریەتەکانی تر, لەبەر ئەوە تەسەلسولەکەی بکرێتە (المديرية العامة للتخطيط التربوي) پێنجەم بێت, (المديرية العامة للتقويم والامتحانات والشهادات) شەشەم بێت, ئینجا دوایی بەو شێوەیە بگەڕێتەوە, یانی بەراستی تەقدیم و تەئخیری پێویستە, لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو شتانە شکلینە موهیم نینە, بەڵام ئەو ئیقتراحەی کاك دڵشاد, پەیمانگا و ڕاهێنان و تەئییدیشی کراوە, لای خۆشتان وابزانم هەمان شتە, ئێستا موشکیلەمان فەقەت ئەو موقتەرەحەیە کە ئەوەی هەڵەبجە ببێتە مودیریەی عامە, ئەزانم هەمووتان تەئییدی دەکەن, هەمووتان دەڵێن باشە, بەس بزانین خاوەن مەشروعەکە, خاوەن مەشروعی هەموارکردنی یاساکە کەلەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە هاتووە, وەزیری پەروەردە ڕەئیی چییە, فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە ئێمە ئەو پرۆژەیەی کە پێشکەشی ئەنجومەنی وەزیرانمان کردبوو, بەڕێوەبەرایەتی گشتی قەزاکان هەمووی هاتبوو, بەس لەوێ حەزف کرابوو, لە ئەنجومەنی وەزیران لیژنەی یاسایی وەکو ڕێگەیەکی یاسای بە نەگونجاویان زانی کەلە قەزاکاندا بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەبێت, وەکو زۆربەی زۆری بەڕێزانیش

پێشنیاریان کرد, ئەگەر هەڵەبجە ببێت چەند قەزایەکی تر پێویستی بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەیە, بەراستی ئێمە ئەوەمان چارەسەر کردووە بەوەی دەسەڵاتێکی زۆر زیاتر بدەین بە بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزاکان, ئەوەی گواستنەوە و دامەزراندن و ئەو کێشانەی کە مامۆستا ڕۆژانە تووشی دەبێت, لەجیاتی ئەوەی لە بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکاندا قەتیس ببێت, بچێتە خوارەوە بەڕێوەبەرایەتی قەزاکان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, خۆی لەراستیدا رەئیی مەنتیقی نەك عاتیفیانە, عاتیفیانە هەمووومان لەگەڵ هەڵەبجەین, حەقی ئەوەی هەیە ببێتە محافەزەیەك, حەقی شوێنی تریش هەیە, بەڵام ئێستاکە تۆ هەڵەبجە بەتەنیا بکەیت, دەبێت لەبەر ڕۆشنایی واقیعێکی تر بکەیت, ژمارەی مەکتەب, پێداویستی, تەماشا دەکەیت ئەو وەختی تەنیا ئەوێ نییە, رانیەش هەمان وەزعی هەیە, دیاناش هەمان وەزعی هەیە, زاخۆ و عەقرە, بەڵام بەوە دەکرێت وەکو کاك دڵشاد باسی کرد دەسەڵات بدرێتە ئەو مودیریەتانە, کە تۆ دەڵێی مودیریەی عامە مانای وانییە ئەگەر نەبێت یانی نییە, مودیریە هەیە هەموو قەزاکان مودیریەی هەیە, دەسەڵاتی پێ بدرێت هەمان دەسەڵاتی مودیریەی عامە بدرێتە مودیریەی شوێنێك وەکو قەڵادزێ, شوێنێك وەکو رانیە, شوێنێك وەکو ئاکرێ, یانی مەعاش لەوێ وەربگرن, هەموو پێداویستیەکانیان, مامۆستا موحتاج نەبێت بێتە سلێمانی, لە هەڵەبجەوە, یان لە ئاکرێیەوە بچێتە دهۆك, یان مەسەلەن لە دیانەوە بێتە هەولێر, ئەو دەسەڵاتە بدرێت, چونکە ئەگەر نەکرێتە محافەزە ئێمە لەگەڵ ماددەکەی تریشدا هەر دەبێتە موشکیلە, وتمان مودیریەی عامە لە محافەزەکان, باشە بە ئیستیسنا هەڵەبجەی دابنێیت, دەبێ جێگەی تریش دابنێی, ئەمە مەوزوعێك نییە بۆ قەرەبووی زیانەکان, یاخود بۆ خزمەتکردنی کەس وکاری ئەنفال کراوەکان و ئەوانە, مەوزوعەکە قابلی موناقەشە نییە, هەمووومان لەگەڵینە, بەڵام ئەوە شتێکی ئیداریە, دەبێ لە ئیداریدا مەسائیلی فەنی رەچاو بکرێت, رەئیی حکومەت چەند ئیمکانی هەیە و خاوەن مەشروعەکە, بۆیە ئەو ماددەیە بەو ئیقتراحەوە و رەئیەی لیژنەی یاسایی بە تەعدیلاتەکان کە کراو لەو برگەیەشدا کە لیژنەی پەروەردە تەئییدی کردبوو, تەنها فەقەرەیەك هەبوو لیژنەی پەروەردە ئیزافەی کردبوو, ئەگەر ئیقتراحەکەی سەحب بکات بۆ ئەوەی بتوانین بیخەینە دەنگەوە نوقتەی دووەم زۆر تەئییدی نەکرا, کاك پیر خدر موقتەرەحەکەت تەنیا خۆت وتت, من نامەوێ تەعلیقی لەسەر بدەم, بەڵام لێرەدا جێی نییە یەزیدی کوردی رەسەنن, لەمەسەلەی زمان و پەروەردە, مەسەلە ئایین نییە, لە ئایین هەموو شتێکی بۆ بکرێت, جێی خۆیەتی, بەڵام لە دیندا مەصحەفەکە بەکوردی نووسراوە, فەرموو.

بەڕێز خضر سلیمان خلیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

گەلەك جارا ئێزیدیاتا ئێمە بۆتە قوربانیا کوردا مە, بەڵام ئەم سوپاس دەکەم ئەم کوردی رەسەنین و ئەم دینی مەش کوردیە, لە پەرلەمانێ عێراقێ کوردێ مە نوێنەرێ تێدا نینە, لە حکومەتا کوردستانێ

وەزیرێکی کارامە نینە، لەگەڵ رێزم بۆ وەزیرا هەرێم مەدانێ پێ رازی بکەن، مە رێڤەبەریەکا گشتییێ پەروەردا ئیزدیاتێ دڤێت، بۆمەش سێ وەزیرا ژی باشترە، 152 هەزار و 242 قوتابینە، کەس نینە سەبەبی پرۆسیسا وان و سەرۆکا وان پێدابچێت و وەکو سەرکەون، من جوابێ جەنابی وەزیرێ دەدەم لحزوریا وان وتی لە پەرلەمان چارەسەری دەکەین، ئەمە لێرە دڵنیا دەکات و ئەم سوپاسی وا دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك پیر خدر ئێمە مودیریاتی عامان داناوە لەسەر ئەساسی موحافەزات و لەسەر ئەساسی قەومیاتی تر، تورکمانی وسریانی، لەسەر ئەساسی یەزیدی خۆ نەتەوەیەکی تر نین، دەبێت ئەگەر باسیش نەکەین بڵێی مودیریەی عامە تەربیە فی سنجار، ئاوا باس بکەین هێشتا مەعقولترە، بەڵام نەك بڵێی مودیریەی عامە للتربیە یزیدیین، ئەوە کردتە قەومیەتێکی تر، کە ئەوە دژی بۆچوونی خۆتانە، بۆچوونێکی موحتەرەمە، بەڵام فەرموو.

بەڕێز خضر سلیمان خلیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەکا سەرناکەفتا، یانی مافەکا مەیە ئەم پێ شاد بووینە لبن سێبەرا کوردستانا ئازاد، دەبێ مافا بۆ مە بخەملێنن، ئەمن پسپۆر بووم لەوەزارەتی پەروەردە و هێنامیان بۆ پەرلەمان، چی بکەم لە پەرلەمان، ئەز وزاری بم باشترە پسپۆری و ئەو وەزارەتێ پرسیارا هەرسێ قۆناغ دێنێتە دانان من سەرپەرشتی دەکەم، جەنابی وەزیری چارەیەکی دابنێت، یان پرسیارەکی دی ئەگەر بەڕێوەبەرایەتی گشتی نەدەنە ئێمە، ماددا پشتی وێ دەسەڵاتا وەزیر هەیە برگە چوار بەڕێوەبەرا دانێت، بلا بۆ مە بەڕێوەبەرێکی وەزارەت دانێت بۆ تاقی کردن، بەڕێوەبەرێکیش دانێت بۆ تەنقیح کردنی بابەتەکە، ئەگەر نا مە دڵنیا بکات بە حزوریا لە تەلارا پەرلەمانێ ئەز بدا بەمە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مامۆستا ئەگەر مەجال بدەی نامەوێ موناقەشە وای لێ بێت، یەزیدی ئەگەر مەسەلەی ئاین بێت هەرچی ئیختیصاصات بێت حەقی خۆتانە، بەس لێرە پەروەردە بە زمانی کوردیە، یەزیدی کوردی رەسەنن، لەوانەیە بۆ تایبەتمەندی یەزیدیەکان من لەگەڵتم هەزار جار، لە دەستووردا چی ئاماژە بە حقوقی بکەی، بەڵام لە مەوزوعی زماندا لەپەروەردە یەك نیزامی پەروەردە دەبێت، ئەگەر نەتەوەیەکی تر هەبێت خصوصیەتی خۆی هەیە و مودیریەکی عامی بۆ دابنێی، ئەگەر نا موناقەشەی ئەوەی دەکەی یەزیدی میللەتێکی ترە ئەوە مەوزوعێکی ترە، فەرموو مریم خان.

بەڕێز مریم حسن ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی پشتگیری پیر خدر دەکەم, بلا هەبێت (المديرية العامة للشؤون الازيدية) راستی گەلەك تەلەبە هەنە, ببینێت مەناتیقێت مە هەر ببینێت جێی مە, نە مەکتەبەك دروستن, سێ دەوام دەکەن لە یەك قوتابخانە, یانی زۆر تەعدایە, ئەڤ ئاخافتنە فایدە ناکات, یانی بێژن ئێزیدی رەسەنێ, ئەڤە نەراستە بەڕاستی, بەس گەلەك زەروریە هەبێت مودیریەی عامە للشؤون الازيدية, على الاقل جارەکی ژبەر ئیمتحانێ, تشتەك تێدا نینە ئەگەر هەبێت, یانی تورکمان بن ئان مەسیحی, یانی نابێت بەراستی مودیریەی عام خاص بەوان هەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو باشە, یانی بەحەقیقەت وەکو مەسەلەی هەڵەبجەیە, عاتیفەیە لێرەشدا, یانی یەزیدی مەغدورن و زوڵمیان لەسەر کراوە و مافیان پێشێل کراوە, کەس موناقەشەی ئەوە ناکات, بەڵام چۆن خزمەتی یەزیدیان دەکەین, چۆن قەرەبووی ئەو زیانانە دەکەین, چۆن باشتر ئەو ناوچانەی لالشە, سنجارە, شێخانە, خزمەت دەکەین, ئەوە بەرنامەکی حکومەتی دەوێ بەعام, ئەمە پەروەردەیە, زیاتر زمانە, یەك نیزامی پەروەردەیی هەیە, وەزارەتی پەروەردە دەبێت گرنگی بە ناوچەکانی یەزیدی بدات و مەکتەبیان بۆ زیاد بکات, بواری ژیانیان باشتر بکات, تەلەبەکانی ئیهتیمامیان پێ بدات لە ناردنیان بۆ خوێندنی باڵا, بۆ دەرەوە عەدالەتێك هەبێت, رەچاوی دەرچووانی مەنتیقەکانی یەزیدی بکرێت, هەموو ناوچەکان تەنیا هەولێر و سلێمانی و دهۆك نەبێت, کەرکووکیش بگرێتەوە, شەنگاریش بگرێتەوە, کە ئێستاکە لەدەرەوەیە, ئەوانە لەبەرنامەی حکومەت و لەبەرنامەی وەزارەتی تەربیە هەموو وەزارەتەکان دەبێت هەبێت, بەڵام تۆ ئەگەر وابێت سبەینێ مانای وایە لە وەزارەتی عەدلیشدا مودیریەتی عامە لە بۆ شئونی یەزیدین ببێت, لە وەزارەتێکی تریش, ئەوە ناکرێت, یان دەبێت ناوچە بێت, یان لە مەوزوعی تەربیە لەسەر ئەساسی قەومیەت, چونکە زمانیان جیاوازە بۆ خوێندن و تایبەتمەندی خۆیان, نازانم جەنابی وەزیر چی دەڵێ, فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە بەڕێزان مافی خۆیانە کە داوای ئەوە بکەن گرنگی زۆر زیاتر بە ناوچەکانی یەزیدی بدرێت, ئەو بەڕێزانە دیارە رەنگە لەرۆژنامەکاندا زۆر بەراستی کە بەکرمانجی خواروو دەنووسرێ, کێشەکانی پەروەردە ئاگادار نەبن, لە هەموو کوردستان هەمان کێشە دووبارە بۆتەوە, نەبوونی قوتابخانە, نەبوونی مامۆستا, نەبوونی میلاك, سێ دەوامی لەناو جەرگەی هەولێر هەیە, قوتابخانە هەیە چوار دەوامی هەیە, لەبەر ئەوەی کێشەیەکی گشتیە, ئەرکی وەزارەتی پەروەردەیە, کە بەهەموو ئەو کەم وکوڕیانەی وەزارەتی پەروەردە لە هەموو شوێنەکانی کوردستاندا بچێتەوە بە ناوچەی یەزیدیاتیشەوە, وچ شێوازێك بەباش بزانێت و بەگونجاوی بزانێت بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانی بیگرێتە بەر, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەسە ئەو موناقەشەیە با کۆتایی پێ بهێنین, فەرموو نوقتەی نیزامت هەیە.

بەڕێز عادل محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەرەتاوە دەستم بەرزکردەوە وامزانی ناونوس کراوم, من تەئییدی ڕەئیەکەی کاك بارزان دەکەم, ڕەنگە هەمووومان دەزانین هەڵەبجە چییە, بەڵام من بە موبەرەراتی قانونیدا داوا دەکەم, بەراستی لەگەرمیان مودیریەتی پەروەردە هەبێت, لەبەر ئەوەی هەمووتان دەزانن یانی پێشتر پارێزگایەك هەبووە بەناوی پارێزگای کەرکوك لە دەربەندیخان, راستە ئێمە ماددەی 140 هەیە بۆ گەڕانەوەی ئەو قەزایانەی کە سەر بەکەرکووك بوون, بەڵام ئێستا لە ئەنجومەنی وەزیران لە کابینەی پێنجەوە بڕیارێك دەرچووە, ئیدارەیەك دروست بووە لە گەرمیان بەناوی ئیدارەی گەرمیان, هەمووی قەزای کفری, قەزای کەلار, قەزای دەربەندیخان, قەزای چەمچەماڵ, سەربەو ئیدارەیە, ئینجا هەموو ئەو مودیریەتانە هەیە, مودیریەتی ئاسایش, پۆلیس, جنسیە, پەروەردە, هەموو مودیریەتەکان هەیە, بۆیە من داواکارم نەك لە وەزارەتی پەروەردە بەڵکو لە تەشکیلەی وەزارەتەکانی تر, یانی بە نەزەری ئیعتیبار ئەو بڕیارەی ئەنجومەنی وەزیران بەنەزەری ئیعتیبار وەربگیرێ, ئینجا ژمارەی دانیشتوانیش تەقریبەن 450 هەزارە, ئەوەیان ئەگەر یارمەتیم بدەی من سەبارەت بە تەشکیلەی مودیریەی عامەکان دوو پێشنیارم هەبوو تەئییدی لیژنەی پەروەردە دەکەم, بەڵام من بە صیغەیەکی تر ئەوان باسی مودیریەتی عامی باخچەی ساوایان و سەرەتاییان کردووە, بەڵام من دەڵێم باخچەی ساوایان جیا بکرێتەوە, بەو رایەی کە کاك جمال وتی, یانی شەخصیەتی ئینسان کە بنیات ئەنرێ هەنگاوی یەکەم لە باخچەی ساوایانەوەیە, یانی پێویستە کۆمەڵە خەڵکی شارەزا و ئەوانە هەبێت لە باخچەی ساوایان دەرس بڵێنەوە, بەڵام مودیریەتێك لەو بابەتە هەبێت زۆر باشە, ئینجا سەد لەسەد تەئییدی ئەوە دەکەم بەڕێوەبەرایەتی توێژینەوەی کۆمەڵایەتی و دەروونی هەبێت, بەراستی بۆ ئەوەی بتوانرێت قوتابخانە سەرەتاییەکان عیلاقەیەك دروست ببێت لەنێوان قوتابخانە و خێزان و ئەوانە, بۆ ئەوەی پەروەردەی حاڵەتی نەفسی قوتابی بکرێت بۆ ئەوەی بتوانین کە جیلێکی باشی تەندروست باش دروست بکەین لە داهاتوودا, خۆتان دەزانن ئێمە ئینسانی ئەو وڵاتە بەهۆی ئەو هەموو وێرانکاریە چۆن شەخصیەتێکی لێ دروست بووە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەزانن لە هەندێ موناقەشە کە تەرح دەکەن, پێتان وایە ئەگەر مودیریەی عامەکە نەبێت یانی تەواو, کە ئێستا جەنابت ئەو ئیقتراحەت کرد, خۆ ئەگەر مودیریەی عامە نەبێت بەشێکە لە مودیریەی عامە, مانای وانییە ماف خوراوە و یان کەمتەرخەمی کراوە, دووبارە دەگەڕێمەوە بۆ کاك پیر خدر.

بەڕێز خضر سلیمان خلیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا دەکرێت ئیزیدیەك پرسیارێت تاقی کردنا لسەرێ سالێ لە قۆناغێ سەرەتایی و ناوەندی و دواناوەندی بۆ برایێت مەسیحی و موسڵمان دانێن, گوایە من مودیریەی عامەی ئیمتیحاناتم, پار پرسیار

دانان من وەصا شەرم کرد, چونکە کو کەسێك بوو نە ئاگای لە ناوەڕۆکی کتێبەکە بوو, نە دەزانی بابەتەکە چییە, هەر بۆ دانانا پرسیارا ئامادەیی من شەرم کرد, ئەڤەیە بابەتەکە, میکانیزمێك بۆمە بدۆزنەوە بۆ ئەو پرۆسیسە سەربکەوێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە باش بوو ئەو پرسیارەت کرد, ئەوەلەن کەدەڵێی ئیعادەی نەزەر بکرێتەوە لە مەناهیج, ئەوە یەك رەچاو بکرێت, دوو نەیەزیدی و نەمەسیحیش پابەند نین بە ماددەی دین, نە ئیمتیحانی دەدەن و نەدەشخوێنن, نەبەشداریش دەبن لە خوێندنیش, سێش ئەو مەنهەجەی کە دادەنرێت بۆ کوردە, بۆ تورکمانە, بۆ مەسیحیە, بۆ کلدانە, بۆ یەزیدیە, فەرقی نییە, منهاجەکان هەمووی رەچاو دەکرێت, ئیعادەی نەزەریش لە مەناهج ئەوەیە ئاماژە بە تاریخی یەزیدیش بکرێت وەکو دیانەتێك لە کوردستاندا, وەکو بەشێکی رەسەن لە کورد, من لەگەڵتم ئێستا وەزارەتی ئەوقاف لێرە موناقەشەی هەیکەلیەتی بکەین, خۆم ئیقتراح دەکەم دەبێت مودیریەتێکی عام هەبێت لە بۆ شئونی یەزیدیان, چونکە دینێکی ترە و جیاوازە, وەزارەتی ئەوقاف موهتەمە بە شئونی دینی, دەبێت تایبەتمەندی خۆی هەبێت, مودیر عامی خۆی هەبێت, بەرنامەی خۆی هەبێت بۆ رعایەتی یەزیدیەکان, بەلاّم لێرە ناکرێت سبەینێ مادام وایە کەواتە دەبێت مودیریەتێکی عام دابنێین لە بۆ کاکەییەکان, نابێت چۆن دروستە, مودیریەتێکی عامی تر دابنێین بۆ فەیلییەکان, فەیلیش ملیۆنێکن, نازناز خان ئەو فەقەرەی کە ئیقتراحتان کردبوو, ئەگەر وەزیری پێ ئیقناع بکەن, یان سەحبی بکەن, کاك حاتم نوقتەی نیزامی هەیە فەرموو.

بەڕێز حاتم محمد جان حسن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی من سێ خاڵ بوو, پێشنیارم ئەوەیە وەزارەتی پەروەردە لەگەڵ وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە تەنسیقێکیان هەبێت, بۆ ئەوەی کە ئێمە گرفتی قوتابخانەی گوندەکانمان هەیە, کە سەرەتاییان تەواو کرد یەکسەر رێ دەگرن بۆ ناحیەکان و قەزاکان و لەرووی داخیلی و ئەوانەوە زەحمەتە, ئەوە بوو پێشنیارم و هەرچەندە زۆر پەلەتان لێم کرد, سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری لە کاك پیر خدر دەکەم کە میکانیزمێکی زۆر گونجاو ببینرێتەوە, چونکە ئەو مەناتیقە وەکو چۆن ئێمە لە فەلسەفەی پەروەردە باس لەتەمییزی ئیجابی دەکەین, مەنتیقەیەکی زۆر بێ بەش کراوە, وەکو شوێنەکانی تری کوردستان بەشێکی زیادیان, بۆیە با ئیهتیمامێکی زیادی پێ بدرێت, موستەشارێکی فەعال هەبێت لەناو ئەو وەزارەتە, یاخود بەڕێوەبەرایەتیەك هەبێت, یانی ئالیەتێك لێرە ئێمە داوا دەکەین و پشتگیری دەکەین لە داواکەی کاك پیر خدر بەو شێوەی کەوا گرنگ ئەوەیە پلان و میکانیزمی گونجاو هەبێت بۆ ئەو مەبەستە, وادیارە بەڕێوەبەرایەتی گشتی مەیسەر نابێت بەو شێوەیەی کە گفتوگۆ کرا,

لەسەر ئەوەش من حەز دەکەم رای هەموو لیژنەشە, پێم دابگرم بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی توێژەرانی کۆمەڵایەتی, لەبەر ئەوەی کە ئێمە رۆژانە هەموومان لە رۆژنامەکانی کوردستان دەخوێنینەوە کە منداڵانی ئێمە بەتایبەتی لە ناوەندی و دواناوەندی تووشی کێشەگەلی زۆری کۆمەڵایەتی و دەروونی دەبنەوە, بۆیە حەز دەکەین ئەو بەڕێوەبەرایەتیە هەبێت بۆ ئەوەی بایەخ بدرێت بە باحسی ئیجتیماعی ئێمە لەناو مەکتەبەکان دەور ببینن, بۆ ئەوەی ئەو کێشانە کەم بکرێتەوە, یانی ئێمە دیاردەی خۆسووتاندن و خۆکوشتنمان نەبووە تا ئێستا لە کوردستان, بەڵام ئەمە چەند ساڵێکە سەری هەڵداوە, یانی زۆر شتی تریش, زۆر نارەحەتی تر, زۆر مەشاکیلی تر هەیە تەنها لەو روانگەوە, بەڵام ئەگەر جەنابی وەزیر دەڵێ ئەمرۆ ئیمکانات نییە, بۆ ئەوەی ئێمە ئەو بەڕێوەبەراتیە گشتیانە دابمەزرێنین, رەنگە ئێمە بتوانین تەنازول بکەین بۆ ئەوەی کە بەڕێوەبەرایەتیەکی فەعال هەبێت لەناو وەزارەت بۆ ئەم کارە, ئینجا نازانم ئێستا حەز دەکەم رەئیی کاك دڵشادیش بزانم, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە بۆ یەزیدیەکان وەکو عەرزم کردن ئەوە ئەرکی ئێمەیە, میکانیزمی گونجاو بدۆزینەوە بۆ سەرپەرشتی کردن, سەبارەت بە برگەی دووەم ئێمە پشتگیری لەوە دەکەین بەڕێوەبەرایەتیەکی توێژینەوەی کۆمەڵایەتی لە دیوانی وەزارەت پێك بهێنرێت بۆ سەرپەرشتی کردنی کاروباری توێژەوەرە کۆمەڵایەتیەکان لە کوردستان تا ئەو کاتەی دەگاتە پێداویستی کردنەوەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی, ئەو کاتە بە پێشنیارێکی تر لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە بەرزی دەکەینەوە, سوپاس.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ مانعمان نییە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە مودیریەی عامە لە کوێ جێی دەکەنەوە, وامزانی گشتییە, ئەگەر گشتی نەبێت دەسەڵاتی وەزیرە, کەواتە ئەوە دەسەڵاتی وەزیرە پێویست بە موناقەشە ناکات, ئەو ماددەیە بەو ئیزافاتانەی کە کرا لەلایەن لیژنەی قانونیەوە و لەلایەن لیژنەی پەروەردەوە, چونکە ئەوە مودیریەی گشتی نییە, مودیریەتێکە ئیهمال دەکرێ لەبەر ئەوەی دەسەڵاتی وەزیرە, پێویست ناکات خۆی تەقدیم دەکات, دەیخەمە دەنگەوە کێ لەگەڵیەتی دەستی بەرزبکاتەوە؟ سوپاس, کێ لەگەڵی نییە؟ یەك کەس لەگەڵ نییەو, بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا, فەرموو ماددەیەکی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة: تضاف مايلي الى نهاية المادة الثانية والعشرين المعدلة وتصبح الفقرة الخامسة لها:

5-للوزير التعاقد مع خبراء عراقيين او اجانب او شركات للاستفادة من خبراتهم في المجالات التي يراها ضرورية او بحاجة الى خدماتهم بعد موافقة رئاسة مجلس الوزراء.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوستە بە ماددەی حەوتەم لەم پرۆژەیەدا لیژنەی یاسایی پشتگیری لێوە دەكات وبەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

(ماددەی حەوتەم):- ئەوەی دادێ دەخرێتە سەر دواوەی ماددەی بیست و دووەمی هەموارکراوو دەبێتە بڕگەی (5) لە ماددەكەدا:-

5- وەزیر بۆی هەیە گرێبەست لەگەڵ شارەزایانی عێراقی و بیانی یان هەر كۆمپانیایێك مۆر بكات لەو بوارانەدا كە بە پێویستی دەزانێ یانیش خۆی پێویستی بە خزمەتگوزاریان هەیە بۆ ئەوەی كەڵك لە شارەزاییان وەربگیرێت دووایی رەزامەندی سەرۆكایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لیژنەی پەروەردە هیچ تێبینیەكی نییە لەسەر ئەم ماددەیە, سوپاس.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من یەك ئیزافەم هەیە بۆ سەر ئەو ماددەیە, دوای وەرگرتنی رەزامەندی سەرۆكایەتی ئەنجومەنی وەزیران, صیغەیەك جاری وا هەیە بە وەختێكی زۆر وەڵامی ئەنجومەنی وەزیران ناگەڕێتەوە, ئینجا بە مانگ و دوو مانگ و جاری وا هەیە وادەكات ئەو خەبیرەی, یا ئەو موستەشارەی كەئیشت پێیەتی بۆ كاتێكی دیاریكراو نەتوانێ ئەو گرێبەستەی لەگەڵدا بكەیت, بۆیە ئەگەر نەصەكە وای لێ بێت (دوای ئاگادار كردنەوەی ئەنجومەنی وەزیران لە كلێشەی ئەو گرێبەستەی لە ماوەی چواردە رۆژدا یان بیست ویەك رۆژ ئەگەر وەڵامیان نەهاتەوە بە رەزامەندی بزاندرێت) یانی ئەگەر وەڵامێك نەهاتەوە بە بوون یان بەنەبوون, ئەو ماوەیە بۆ ئەو دەسەڵاتە بدرێت بە وەزارەت كە گرێبەستیەكە تەمشیە بكات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

راستە رۆتین هەیە, هەوڵ بدەین رۆتین نەمێنێ پەلە بكەین لە وەڵامدانەوە, بەس لەبەر ئەوەی تەعاقود لەگەڵ ئەوانە بەتایبەتی ئەجانب, ئەوەلەن پێویست بە پارە هەیە, پێویست بە جانبی ئەمنی هەیە, بۆیە پێویست دەكات بە موافەقەتی, هەر بۆ ئێوە نەهاتووە, لە قانونی هەموو وەزارەتەكاندا هاتووە كە پێویستە بە موافەقەتی مەجلیسی وزەرا هەیە, بەڵام ئێمە دەبێت كار بكەین لەگەڵ مەجلیسی وزەرا رۆتین نەمێنێ و زوو جوابتان بدەنەوە, وا باشترە, كەس قسەی هەیە لەسەر ئەوە, با ناوەكان بنووسم, كاك رشاد فەرمووو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهيم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئیقتراح دەکەم ئەو فەقەرەیە ببێتە ئەلف و باء , بەنسبەت شەریکاتی محەلی صەلاحیەتی جەنابی وەزیر بێت, بەنسبەت شەریکاتی ئەجنەبی موافەقەی ئەنجومەنی وەزیرانی پێ وەرگیرێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فیعلەن بەنسبەت محەلی پێویست ناکات, وەزیر پێی باشە و موشکیلە نییە لەلایەن قانونیەوە, وابزانم لەیەك دوو وەزارەتیش وامان کردووە, بەس ئەجنەبی جانبی ئەمنی و ئەوانە پێویست بە موافەقە دەکات, باشە با بکرێتە دوو فەقەرە مادام موافقن, فەرموو د. ناصح.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبعەن یەکێك لەخاڵەکان ئەوە بوو, فعلەن بکرێتە دوو بەشەوە, چونکە بەشێکی پەیوەندی راستەوخۆی بەجەنابی وەزیرەوە هەیە, بەنسبەت هینەکەشەوە ئەگەر بکرێت بۆ بیانیەکە پێم وایە داڕشتنەکە تۆزێك عەرەبیەکەی ئیشکالی تێدا نییە, بەڵام کوردیەکەی تۆزێك لەنگ ئەوەستێ, بەتایبەتی نووسراوە لە شارەزایان وەربگیرێت دوایی رەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران, هەم لە ئیملایەکەی غەڵەتە و هەم مانای خۆی نادات, ئەگەر بکرێت وەزیر بۆی هەیە دوای وەرگرتنی رەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران لەگەڵ شارەزایانی بیانی یان هەر کۆمپانیایەکی بیانی مۆر بکات لەو بوارانەدا کە بە پێویستی دەزانێ, یانیش خۆی پێویستی بە خزمەتگوزاری هەیە, بۆ ئەوەی کەمێك لە شارەزایانی وەربگرێ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەناحیەی زمانەوانێ دوایی موراعات بکەن, کاك ئارێز فەرموو.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش تەئییدی مام رەشاد دەکەم, کە ئەوانەی گرێبەستن لەدەرەوە پێویستی بە ئەنجومەنی وەزیرانە, بەڵام ئەوەی ناوخۆ پێویستی پێ نەکات, سوپاس.

بەڕێز ڤیان احمد خضر پاشا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەوەی کەوا دەڵێ وەزیر بۆی هەیە گرێبەستێك لەگەڵ شارەزایانی عێراقی و بیانی یان هەر کۆمپانیایەك بکات, لێرەدا دەڵێ لەگەڵ هەر کۆمپانیایەك بکات وەزیر بۆی هەیە, بەڵام ئایا پاڵپشتی ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتی داراییش لەگەڵی بێت, ئەوە باشە, بەڵام لێرە کێشە دروست دەکات, هەندێ جار لە کۆمپانیاکان بەرژەوەندی گشتی وای لێ دەکرێت بەرژەوەندیە تایبەتیەکان بخوات, وەکو بۆ نموونە

لەفوتابخانەی شویفا, لێرە کێشەیەکی گەورەی دروست کردووە لە گەڕەکێکی وەکو عەدالە, وای لێ هاتووە کە دوو فوتابخانە ئەو فوتابخانەیە بە گرێبەستیەکی پێنج ساڵە, گرێبەستێك لەلایەن کۆمپانیایەکی پرۆفایل وەریگرتووە شەخصێك کەوا موستەشار بووە لە وەزارەتی پێشووی پەروەردە مۆڵەتی وەرگرتووە لە ئەنجومەنی وەزیران لەگەڵ وەزارەتی دارایی, تەڵەبەکان لەو گۆڕەی ماونەوە و سێ چارەگ یان نیو سەعات بەپێیان دەڕۆن لە بۆ فوتابخانەیەکی تر, ئەو فوتابخانە شویفاتە بەو هەموو مواصەفاتی عالەمی و بەو هەموو بودجەی کە بۆی دانراوە بە پاڵپشتی حکومەت, بۆ فوتابخانەیەکی وا لە ناوچەیەکی وا عەدالە داگیر بکات, کەوا خەڵکەکە زۆر زۆر لەبۆی زەحمەتە, زستان داهاتیە, ئەوەندە کێشەیان هەیە, منداڵان یەکی ئیبتیدائی تا شەشی ئیبتیدائی بە پێیان لەسەر جادە دەڕۆن و خەتی جادەی سەریعیش لەنێوانیاندایە, کێشەیەکی گەورەی نایتەوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

قسەکەت راستە, بەڵام مەوزوعێکی ترە, فەرمووو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من یەك شت دەبینم, دائیمەن لە کارەکان و بڕیارەکانی ئێمە جۆرە بیروکراتیەکی تێدایە, راستە ئێمە ئەبێت ئەگەر هاتوو یەکێکی بیانیمان داوا کرد, ئەبێت ئەنجومەنی وەزیران ئاگای لێ بێت, بەڵام کێشەکە لەوەدایە ئەنجومەنی وەزیران سێ مانگ جارێك کۆنابێتەوە, چل ودوو وەزیر هەر کۆنابنەوە, باوەڕ ناکەم ئەوە وەزیری بەڕێزیش لێرە دانیشتووە, هەتا ئێستا دوو جار دانیشتنیان کردووە, لەبەر ئەوە, ئەمە تۆزێك بەشێوەیەکی تر بکرێت, لەبەر ئەوەی بۆ وەزارەتی پەروەردە وەکو وەزارەتەکانی تر نییە, حاجەتێکی زۆر مولیحمان هەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە کەی جارێکی تر حکومەتمان بانگ کرد, جارێکی تر ئەو رەخنەیان لێ بگرە, کاك سردار فەرمووو.

بەڕێز سردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری لە قسەکانی کاك رشاد دەکەم, بەڵام بەصیغەیەکی تر, من پێم وایە لەو بڕگەیەدا باسی محەلی نەکرێت, تەنها باسی ئەجنەبیەکان بکەین, واتە بکرێتە (للوزیر التعاقد مع الخبراء الاجانب او الشرکات الاجنبیة) لە قانوندا سکوت لە قانون مانای ئیباحەیە کە لێرە باسی محەلیت نەکرد یانی خۆی بۆی موباحە بۆ وەزیر ئەو دەسەڵاتەی دەبێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەوزیح چ زەرەرێکی نییە, ئیزافە کردن چ زەرەرێکی نییە, دووەمیش لە قانون کە هەبێت دەتوانێت کە میزانیەی دانا, میزانیەك تەرخان بکات بۆ ئەو تەعاقودە, بێ ئەوەی وەزارەتی مالیە ئیعتیرازی لەسەر

بگرێت, لەقانوندا کە هات کە میزانیە داندرا پارەیەك بۆ تەعاقود لەگەڵ ئەو خوبەرانەی ناوخۆ, ناتوانێت وەزارەتی مالیە بڵێت ئەوە زیادە, لە قانوندا هەیە و بۆی هەیە بیکات, ئەو ماددەیە بەچ شێوەیەك ببێت بە دوو خاڵ بۆ ئەوەی بیخوێنینەوە, فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو صیاغە صیاغەمان نەکردووە, بەڵام بە دوو فەقەرە دێینە خوارێ و بەو مەبدەئانەی کە لەسەری رێك کەوتین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە, دەیخەینە دەنگەوە, کێ لەگەڵ ئەو تەعدیلەیە دەستی بڵند بکات؟ سوپاس, کێ لەگەڵ نییە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا, ماددەکەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة: یضاف مایلي الی المادة الثالثة والعشرین وتصبح الفقرة الثانیة لها:

2-تنظیم التعلیم المهنیی وفروعه بنظام.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لێژنەی یاسایی:

ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی هەشتەم لەم پرۆژەیەدا لێژنەی پێشنیاز دەکات ناوەڕۆکەکەی جێگیر بکرێت لە ناو ئەو ماددە زیادەکراوانەی دەخوازرێن بخرێنە سەر یاساکە و وەك لە ماددەی یەکەمی ماددە زێدەکراوەکاندا هاتووەو دەبێتە برگەی دووەمی ماددەکە و ماددەکەش بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

ماددەی هەشتەم (ماددەی زێدە کراو).

یەکەم: وەزارەت بە پێڕەویکی تایبەت پەیمانگایەك بۆ پێگەیاندنی مامۆستایان و هونەرەجوانەکان و کاری میوانخانەیی و گەشت و گوزارو ئیدیکەش دەکاتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم تێبینیەك هەیە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر تەماشایی مشروعەکەی بکەی ئەوەی ئێمە خوێندمانەوە, ماددەی هەشتە لەو مادانەی کە وەزارەتی پەروەردە داوای کردووە, تەعدیل بکرێ, چ بەنیسبەت ئەصڵی قانونەکە چ بەنیسبەت هەمواری قانونەکە, ئەو فەقەرەیەیی داوا کردووە لە ضمنی ماددەی هەشت, ئێمە بەباشمان زانی لەگەڵ ماددەیەکی ئێزافەکە دووەم: خوێندنی پیشەیی و لقەکانی بەپێڕەوڕێك دەخرێت.

یانزەم:یان ئەوەی پەیوەستە بەماددەی دووەم کە لەو مادانەیە دەخوازرێن زێدە بکرێت ئەوا لێژنە پشتگیری لێوە دەکات و بەم شێوەیە خوارەوە دەبێت:

(تنشئ الوزارة بنظام خاص المعاهد لاعداد المعلمين و الفنون الجميلة والفندقه والسياحة) ئەوەی دەمج کەین بەیەك مادده, واتا هەم ببێتە ماددەیەکی ئیزافی وەهەمیش لەهەمان کاتدا مرامی وەزارەتی تەربیە دەگەینێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەمانایەکی تر مانای وایە ئەوانە داوا دەکەن ماددەی شەش ئیلغا بکرێ, دەبێ وابێ مادەم داوا دەکەن ئەو ماددەیە لە جێگایەکی تر هەبێ, دەبێ ئیلغای بکەن. ئەوەی نالێم عەفو کاك شێروان, ماددەی هەشت کە لەڕاپۆرتی ئەوە کە دەڵێ (يضاف مايلى الى المادة الثالثة والعشرين وتصبح الفقرة الثانية لها: 2-تنظيم التعليم المهنيى وفروعه بنظام.) ئەوەتان خستۆتە جێگایەکی تر دەتانەوێ بیبەنە ماددەی یەکەم, لەوێ ئیلغای بکەن, بابزانین لە نێوان لێژنەی یاسایی لێژنەی پەروەردە ئەو فەقەرەیە ئیلغا بکرێ, ئینجا بێینە سەر موادی مطلوبە, کاك دلشاد ئەو فەقەرەیە لەماددەی هینە, ماددەی هەشتە لەماددەی چەندە هاتووە ماددەی بیست و سێ فەقەرەی سێ تنظيم التعليم المهنيى وفروعه بنظام لێژنەی یاسایی پێی وایە ئەوە لەماددەی یەك معارەزە بکرێ, بەڵێ.

بەڕێز شێروان ناصح حيدرى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خیلافەکەی ئێمە ئەوەیە ئەوە ئیزافەی ماددەی بیست و سێ ناکرێ لە ئەصڵی قانونکە, ئەوە دەبێتە دوو بڕگە, یەکێکیان جەنابی وەزیر داوای کردووە لەماددەی هەشت داوای کردووە وەکو پڕۆژە, یەکێکیان ماددەیەکی ئیزافیە جەنابی داوای کردووە, ئێمە هەردووکمان کردووتە یەك مادده بە دوو فەقەرە هاتوینە خوارێ,

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش پشتگیری رایەکانی لێژنەی یاسایی دەکەین, لەسەر داوای خۆمان بووە بەس تەنزیمی ماددەکە کراوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕگەی دووەم: خوێندنی پیشەیی و لقەکانی بە پێڕەو رێك دەخرێت.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمەش هەمان رای لێژنەی یاساییمان هەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو وەرقانەی لای ئێمەیە هی لێژنی یاسایی هەردوو بەڕێز كاك كریم بحری و كاك شێروانیش ئێستا نازناز خانیش, ئەوەیان نەخوێندەوە بەشی یەكەمی, چونكە كە ئەڵێی مادده مزافه ئەوان خۆشیان وتیان ئێمە هەردووكیمان كردووە بەیەك مادده, كەواتە دەبێ فەرعی ئەلف ئەوەلن وە ثانیاش بخوێندرێتەوە, زۆرسوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

منیش لە ئەوەلەن دەگەڕێم, خەلەلێك هەیە, بابیدۆزنەوە ئینجا, موقتەرەحی وەزارەت بۆ ئەم ماددەیە, لێژنەی قانونی ئیقتراحی وایە ئیزافەی ئەو ماددەیە بكرێ, بەدوو خاڵ لەجیاتی ئەو موقترەحە یەكێكیان دەڵێ(تنشئ الوزارة بنظام خاص المعاهد لاعداد المعلمين و الفنون الجميلة والفندقة والسياحة) ئەوەی تریش دەڵێ تنظيم التعليم المهنيى وفروعه بنظام بەلام من ئیشكالەكەم لەوەدایە تنشئ الوزارة بنظام الخاص ئەوانیش هەموو تعليم مهەنی نیە, دوای دووەمینیش دەڵێ فروع تعليم مهني بنظام, نظام خاصەكە لەیەكەم لاببن ثانيا ينظم ذلك بنظام چونكە ئەوە تعليم مهنيه اعداد معلمين و فنون جميله, خەلەلێكی تیدایە, بەڵێ كاك محمد.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوشتانەی كە بەنیزام رێك دەخرێ, بریتی یە لەپەیكەری ناو وەزارەتەكە, ئەمە شتێكی ئەساسەیە, كردنەوەی بەشێكی گەورە وەكو معاهد كە شەهادەكەی بریتیە لە دبلۆم, من ئەمەوێ بڵێم ئەوە هی پێشە هی چلەكان، هی پەنجایەكان كە كاتێ وەزارەت ناوی وەزارتی تعليم بوو, لەو كاتانە ئەوە هی مامۆستایان هەبوو هی زراعە هەبوو, وابزانم نیزامێكی سەركەوتوو نەبوو, ناڵێم فاشل بوو, بەلام ئەڵێم سەركەوتوو نەبوو, لەبەر ئەوە ئێمە ئەبێ لەگەڵ سیستەمی دنیا بچین, دبلۆم بەكەلۆریۆس تایبەتە بەزانكۆوە, ئەمەش ئەبێ پەیوەست بكرێ, هەموو معاهدێك پەیوەست بكرێ بەتعليم عاليەوە, چونكە سیستەمەكەی سیستەمێكی جیایە, وەزارەتی تەربیە وابزانم ئەبێتە سیستەمێكی تر, ئەویش هەیتی و ئەویش بیبێ, گرفتێكی گەورە دروست ئەكا, لەبەر ئەوە من ئەڵێم زۆرجارە تربیه ئینسحاب بكا خۆی زۆر مەشغول نەكا, بەشتێكی ترەوە تەنها ئەم ئیشە, یەعنی هەتا بەكالۆریۆس خەڵك بتوانێ ئەساسی علم لێرەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئیجازه بدەن بەمن, پێم وایه نابی بڵێی تنشئ الوزاره چونکه ئەوانه هەن هەموویان وجودیان هەیه, معاهده هەیه فنون جمیله هەیه, باشتر ڕێگا وایه بڵێی (تنظم المعاهد المعلمین والفنون الجمیلة و الفندقة والسیاحة) دوایش معاهدی فەنیه که صناعه و زراعەی تجارەی دەگرێتەوه, نازانم ئەوانیش هەموویان فەنینه, جەنابی کاك دڵشاد بزانی.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد (وەزیری پەروەرده):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیاره لێره دوو شتی جیاوازه, یەکێکیان معاهدی مامۆستایان و هونەره جوانەکان فندەقه شتی تریش وەکو ئەوساڵ پەیمانگایی وەزرش و کۆمپیتەرمان چەند شتی تریشمان کردۆتەوه, ئەمه دەسەلأت ئەدا بەوەزارت لەئایندەدا پەیمانگای تر بکاتەوه, نەك هەر ئەوانەی که هەن ڕێکیان بخەن, بڕگەیی دووەم تعلیمی میهەنی جیاوازه له پەیمانگاکان, تعلیمی میهنی کشتوکاڵ و پیشەسازی بازرگانی کۆمەڵێك میهەنی تر ئاینده که کوردستان پێویستی پێیەتی ئەکاتەوه, واتا ئەم دوو بڕگەیه دەسەلأت ئەداته وەزارەت, که بەپێی پێویستیەکانی کۆمەڵگایی کوردەواری هەم تعلیمی میهنی پێش بخات هەم پەیمانگایی پێویستیش بکاتەوه, بۆیه هەردووکیان بەپێویست دەزانین که بمێننەوه بەم شێوەیه, زۆر سوپاس.

بەڕێز د0 ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ماددەی هەشت, من پێم وایه هەڵەیەك دیسان دووباره ئەکەینەوه, معاهدی (اعداد المعلمین یان معاهدی لاعداد معلیمات), من لەگەڵ ڕێزمدا بۆ دەرچووانی ئەم پەیمانگەیانه, بەلأم حەزدەکەم بزانن که جەنابی وەزیریش لێرەیه, لەکاتی ئینسیابی کەمترین ئەوانەی کەمترین نمره وەرئەگرن, ئەوان ئەچن مەعاهدی الاعدادی معلمین, هەرچەنده ئێمه 2003-2004 و 1993-1994 بریارمان دابوو که ئەو معاهدانه نەمینێن, هەنگاویشمان بۆ نا, بۆ ئەوەی بایەخ به مەڵبەندی پەیمانگەی مامۆستایان بدرێت پاشان بکرێت بکلیه, فعلەنیش ئێستا کلیه مامۆستایان هەیه, پەیمانگای پێگەیاندنی مامۆستایانیش بایخێکی تایبەتی پێئەدرێ, من پێم وایه ئەمەیان زیاده, معهدی ئیعدادی معلمین ئەصڵەن, با پەیوەندی به وەزارەتی پەروەرده نەبێت, چونکه ئەوانەی کەمترین نمرەیان هەیه, بەداخەوه له ئینسیابیه بەدەره, هەر ناجح ئەبن له پۆلی سێ, ئینجا ئەوانه وەرئەگیرێن, یەعنی خۆشتان ئەزانن مامۆستای سەرەتایی وا ئاسان نیه, مامۆستای سەرەتایی بنیات نەره ئێمه باسی ڕەوزه ئەکەین ڕاسته, بەلأم مامۆستای سەرەتایی بنیاتنەره, مامۆستای سەرەتایی پێویسته معلوماتێکی وەهای هەبێ که ئاستی خوێندەواری و ئاستی پەروەردەکردنی بەرز بێ بۆ ئەوەی بتوانی قوتابی پێبگەیەنێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە لێك نەگەیشتنێك هەیە, نەوەك ئێمەش هەمان مەبەستمان هەیە, مەعاهدی ئیعدادی پۆلی سێ نەماوە بەراستی, لێرە مەبەست مەعاهدی ئیعدادی معلمی مەرکەزیە, بەسە کە ناو هاتووە ئامادەکردنی مامۆستایان ئەوەش هەر ئامادەکردنی مامۆستایان ناوی دێت, ئەگەر نا لە سێی ناوەندی مەعاهدی مامۆستا نەماوە, زۆرسوپاس.

بەڕێز سوزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاك محمد فرج شتێکی باس کرد, کەوتی ئەوە نیزامێکی کۆنە معاهد, تەبعا ئێستا ئێمە لە کوردستانا کادێری ناوەندیمان کەمە, ئەو مهەنیەکان کادێری ناوەندیمان بۆ دروست ئەکا, ئەوەی تر کادرێکی سەرو ناوەندیە جۆرە ئەکادمیەیێکی وەرگرتووە, یەعنی بۆ هەردووکی پێویستە هەبێ میهەنی بۆ ناوەندیەکەیە ئەوەی تر پلەیەکی بەرزترە, ئەمە لەهەموو دنیا پەیڕەو ئەکرێ, ئەمە لەبەر نەبوونی کەوادری ناوەندی, کە ئێمە بەڕاستی پێویستمانە لەکوردستان, زۆر سوپاس.

بەڕێز طلعت خضر سیف الدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەو تعلیمە میهەنیەی, ئێمە هەیتمان تەعلیمی میهەنی زراعەت, صناعەت, تجارە هەتا پۆلی شەشی ئیعدادیە ئەوە کۆتایی پێی دی ئەوە سەر بەوەزارەتی پەروەردەیە, بەلاّم لەسەروە بۆنمونە معاهدی فەنی تر هەیە ئەوە تێکەڵمان ناکا لەگەڵ وەزارەتی تعلیم عالی و بحث علمی, سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وادیارە تێکەلاّویەك هەیە, هەروەك کاك دلّشاد باسی کرد, ئێمە دەتوانین بلّێین سێ جۆر خوێندنی پیشەیی و فەنیمان هەیە, یەکەمیان ئەوەی باست کرد تجارە, صناعە, زراعە لە پۆلی سێ ناوەندی کە تەواو دەبێ قوتابی دەچێتە ئەو بەشانە کە سێ ساڵ تەنها دەخوێنی شەهادەی دوازدەکەی وەردەگرێ, دوای ئەوە ئێمە بەشێکی ترمان هەیە وەکو فنون جمیلە و ئەوانی تر کە لە سێ دواناوەندی تەواو دەکا پێنج ساڵ دەخوێنێ, دیسان دەبێتە مامۆستای هونەری بۆ قوتابخانە سەرەتایەکان, ئینجا لەدوای ئەوە ئێمە معاهدی فەنیمان هەیە, لە دوای کلاّسی دوازدەکە کە شەشەکەت تەواو کرد بەپێی نمرەکانی خۆت دەچیە معاهدی فەنی, سەر بەوەزارەتی تعلیمی عالیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو صیغەیەش بابمێنێ بۆ دانیشتنی داهاتوو, یەعنی چ ئیشاکالەك هەیە, معاهدی فەنی بەنیزامە ئینشائی معاهدەکەو تۆزی لیژنەی قانونی لەگەڵ وەزیر, رەئیی ئەندامانی پەرلەمان گرنگترە, کاك دلشاد وەزیری پەروەردە ئەگەر ئەو دوو فەقەرەیە لیژنەی قانونی ئاخر توزیحمان بدەیی بتوانین بیخەینە دەنگدان کە دەڵێ:

اولا: تنشئ الوزارة بنظام خاص معاهد لاعداد المعلمين و الفنون الجميلة والفندقة و السياحة و غيرها.

ثانيا: ينظم التعليم المهنى و فروعه بنظام.

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت بڕگەی یەکەم, (تنشئ الوزارة بنظام خاص معاهد المعلمين), (الاعداد)ەکە لابردرێت بۆ ئەوەی توشی ئەو ئیشکالەی پۆلی سێی متوسطە نەبین کە ئێمە لەئەساسە مەبەستمان نەبوو, معاهد المعلمين ئەوە وەکو خۆی ئەوانی تر زۆر ئیعتادیە, باقی تر, بڕگەی دوو تعلیمی مهەنیە ئەوە سەر کشتوکاڵ و پیشەسازی و بازرگانی, هەموو پیشەیەکی تر دەگرێتەوە بەو دوو شێوەیە بخرێتە دەنگدان, پێشنیارەکە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان لیژنەی قانونی ئەگەر تێبینی بکەن (بنظام خاص)ەکە زیادە لابەن, معاهد المعلمين)(لاعاد)ەکە لابەن بۆئەوەی ئیشکالمان لە کۆڵبێتەوە, بۆیە بەم شێوەیە دەیخەمە دەنگدان, بەو دوو فەقەرەیە کە ئێستا وازح بوو, بەوەی کە بەنیزام وەزارەت پەیمانگا دائەنێت بۆ معلمين و فندقە و سیاحە هەتا فروعی تعلیمەیەکانی بەنیزام, نوقتەی نیزامە, فەرموو.

بەڕێز طلعت خضر سیف الدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو تعلیم مهەنیە دوو بەشە لە الاعدادیە تەواو دوای ئیعدادیە بەسەرەوە تووشی وەزارەتی تەعلیمی عالیمان دەکات, مەبەستم لێرە ئەوەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە لەنیزام باس دەکرێ, کێ لەگەڵیەتی دەستی بەرز بکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دانیە؟ بەتێکڕایی دەنگ, فەرموو بۆ ئەوەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەش هەر ماددەیەکی ئیزافیە,

يجوز اختصار مدة الدراسة بالأنتقال الى صف اعلى و تحدد بتعليمات جميع الأمور المتعلقة بالإنتقال.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لێژنەی یاسایی:

ئەوەی پەیوەستە بەماددەی دووەم کە لەو مادانەیە دەخوازرێن زێدە بکرێت ئەوا لێژنە پشتگیری لێوە دەکات و بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

ماددەی نۆیەم: (ماددەیەکی زێدەکراو)

ئەو مادده دادێ بۆ یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو زێدە دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

(دەکرێ ماوەی خوێندن بە گواستنەوە بۆ پۆلێکی بەرزتر کورتبکرێتەوە, هەموو ئەو کارانەی پەیوەست بە گواستنەوەکە بە ڕێنمایی دیار دەکرێت.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ تێبینیەکمان لەسەر ئەصڵی تەعدیلەکە نیە, سوپاس.

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە ئەو مادده بۆ ئەوەیە, زۆر قوتابی و خوێندکار دەگەڕێنەوە لە وڵاتان یان کاتێ کە تەمەنیان تێپەڕ کردووە ئەتوانن قۆناغێك لە قۆناغی زیاتر ببڕن, بۆ نمونە لە پێنجی سەرەتایی ئەتوانێ تاقیکردنەوەی شەش بداتەوە بێتە ناوەندی , ئەو ماددەیە ڕێگا بەوەزارەت بدا بەو قوتابیانەی کە ئەوە بکەن سیستەمێکی پێشکەوتووی پەروەردە, سوپاس.

بەڕێز رفعت عبدالله حمەرەش:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ماددەیە بەرەئیی من بۆ ئەو قوتابیانە بێت, کە تەفەوقن نەك ببێتە مصدری ئستغلال لەلای هەندی برادەران ئەوانەی کەتوانایان نیە جیایان بکەن, قوتابی موهوبون دیاری بکرێ یەعنی تحدید بکرێ, سوپاس.

بەڕێز شوقی حسین ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە ئەو ماددەیە لەگەڵ ڕێزم بۆ رایەکەی جەنابی وەزیر, رەنگە لە هەندێ حالەت خراپ ئیستغلال بکرێ, بۆیە من لەگەڵ ئەوەم کە ئەو ماددەیە ئەصڵەن هەر نەمێنێ, سوپاس.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت (الاختصار) ساڵەك نابێ بەدوو ساڵ ببڕێ الاختصار دەبێ بە مرحەلە بکرێ, مراحلی ابتدائی مراحلی ثانوی مراحلی ئیعدادی, هەروەك پێشان مرحەلەی الاعدادی دووساڵ بوو, الاختصار لەوە دەکرێ, لەوە ناکرێ قوتابیەك ساڵێك بەدووساڵ بڕێ بکات, ئەوە ئیمتیازەك دەبی بۆ هەندێك کەسان, خەڵکانێکی زۆریش تیایدا مەغدور دەبن زۆر سوپاس.

بەڕێز د0 رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ماددەیە بۆ ئەوانە دەکرێ ئەوانەی لە پۆلی یەکەم و دووەمی سەرەتایی بەتایبەتی تەمەنێکیان هەیە لەشوێنێکی تر, وەکو جاران لە خوێندنی حوجرەکان یان لەلای مەلاکان خوێندەوارییەکیان هەبوو تەمەن و ئاستی رۆشەنبیریان لەوەدابوو کە یارمەتیان بدرێ, بەڵام بۆ ئێستا لەلای کەس و کاری مامۆستا و هەندێ کەسەوە ئیستغلال بکرێ, بە قەناعەی من پێویست نیە خوێندکار قۆناغی خۆی بەئاسایی ببڕێ, بۆ دوارۆژ و بۆ داهاتوو خۆی و گەلەکەی باشترە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

عەفوم بکە برا, ئێستا ئەوە مقترەحە لێژنەی قانونی شرحیان کرد, وەزیریش و لێژنەی پەروەردەش, رەئیش درا, هەندێك دژینە هەندێك لایینە, یەعنی پێویست ناکا, شرحەکە معلوم بوو, ئەوەی منتق داوا دەکا لە رەئیی لێژنەی قانونی و وەزیرشدا هاتووە, ئەوەی کە دەشلێ باش نیە, مەترسی ئەوەی هەیە, کە ئیستغلال بکرێ, واستە, بازانین رەئیی کاك بەڵێن دەڵێ جیاوازم هەیە, بزانین چ دەڵێ.

بەڕێز حمد عبدالله محمود (بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەو فەقەرەیە زیادە لێرە ئەوە قانونی وەزارەت دادەنێ یان قانونی تعلیم دادەنێ, قانونی تعلیم کاك عدنان جیاوازە قانونی تعلیم بریتیە لەمەسەلەی عبورە عفوی عامە, یان دووساڵ راسب دەبی یان سێ ساڵ دوای دەخرێتە مەکتبی شەو, یەعنی ئەو فەقەرە لێرە زیادە هیچ عیلاقەی بێرە نیە بەراستی, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەراستی ئەو رەئیەت دەق جێی خۆیەتی, یەعنی ئەو فەقەرەیە عیلاقەی بە قانونی تەشکیلاتی وەزارەتەوە نیە, لەبەر ئەوە عیلاقەتی بە بەرنامەجی تربەوی هەیە, لەبەر ئەوە بە مشروع هاتووە, دەیخمە دەنگەوە, ئەو فەقەرەیە بمێنێ یان نەمێنێ, جەنابی وەزیر رەئیت چیە؟

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە دڵڕەوایی بەڕێزان هەمووی جێی شوێنی خۆیەتی بەڵام وەزارەت رێنمایی و مەرجی داناوە بۆ ئەو کارە ئەوە نیە هەرکەسێ بێ بیەوێ قۆناغێك ببڕێت بەراستی, لەبەر ئەوە پەیوەستە بەمەرجێکی زۆرەوە,

هەموو ساڵی پار چوار تەلەبە سودی لەوە وەرگرتووە، رەنگە لەساڵەکە هەر نەبێ، بەڵام ئەمە رێگا ئەدا بەوەزارەت لەحالەتێکی وەها ئەو تەلەبانە مەغدور نەبن، ئەگەر یەکێکیش زوڵمی لێنەکرێ، کاتێ ئێمە بەڕەوای نازانین، بۆیە بمێنێ باشە بۆئەوەی شێوەیەکی یاسایی وەربگرێ بۆ پشتگیری کردنیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان لێژنەی قانونی، ئەو رەئیەی کاك بەڵێن من پێم وایە ئەوە جێگایی ئێرە نیە، بەڵام ئەساسەن جێگای ئێرەیە، ئەگەر جێگایی ئێرەیە دەیخەینە دەنگدانەوە، ئەگەر جێگایی ئێرە نیە ئەوا داوا دەکەین کە ئیقتراحەکەیان سحب بکەن، جێگایی ئێرە نیە ئیقتراحەکە سەحب بکەن، کاك ناصح.

بەڕێز د0 ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ئێستا هەیە، بەڵام صفوفی منتهی نایگرێتەوە، ئەوەی جەنابی وەزیر پێشنیاری کرد، صفوفی منتهیش دەگرێتەوە، چونکە بە موتڵەقی هاتووە فەرقەکە ئەوەیە، لێرە ئەوەش ئەگرێتەوە بۆیە قانونەکەی پێویستە، چونکە ئۆتاماتیکیەن هەیە، بۆ ئەو کەسانەی، راستە مەرج هەیە، بەڵام ئەتوانێ لە پۆلی یەکی متوستە ئیمتیحانی پۆلی دووش بدا، لە پۆلی چواری عام دەتوانێ صەفی پێنجیش بدا، بەڵام ناتوانێ پێنج و شەش پێکەوە ببڕێ، ناتوانێ دوو سێ پێکەوە ببڕێ، ئیشکالکە لەوەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە مانەوەی بەپێویست دەزانین، وەکو یاسایەك کە دەسەڵات زیاتر ئەدا بە وەزارەت، بۆئەوەی نەشکرێ هەر رێنمایەکیمان هەبێ بڵێین لەماددەکە نەهاتووە، بڵێین دەسەڵاتی وەزیرە، ئەتوو پابەند بی بەکۆمەڵە یاساوە دەستت ئەملاو ئەولا نەکا، بۆیە بمێنێ باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەعنی جەنابت، مەسەلەن تەلەبەیەك پۆلی پێنجی سەرەتایی زۆر سەرکەوتوو بوو دەتوانی بیبەیتە پۆلی یەکەی متوستە بیبەیە بەکەلۆریا، بەپێی ئەم قسەیە.

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەژداری خولی دووەمی تاقی کردنەوەکان دەکا لەشەشا، لە پێنجی سەرەتایی تاقی کردنەوەی یەکەمی داوە، بڵێین ئەوە پێنجی هێناوە، لەخولی دووەمی شەشی سەرەتایی بەشداری بەکەلۆریا ئەکا بڵێین ئەوە دەرئەچێت، هەم تەمەنی گونجاوە هەم مافی خۆیەتی، سوپاس.

بەڕێز عادل حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر ئەوە نیە، سەرانسەر قانونەکە تێکەڵ و پێکەڵە، تەشکیلی وەزارەت مەسەلەیەکی ترە پێویستە قانونێکی تر هەبێت قانونی تەعلیم، ئەوانە هەموو بەوردی روون بکاتەوە، تێکەڵاویەکە هەر ئەو ماددە نیە، هەموو قانونەکە بخوێنەوە، مەسەلەی ساڵە مەسەلەی کۆمەڵێك شتی ترە، کەئەوانە پێویستە پرۆژەیەك بێت لەحوکمەتەوە، ئەو پرۆژەیە بەناوی قانونی تعلیمەوە تەفاصیلەکە دیاری بکا ئەمە لێرە تەشکیلیەی وەزارەت ئەبێ جیاواز بێ لەگەڵ ئەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

منیش پێم وایە کە جێگایی ئێرە نیە وە لێژنەی قانونیش هەر هەمان رەئیی هەیە، بەڵام ئەگەر جەنابی وەزیر موافەقەت ئەکا ئەو ئیقتراحە شەتب بکا، جەنابی وەزیر ئێرە جێگایی نیە، دەسەڵاتەکە نا یەعنی مەسەلەکە نا ئەگەر سەحبی کەی.

بەڕێز دلشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەر ئەوەی لێرە لەم یاسایە، بریاردرا کە خوێندنی سەرەتایی شەش ساڵ بێ و خوێندنی ناوەندی سێ ساڵ بێ و خوێندنی ئامادەیی سێ ساڵ بێ کەواتە ئەبێ دەسەڵات دان بە وەزیری بەرێنمایی بەراستی ئەو قۆناغە ببڕێ ئەگەر بێت و لەم یاسایە جێگایی دەبێتەوە بۆیە بۆ ئەوەی مافی چەند قوتابیەك ئەگەر هاتوو، مافێکی رەوایی خۆیان هەبێ پشتگوێ نەخرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك فرست پێی وایە پڕۆژەیەك بنێردرێتە وەزارەتی پەروەردە، یەعنی ئەوە تەشکیلاتی وەزارەتە قانونی وەزارەتە، یەعنی نەك هی وەزارەت،

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو مەبدەء لەگەڵ مەبەدەئەکەینە، بەڵام نیقاشەکە ئەوەیە جێی ئێرەیە یان نا , لێرە ئەمە دەسەڵاتمان دایتە وەزیر، دەڵێین هەقی هەیە نیزامی خاص دەربکات، بۆ مەعاهدی فنونی جەمیلە، ئایا ئەوەش جێی ئێرەیە؟ ئەمەش لەزمنی تەشکیلاتی ئەنجومەنی وەزارەتە، ئەمەش لەزمنی تەشکیلاتی وەزارەت نیە، بەراستی، زۆرسوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان، بەنیزام نابێ، نابێ بەنیزام هەر شتەك کە وتت بەنیزام دەسەڵاتی پەرلەمانە، نازناز خان فەرموو.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ وەزارەتی پەروەردە دەمێکە ئەو گفتوگۆیەمان دەست پێکردیە، ئێمە پێویستیمان بەیاسایەك هەیە، بەناوی یاسای خوێندن ئەم یاسایی فێرکردن لەهەموو دنیا هەیە، ئێمە هەتا چەند نیزامێکیشمان بەتەرجەمەیەکمان لەدەستدایە کە زۆر بە وردی باس لەو شتانە دەکا، یەعنی ئەوەی کە دەگوترێت نیزام

و تعليمات و ئەوانى تر هەموو بەياسا كراوە چونكە ياسا بەهێزترە, وازحترە و شەفافترە و سنوورەكانى ديارترە, لەگەڵ كاك دڵشاديش هيچ ناكۆكيمان نيە لە بەرنامەمان دايە دواى بەستنى كۆنگرە ئينشاءالله ئەو كارە دەكەين, بەڵام ئێستا ئێمە ئەوە لابەين لەكوێ جێى بكەينەوە, چونكە هيچ قانونى ترمان نيە, كەواتە مەجبورين يەك جملە يەك مادده بهێنين, بەڵام ووردەكاريەكان دوايى بە نيزام تەنزيم بكرێ, سوپاس.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوەى ئێمە دەزانين, بەتەسەلسى تدرجى قانونى نيزامى وەزير نيە نيزامى مجلسى وەزيرانە, وەزير ناتوانێ بە تعليمات حوكمێكى تازە ئيزافەى سەر قانون بكات, تعليمات بۆ ئەوەيە كە قانونەكە روونى بكاتەوە, بەڵام هەقى ئەوەى نيە, شتێكى تازە ئيزافە قانونێك بكا, زۆر سوپاس.

بەڕيز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزيرى پەروەردە):

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەو روون كردنەوەى بەڕێزان هەموو پشتگيرى راييەكەى ئێمە كە پێويستە لەم ياسايە هەبێ, ئەگەر مبدەئەكە راستەو رەوايە پێويستە لێرە جێگاى بكەينەوەو, مەسەلەى ياسايى خوێندنيش چەند بەڕێزانێك باسيان كرد بەڕاستى لە دنيادا هيچ شتەك نيە ناوى ياسايى خوێندن بێ ناوى ياساى وەزارەتى پەروەردە, ئەوانى تر نيزامى مەدارسە نيزامى تعليماتە, تعليماتى وەزارەت ئەنجومەنى وەزيران لەگەڵ وەزارەت دايدەنێ, ئەمڕۆ دنيا دنياى گۆڕانە ئەمساڵ نيزامێك دائەنرێ, ساڵێكى تر پێويستى بەگۆڕانە, ناكرێ ياسەيەك هەبێ هەمووساڵێك ئەو ياسايە بگۆڕدرێتەوە, بۆيە من پێم باشە كە بمێنێتەوە بەم شێوەيە لەو ياسەيە, سوپاس.

بەڕێز سۆزان شهاب نورى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە داوا ئەكەين كەوا ئازادى بدرێ لەخوێندنا, دادپەروەرى هەبێ لەخوێندنا ئازادى هەبێ لەخوێندنا, خوێندنى ليبراڵ هەبێ, مەبەستمان ئەوەيە, تۆ ئەو ئازاديە كەكاتێ منالێك ئەبينى كەبەهرەمەندە يان نەك هەر بەهرەمەندە, خوێندكارێكى باشە, ئەو ئازاديەى بدێيتى كە بەساڵێك دووساڵى خوێندن بخوێنێت, من خۆم كوڕەكەى خۆم پێنج و شەشى سانەوەى بەيەك ساڵ خوێندوە, لەبەر ئەوە توانايى هەبووە, كەواتە ئەگەر بهاتايە بەنيزامێك ياخود قانونێك مەحروميان كردبايە لەكيسى ئەچوو, لەبەرئەوە, ئەوە فرستێكە بەگوێرێك لەئازادى خوێندن ئەمە يەك, بەراستى من سەيرم دێ كە كاك دڵشاد وەها ئەڵێ كە قانونى خوێندن نيە خۆى جەنابى هينى بەرێتانيايى بۆ نادروين, لەوێ ناوى نيزام نيە, بەس ناوى ئەجوكەيشن

لۆ وای پێ ئەوترێت, خۆی ئەوە قانونی تعلیمە هەموو پرۆسەکانی تیا وازح کراوە, ئێستا ئێمە جێی قانونی خوێندنمان نیە, ئەبێ لەلایی وەزارەتی پەروەردە جێگایی بکرێتەوە, ئازادیەك ئەدا بەخوێندکار ئێمەش لەگەڵ ئەو ئازادیەین, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە وابزانم ماندوو بووینە, دووسێ فەقەرەش هەیە, با ئەو فەقەرەیەش کۆتایی پێدەهێنین دەیخەینە تصویت, پاشی ئەوەرۆژی دووشەم سەعات دە کۆدەبینەوە هەم بۆ ئەم صیاغانەی کە لەماددەی یەکەم تەواو کردنی لەگەڵ فەقەرەی دووی بەرنامەی ئەمڕۆ, یەعنی خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژەی یاسایی کۆمەڵەی دادوەرانی هەرێمی کوردستان ئەو فەقەرەیە تصویتی لەسەر ئەکەین, کاکە, ئێستا جارێکی تر دەیخەمە دەنگەوە, پێش ئەوە ئایا موافقن لەسەر ئەو خاڵە بیخوێنینەوە, دەیخەمە دەنگەوە, خاڵەکەش دەڵێت, بیخوێنەوە موقتەرەحەکەی لیژنەی یاسایی وتەربیەشە و وەزیریش موافقە لەسەری, فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة: مادة مضافة: تضاف المادة التالية الى قانون رقم (4) لسنة 1992 المعدل و تقرأ كالآتي:

يجوز اختصار مدة الدراسة بالانتقال الى صف اعلى و تحدد بتعليمات جميع الامور المتعلقة بالانتقال.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دڵشاد یەك ئیشکال هەیە لێرە, ئەو صیغەیەی کە هاتووە تەوزیحی نییە بەکالۆریا دەگرێتەوە یان نا, فەرموو.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕێگەی پێ دەدەین تەنها لە ئیمتیحان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاکە ئەوەش تەئجیل دەکەین بۆ دانیشتنی داهاتوو, ئێستا کۆتایی بە دانیشتنەکەمان دێنین, تا دانیشتنی داهاتوودا.

فرست احمد عبدالله	محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى)	عدنان رشاد مفتى
سكرتێرى ئەنجومەنى نيشتمانيى	جێگرى سەرۆكى ئەنجومەنى نيشتمانيى	سەرۆكى ئەنجومەنى نيشتمانيى

كوردستان – عێراق　　　　كوردستان – عێراق　　　　كوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (18)

دوو شەممە رێکەوتی 6\11\2006

خولی دووەمی هەڵبژاردن

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (18)

دوو شەممە رێكەوتی 2006/11/6

كاتژمێر (10,10)ی سەر لە بەیانی رۆژی دوو شەممە رێكەوتی 2006/11/6 ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق بە سەرۆكایەتی بەڕێز عدنان رشاد مفتی سەرۆكی ئەنجومەن و, بە ئامادەبوونی بەڕێزمحمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سكرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژماره (18)ی خولی دووەم, ساڵی (2006) ی خۆی بەست.

بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی برگە (1)ی مادده (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژماره (1)ی هەمواركراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆكایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (18)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی دووەمی خولی هەڵبژاردنی دووەمی پەرلەمانی كوردستان – عێراق, بەرنامەی كار بەم شێوەیە بێت:

1- بەردەوامبوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی هەموار كردنی یاسای وەزارەتی پەروەردە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای كۆمەڵەی دادوەرانی هەرێمی كوردستان.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی كوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەكەینەوە, بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی برگە (1)ی مادده (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژماره (1)ی هەموار كراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆكایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی كاری دانیشتنی ژماره (18)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە كات(10,10)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی دوو شەممە رێكەوتی 2006/11/6دا بەم شێوەیە بێت:

1- بەردەوامبوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی هەموار كردنی یاسای وەزارەتی پەروەردە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای كۆمەڵەی دادوەرانی هەرێمی كوردستان.

سەرەتا پێش ئەوەی داوا لە لیژنەی یاسایی و پەیوەندیدار بکەین بێن دانیشن, بەخێرهاتنی بەڕێز کاك دڵشاد وەزیری پەروەردەو, بەڕێز کاك سەعد وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پەرلەمان دەکەم, حەز دەکەم ئاماژە بە دوو مەسەلە بکەم, یەکێکیان ئەوەیە ئەو بڕیارەی محکەمەی کە دوێنێ ئیعلان کرا سەبارەت بە تاوانی دوجێل و تێدا سەددام و دارودەستەکەی بە حوکمی خۆیان گەیشتن, پیرۆزبایی گەرم لە گەلی کوردستان دەکەم بەناوی سەرۆکایەتی پەرلەمان لە گەلانی عێراق و پێکهاتەکانی عێراق, کە دوێنێ ڕۆژێکی مێژوویی بوو تاوانباران گەیشتنە سزاکانی خۆیان لەو تاوانە, دیارە مانایەکی زۆری هەیە, پێش هەموو شتێك مانای ئەوەیە کە تاوانبار چەندیش زەمنی لەسەردا بڕوات هەر دەبێت بگات بە سزای خۆی.

دووەم/ ئەمە سەرەتایەکە لە ڕاستیدا, ڕاستە ئەوە ئەنجام هەر جێ بەجێ کردنی ئەو حوکمەیە, بەڵام ئێمە چاوەڕوان دەکەین لەسەر کێشەکانی تریش, لەسەر تاوانەکانی تریش سزای حەقی خۆی وەرگرێتن, لە پێش هەموویانەوە تاوانی بەکارهێنانی کیمیا لە کوردستان, تاوانی ئەنفال, تاوانی تێکدان و سووتاندنی هەزاران گوند و شاروچکەی کوردستان, تاوانی بە ئیعدام کردنی دەیان و سەدان و هەزاران ڕۆڵەی گەلەکەمان و بێ تاوانانی هەموو خەڵکی عێراق, تاوانی شەڕ دژی گەلی کوردستان, تاوانی شەڕ دژی گەلانی ئێران, تاوانی داگیر کردنی کوێت, ئەو تاوانانەش کە هەر ئەو لێی مەسئوولە لە عێراقدا تاکو ئێستا خوێن دەڕژێت و ئیرهاب زۆر شوێنی گرتۆتەوە, مەسئوولیەتەکەی دەگەڕێتەوە سەر ئەو ڕژێمە, لەبەر ئەوە پیرۆزبایی لە خۆمان و لە هەموو گەلی کوردستان و گەلانی عێراق و هەموو ئازادیخوازێك لە دنیادا دەکەین, ئومێدەوارین ئەوەش ببێتە دەرسێك بۆ هەموو دکتاتۆرانی دنیاو, بۆ هەموو ئەو کەسانەی پێیان وایە تاوان بێ سزا دەمێنێتەوە, دەتوانن سیاسەتی دکتاتۆری و خوێنمژی خۆیان لە هەر جێگایەك بن بەکار بێنن, ئەمە دەرسێکە بۆ هەموو خەڵکێکی نادیموکرات و دیکتاتۆر و فاشیست و تاوانبار.

مەسەلەی دووەمیش/ ئەوەیە دیارە لەم ڕۆژانە بارانێکی زۆر باریوە, باران دائیمەن خۆشی و خێری بۆ کوردستان هێناوە, بەڵام بەداخەوە بارانەکە بەم شێوەیە بووە, لە هەندێ شوێندا لافاوی لێی ڕوویداوە, کارەسات لێی ڕوویداوە, ئەو کارەساتە چەند شوێنێکی گرتۆتەوە, بەتایبەتی لە مەنتیقەی باڵەکایەتی, لە بلەی ژێری, کە سەر بە ناحیەی خەلیفانە, کە چەندین قوربانی لێ کەوتووەو خەڵکی ئەو گوندەو ئەو ناوچەیە, بۆتە هۆی وێران کردنی گوندەکەو زیانێکی زۆری بە خەڵك گەیاندوە, لە کاتێکدا سەرەخۆشی لە کەسوکارانی ئەو قوربانیانە دەکەین, داوا دەکەین لە حکومەتی هەرێمیش بە زووترین کات فریای ئەو ناوچەیە بکەوێتن, بۆ ئەوەی بتوانێت هاوکاری خەڵکەکە بکاتن و قەرەبووی زیانەکانیان بکات و ڕێگاوبانەکە باشتر بکاتن, هەروەها لە ناوچەی پشتدەر و ڕانیەش چەندین پرد ڕووخاوە, بۆتە هۆی ئەوەی هاتوچۆ زەحمەت بێت, ڕەنگە هەندێ ئەندام پەرلەمانیش ئەمڕۆ غائیب بن, نەهاتبن, چونکە نەیانتوانیووە بێن, ئومێدەوارین لەو ناوچەیەشدا کاری وا ئەنجام بدرێت, کە کار ئاسانیان بۆ بکەن و هاتوچۆیان لەو ناوچەیەدا باشتر بێتن, هەروەها مەنتیقەی بادینانیشی گرتۆتەوە, کە بۆتە هۆی ئەوەی زیانێکی زۆر بە خەڵك بگەیەنێتن, ئومێدەوارین هەموو لاکمان هاوکار بین, بۆ ئەوەی لە ئایندەدا خۆمان

حازر بكەین, بۆ ئەوەی شتی وا روونەداتن و پێداویستی تەواو هەبێتن, لە كاتێكدا كارەساتی وا روودەداتن, دەبێت خوتەی فریاگوزاری هەبێتن لە لایەن دامودەزگاكانی حكومەتی هەرێم, بۆ ئەوەی بە زووترین كات فریای لێ قەوماوان بكەوین.

ئێستاش بەردەوام دەبین لەسەر كۆبوونەوەكەمان, داوا لە لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردە دەكەین بێن دانیشن لە شوێنی خۆیان, داوا دەكەم كە لەو شوێنەی راوەستاین, بڕیار وا بوو لیژنەی یاسایی لەگەڵ لیژنەی پەروەردە دابیشن بگەنە نەتیجەیەك بە موەحەدی ئەو خاڵانەی كە خیلاڤ لەسەر بوو و دوامانخست بیهێنینە ئێرە, پێشم وایە كۆبوونەوەی تەواویان كردووە, گەیشتوونەتە ئەنجام ئینشائەڵڵا, بە زووترین كات ئەو پرۆژەیەش تەواو بێت, فەرموو كاكە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە وەكو لیژنەی یاسا رۆژی پێنج شەممە لەگەڵ لیژنەی پەروەردەو لەگەڵ بەڕێز وەزیر دانیشتین, بۆ تاوتۆ كردنی ئەو خاڵانەی كە موعەلەق بوو و مابۆوە, یەك لەوانە هەدەڤ وەزارەت بوو, دوای تاووتۆ كردنی هەدەڤی وەزارەت لیژنەی پەروەردەو وەزیری پەروەردەو لیژنەی یاسا توانیمان هەموومان بگەینە صیغەیەك, ئێستا صیاغەكەتان بۆ دەخوێننەوە, بەنیسبەت هەدەڤی وەزارەت, جگە لەوە هەندێك خاڵیش چارە كرا بە حەقیقەت داخیلی مەشروعەكە نەبوو, یەك لەوانە ئەوە بوو ئیلغای فەقەرەی شەش لە مادده یەك لە قانونی وەزارەتی تەربیە ژمارە (4) ساڵی 1992ی هەموار كراو, ئەوەش بە حەقیقەت چارەسەر كرا, پرۆژەیەك ئامادە كراوە, بەنیسبەت ئەو فەقەرەیە, كە دە ئەندامانی لیژنەی یاسایی ئیمزایان كردووەو, هەمان شت بە نیسبەت فەقەرە چوار لە ماددەی چوار لە قانونی وەزارەتی تەربیە, ئەویش هەر بە پرۆژەیەك ئامادە كراوە, بەڵام ئێمە پێمان باشە یەكەمجار بەنیسبەت ئەو خاڵانەی كە موعلەق بوون لە ئەسڵی پرۆژەكە پێدا بچینەوە, پاشان پرۆژەكەی دووەم بخوێنینەوە, كە تازەیە لەلایەن ژمارەیەك لە ئەندامانی پەرلەمان پێشكەش كراوە, بۆ ئەوەی بتوانین ئەو پرۆژەیە لەگەڵ پرۆژەی ئەسڵی دەمج بكەین و, جێگای خۆی بكەینەوە لە پرۆژەكەدا, بۆ ئەوەی تەعدیلەكە ببێتە یەك تەعدیل, زۆر سوپاستان دەكەین, ئێستاش بەنیسبەت هەدەڤی وەزارەت ئەگەر پێتان باشە ئێمە ئەو صیاغەیەی كە لەسەری رێككەوتووین بۆتان دەخوێنینەوە, بۆ ئەوەی دوا بڕیاری لەسەر بدرێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

فەرموو.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم:فەقەرەی سێیەم:

یاسای وەزارەتی پەروەردە ژمارە (4)ی ساڵی 1992 لا دەدرێت ئەمەی خوارەوە جێگەی دەگرێتەوە:

ئامانجەکانی وەزارەت:- وەزارەت پێگەیاندنی نەوەیەکی ورشیاری خۆشەویست بۆ نیشتیمان و هەڵگری بیرکردنەوەی زانستی، تێرو پڕ بە زانست و رەوشت و تێگەیشتوو لە دەرهاوێشتەکانی پێگەیشتنی ژیاری و مافەکانی مرۆڤ بزانێت و باوەڕی هەبێت بە بنەماکانی دیموکراسیەت و هاوولاتی بونی چاك و ئەرکەکانی هاوولاتی بوون و تێگەیشتوو لە سەربەستی بەرپرسێتی لە چوارچێوەی کۆمەڵگادا بە فەراهەمهێنانی هەلی فێر بوون بۆ هەموو ئەوانەی پێویستیان پێی هەیە, یان ئارەزووی پێ دەکەن.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر پێتان باش بێت بە عەرەبیەکەش دەخوێنمەوە, بەم شێوەیە:

هدف الوزارة :- تهدف الوزارة الى تنشئة جيل واعٍ محب لوطنه اخذ بالتفكير العلمي ومتشبع بالعلم والمعرفة و الخلق, مستوعب لمعطيات التطور الحضاري, مدرك لحقوق الانسان ومؤمن بمبادئ الديمقراطيةو, المواطنة الصالحة، وواجباتها متفهم للحريةو, المسؤولية في نطاق المجتمع وتوفير فرص التعلم لكل من يرغب في ذلك أو بحاجة اليه.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دیارە ئەوە ئیتیفاقە لەنێوان لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردە و جەنابی وەزیر, وابزانم زۆریش موناقەشەمان کرد و, ئێمە موناقەشەمان کرد بە حەقیقەت, بەناوی ئێوە تەخویلی ئەوانمان کرد صیاغەیەکمان بدەنێ, ئەو صیغەیە جارێکی تر بیخەینەوە, بۆ موناقەشەش, بەس دوو کەس رەئی بداتن قەیدی ناکات, فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم یاسایە بۆ وەزارەتی پەروەردەیە بۆ خوێندەوارە, لەبەر ئەوە من پێم وایە لێرە دوو سێ وشە ئیزافە بکرێت, من بە عەرەبیەکە دەڵێم (هدف الوزارة :- تهدف الوزارة الى تنشئة جيل متعلم) پێش هەموو شتێك دەبێت موتەعەلیم بێت, ئینجا واعی بێت, لەبەر ئەوە وشەی موتەعەلیم زەرووریيە لێرە هەبێت (جيل متعلم واعٍ محب لوطنه), ئەوەی کە (اخذ بالتفكير العلمي), من پێم وایە ئەسڵەن زیادە, چونکە دوای ئەوە موباشەرەتەن هاتووە (ومتشبع بالعلم والمعرفة), چونکە تەنها عیلم نییە مەعریفەش هەر لە پەروەردە زیاد دەبێت, ئەو دوو وشەیە زیاد بکرێت متوعەلیم و مەعریفە, و (اخذ بالتفكير)یش لا بدرێت, لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەعنی خۆی زەرەری نییە ئیزافە بکرێت, بەڵام دواتر دەڵێت (متعلم ومتشبع بالعلم والمعرفة) عەینی شت دەگرێتەوە, بەس با هەر ئیزافە بکرێت, دەبێتە سێ جار, فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لە لیژنەی پەروەردە، سەرۆکی لیژنەی پەروەردەش ئاگادار بوو موناقەشەکمان کرد لەسەر مەوزوعی ئەوەی ئێمە تەنها جیلێکی تەنها عیلیمی دروست دەکەین، چونکە ئەگەر ئەوە بێت خەتەرە، مانای ئەوەیە ئێمە مەجموعەیەك رۆبۆت دروست دەکەین، کە تەنها عیلم دەزانن و مەنتیق نازانن، ئێمە دەبێت جیلێك دروست بکەین کە مەنتیقیش بزانن، چۆن دیفاع و موقابیلەکەی وا لێ بکات کە قەناعەتی پێ بکات، لەبەر ئەوە من لەگەڵ پێشنیارەکەی کاك دکتۆر ناصحم، ئەگەر مەعریفەکەی بخرێتە سەر، چونکە مەعریفە خۆتان دەزانن بەحرێکی زۆر گەورەیەو هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر جەنابی وەزیر مانعی نییە، هەردوو لیژنەکە.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە هیچ لاریەکمان نییە لە ئیزافە کردنی، بەڵکو وەکو جەنابت فەرمووت دووبارە کردنەوەکانی ئەگەر لە سەرەتاوە بڵێین موتەعەلیم، لە دواییدا هەموو شت بە عیلم هەیە، ئەگەر یەکێکیان لە داڕشتنەکە لابرێت، یەعنی بە صیغە هیچ لاریەکمان نییە، ئیزافە کردنی مەعەریفەش شتێکی بەسوودە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەعنی خۆی دووبارەی تیایە، بەڵام زەرەریشی نییە، با ئیزافە بکرێتن (متعلم ومتشبع بالعلم والمعرفە)، فەرموو کاك دیلمان.

بەڕێز محمد احمد صالح (دیلمان ئامێدی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی قسە دەکەم، ئێمە لە لیژنەی پەروەردەش زۆر لەسەر وشەی (صالحة) و (هاووڵاتی) بوو، بە تەسەوری من فەلسەفەی هاووڵاتی بوون لە هەموو دنیادا یەك فەلسەفەیە، ئەویش ئەساسە لە فیکری ئازادی تاك دێتن، جەوهەری مواتەنە رێکخستنی پەیوەندیە لەنێوان دەسەڵات و هاووڵاتی بوون لەسەر ئەساسی حقووق و واجیبات، ئیلتیزاماتی سوڵتە بەرامبەر بە ئیلتیزاماتی هاووڵاتی، ئیتر کێ تەحدید صالیحە دەکاتن، ئەوەیە جەوهەری مواتەنەکە، یەعنی ئەو موستەلەحاتەی کە دێتن لە فەلسەفەیەك هاتووە، فەلسەفەیەکی شمولی کەون، یەعنی عیلاقەی بەو جەوهەری مواتەنە نییە، پێشنیار دەکەم تەنها مواتەنە بێتن، چونکە تەنزیمی وەکو عەقدێکی ئیجتیماعییە لەنێوان دەسەڵات و لەنێوان هاووڵاتییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جارێکی تر ئەو مولاحەزەیەی بخوێنینەوە، بۆ ئەوەی تەصویتی لەسەر بکەین.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هدف الوزارة :- تهدف الوزارة الى تنشئة جيل متعلم واعٍ محب لوطنه اخذ بالتفكير العلمي ومتشبع بالعلم والمعرفة و الخلق, مستوعب لمعطيات التطور الحضاري, مدرك لحقوق الانسان ومؤمن بمبادئ الديمقراطيةو, المواطنة الصالحة، وواجباتها متفهم للحرية والمسؤولية في نطاق المجتمع وتوفير فرص التعلم لكل من يرغب في ذلك أو بحاجة اليه.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەبەستت وا بوو صاليحە نەبێت, کە گوتت مواتەنە صاليحەی بۆ چییە, ئەگەر مانعيتان نەبێت صالحەکەش لا بدەن, (المواطنة) کافيە, بەڵێ.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ منيش لەگەڵ رايەکەی کاك ديلمانم, رای ليژنەکەش وا بوو, کە صالحە شتێکی زۆر غامزە, رەنگە ئەوەی بە ديدی جمهوری ئيسلامی ئێرانی مواتينێکی صالح بێت لە لای ئێمە ئەوە نەبێت, ئەوەی لە لای ئێمە هەبێت صالحە, لەلای يەکێکی تر صالحە نەبێت, بۆيە صالح زۆر شتێکی گشتگرە مەفهومی نيسبييە لە شوێنێك بۆ شوێنێك تر جياوازە, بۆيە با صالحە نەبێت, بەڵام خۆی مواتەنە مانايەکی ستاندەری عالەمی هەيە, دەزانی مواتەنە ئەرکەکانی چيەو واجيباتەکانی چييە, هاووڵاتی بوون چييە, بۆيە هەر هاووڵاتی بوونەکە بمێنێت کافييە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا من دەخوێنمەوەو دەيخەمە دەنگدانەوە.

هدف الوزارة :- تهدف الوزارة الى تنشئة جيل متعلم واعٍ محب لوطنه اخذ بالتفكير العلمي ومتشبع بالعلم والمعرفة و الخلق, مستوعب لمعطيات التطور الحضاري, مدرك لحقوق الانسان ومؤمن بمبادئ الديمقراطيةو, المواطنة وواجباتها متفهم للحرية والمسؤولية في نطاق المجتمع وتوفير فرص التعلم لكل من يرغب في ذلك أو بحاجة اليه.

کێ لەگەڵ ئەو ماددەيەيە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نييە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە کۆی دەنگ وەرگيرا, فەرموو بۆ ماددەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەميش تەصويت لەسەری تەئجيل کرا, کە ئەوە دەقەکەيەتی دەڵێت (يجوز اختصار مدة الدراسة بالانتقال الى الصف الاعلى وتحدد بتعليمات جميع الامور المتعلقة بالانتقال), ئەوە بوو دەنگدانی لەسەر تەئجيل کرا بۆ ئەم جەلسەيە, ئيتر داوا دەکەين ئەوەش بدرێتە دەنگدان, بۆ ئەوەی بچينە ناو ئەسڵی پرۆژەکەی پێشنيار کراو لەلايەن ئەندامانی پەرلەمانەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەسەر ئەمە زۆر قسەمان کرد, تەنیا مەجال دەدەمە دوو کەس, کاك ڕەفعەت فەرمووو.

بەڕێز محمد رفعت عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ڕەئیمان وا بوو لەگەڵ هەندێك ئەندامانی پەرلەمان, کە ئەو مادەیە ئیلغا بکرێت, چونکە ئەو ماددەیە ئیستیغلال دەکرێت لە لایەن هەندێك کەسانی مەسئوول و ئەوانەوە, یان دەبێت تایبەت بێت بە (موهوبین) کە موهوب بن لە یەکەمەوە تایبەتیان هەیە, یان ئیلغا بکرێتەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا ئەوە ڕەئی موخالیفە, کە دەڵێت ئیلغا بکرێتن, ڕەئی موئەید کێیە؟ کاك ئارام.

بەڕێز ارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە پێویستە ئەو ماددەیە هەبێت, لەبەر ئەوەی دەبینین لە چەندین قۆناغ, بۆ نموونە من خۆم کەسێك بووم کە بەهۆی زرووفی سیاسیەوە لە کوردستان کاتی خۆی کە دابڕاین لە ئێران دەرفەتی ئەوەمان هەبوو کە دوو ساڵ بە ساڵێك بخوێنین, ئەوە خاڵێك.

خاڵی دووەمیش بۆ بوونی ئەم ماددەیە, ڕەواندنەوەی ئەو مەترسیەیە ئیستیغلال دەکرێت, کە ئەو قوتابیانە بە قۆناغی تاقی کردنەوە دادەڕۆن, ئەگەر قوتابیەکیش توانی لە قۆناغی تاقی کردنەوە سەرکەوتن بەدەست بێنێت, دیارە توانای ئەوەی هەیە ئەو پۆڵە ببڕێت و, بۆیە پێم وایە پێویستە ئەو دەرفەتەی بدرێتێ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەسڵی ماددەکە دەخەمە دەنگدانەوە, دوو ڕەئی درا, ڕەئی لیژنەی قانونی و وەزارەت داوای دەکەن, ڕەئیەك هەیە ئەو ڕۆژە زۆر موناقەشەی لەسەر کرا, ئەمڕۆ ڕەئیەك لەگەڵە و ڕەئیەکیش لەگەڵ نییە, ئێستا ئەسڵی مەشروعەکە کە پێشنیاری لیژنەی یاسایی و وەزارەتەو لیژنەی پەروەردەیە, دەڵێت ئەو ماددەیە هەبێت, بخوێنەوە, بۆ ئەوەی بخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەکە بەو شێوەیەی لێهاتووە:

ڕای لیژنەی یاسایی.

دەکرێت ماوەی خوێندن بە گواستنەوە بۆ پۆلێکی بەرزتر کورت بکرێتەوە, هەموو ئەو کارانەی پەیوەست بە گواستنەوەکەیە بە ڕێنمایی دیاری دەکرێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە عەرەبیەکەش.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية: يجوز اختصار مدة الدراسة بالانتقال الى الصف الاعلى وتحدد بتعليمات جميع الامور المتعلقة بالانتقال.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا, ماددەیەکی تر تکایە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە پێم باشە سەرەتا پرۆژە ئەسڵەیەکە بخوێنینەوە, پاشان ئەو پرۆژەیەی کە لەلایەن ئەندامانەوە تەقدیم کراوە, ئەوەش بخوێنینەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەکەم جار هی ئەندامان بخوێنەوە, موخالەفەیەکی بچووک دەبوایە بۆمان بێتن لەو دە ئەندامانە.

بەڕێز کریم بحری عبداللە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ/سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان بەڕێز

ب/پرۆژەی یاسایی

سلاّو و ڕێزمان.

ئێمەی ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان, پرۆژەی هاوپێچمان گەلاّڵە کردووە, بەناوی پرۆژەی هەموار کردنی یاسای وەزارەتی پەروەردە, تکایە بخرێتە بەرنامەی کاری داهاتووی ئەنجومەن لەگەڵ ڕێزماندا.

ئەوانەی واژوویان کردووە لەسەر پرۆژەکە:

1- **شێروان حیدری.**
2- **طارق جامباز.**
3- **عونی بەزاز.**
4- **زانا سەعید.**
5- **کاکە هەماوەند.**
6- **محەمەد صالح اسماعیل.**
7- **ئاریز عبداللە.**
8- **سەردار هەرکی.**
9- **نازناز محەمەد.**

10- سۆزان شەهاب.

11- ڤیان دزەیی.

12- کەریم بەحری.

ناوەڕۆکی پرۆژەکە:

ماددەی یەکەم/ بڕگە شەشی ماددەی یەکەم لە یاسای وەزارەتی پەروەردە ژمارە (4) ساڵی 1992 لا دەدرێت.

ماددەی دووەم/ بڕگەی چواری ماددەی چوارەم لە یاسای ژمارە (4) ساڵی 1992 هەموار دەکرێت بەم جۆرەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

4- زمانەکانی تورکمانی، سریانی، ئەرمەنی دەکرێتە زمانی فێر کردن لەو ناوچانەی کە قسەکەرانی چڕیەکی دانیشتوان پێك دەهێنێت، بەپێی رێکارە پەیوەندیەکان، بە مەرجێ فێرکردنی هەردوو زمانی کوردی و عەرەبی تیایدا ئیلزامی بێت.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الاولى:

تلغى الفقرة (6)من المادة (الاولى)من قانون وزارة التربية رقم (4) لسنة 1992.

المادة الثانية:

تعدل الفقرة(4) من المادة الرابعة من القانون رقم 4 لسنة 1992 وتقرأ كالاتي:

4- جعل اللغات التركمانية والسريانية والأرمنية لغة التعليم في المناطق التي يشكل الناطقين فيها كثافة سكانية وفقاً للضوابط التربوية على ان يكون تعليم اللغتين الكوردية والعربية إلزامياً.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا هەردوو فەقەرەکە کەمێك شەرح بکەین.

یەکەم/ ماددەی یەکەم کە پێشنیار کراوە (تلغى الفقرة 6) ماددەی یەکەم تەعابیرە لە ئەسڵی ماددەکەدا، وەزارەت: وەزارەتی تەربیەیە، وەزیر: وەزیری تەربیەیە، وەکیل: وەکیلی تەربیەیە، دیوان: دیوانی وەزارەتی تەربیەیە، شەشەم کە داوا دەکەن ئیلغا بکرێت نووسراوە (القومیات اشووری و ترکمانی و عرب وغیرهم) ئەوە داوا کراوە ئیلغا بکرێت، ئەوە کارێکی باشە بە حەقیقەت، یەعنی بۆ ئەوەی فەهمی بکەن، بە هەر حاڵ هەردووکی لا بچێت، یەعنی فەقەرەکە لا بچێت، ماددەی تر کە لەلایەن ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشنیار کراوە، تەعدیلی فەقەرەی چوارە لە ماددەی چوار، فەقەرەی چوار دەڵێت (زمانی قەومی لوغەی تەعلیمی تەنها لە مەرحەلەی سەرەتایی نووسراوە، هەروەها زمانی کوردیش ئیلزامیە بە تەنیا نووسراوە، ئەو ماددەیە یەکەم ناوی بە تەنیا نەیێتن.

دووەمیش/ زمانی کوردی و عەرەبی لەبەر ئەوەی لەگەڵ دەستووری عێراقی بگونجێتن, لەگەڵ دەستووری خۆشمان بگونجێت, دەبێت زمانی کوردی و عەرەبی ئیلزامی پێ بکەین, خۆی بەو شکلە پێشنیاریان کردووە, زۆر لە جێگای خۆیەتی (جعل اللغات التركمانية والسريانية والأرمنية لغة التعليم في المناطق التي يشكل الناطقين فيها كثافة سكانية وفقاً للضوابط التربوية على ان يكون تعليم اللغتين الكوردية والعربية إلزامياً), واتا لێرەدا مەرجی نەکردووە بە تەنیا سەرەتایی, دووەمیش/ بەپێی دەستووری عێراقی و دەستووری خۆشمان کوردی و عەرەبیەکە کراوە, پێم وایە زۆریش موناقەشە هەڵناگرێت, کاک کەرخی فەرموو.

بەڕێز کرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو شتانەی کە تەعدیل کراوە, سوپاسی ئەو بەڕێزانە دەکەم, کە گرنگی داوە بەو مەوزوعە, بەڵام یەك شت هەیە, کە دەڵێت (في المناطق الذي يشكلون الاغلبية), یەعنی چڕی دەنوێنن, باشە لە شوێنێکی وەکو هەولێر تورکمان چڕیشی نییە, یەعنی کورد زیاترە, بەڵام ئێمە هەر دەبێت ئێستاش قوتابخانەمان هەیە, یەعنی دەڵێین ئەوە تەحدید نەکرێت بەوە, ئەگەر تەحدید بکرێت, کەواتە ئێمە حەقمان نابێت, لەوانەیە قەسدیان ئەوە نەبێت, لە نەصەکە وەها تەفسیر بکرێت, بۆیە داوای ئەوە دەکەم کە تەحدید نەکرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەسافەیەکی سوکانییە مانای ئەغلەبی و ئەقەلیەت نییە, یەعنی لە هەولێر کەسافەیەکی تورکمانی هەیە, پێویست بە قوتابخانەیەکی تورکمانی دەکات, پێویستە بە زمانی تورکمانی بخوێنێت, یەعنی تەفسیر وایە, دەستووری عێراقیش وا دەڵێتن مەنتیقیش وا دەڵێتن, چونکە ناڵێت ئەغلەبیە سکانیە, کسافە یەعنی عەددەکە موستەحەقی ئەوە بێت مەکتەبی بۆ بکەیتەوە, هەمان نەص لە دەستووری عێراقیش هاتووە.

بەڕێز کرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زمانی تورکمانی و سریانی لەو شوێنانە رەسمیە کەسافەتی زمان, ئەو باسی ئەو تەعلیمە ناکات, تەعلیم نییە من موتەئەکیدم, من خۆم لە بەغدا لەناو شتەکە دابووم, بەڵام زمانەکەیە, تەعلیمەکەش تەحدید نەکراوە, بۆیە ئەگەر (في مناطق التواجد)ی هەبێت, ئەوە حەل دەبێتن, موشکیلە نییە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەعنی ئەکەم ئەو نەصە لەگەڵی دەگونجێتن, یەعنی منەتیش نییە ئەوە حەقێکی تەبیعییە, لە هەولێردا چەند مەکتەبی تورکمانی هەیە, (17) مەکتەبی تورکمانی هەیە ئەو نەصەش وجودی نەبووە, دەزانی چییە تەواجود نابێت,کەسافە, یەعنی عەددێکی کافی نەبێت بۆ مەکتەب, باشە با ئەوانی تریش قسە بکەن, کاك ئارێز فەرموو.

بەڕێز ئاریێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

دیارە بەو شكلەی هاتووە بۆ خۆم كاك كەرخیش قسەی لێ كرد وای نابینم, وا پێم باشە بنووسرێت لەو قوتابخانانەی زۆربەی زمانەكەی ئەو نەتەوانەی دەخوێنن, نەك چڕی, چونكە چڕی دیاری ناكاتن, یەعنی نیسبەتەكە دیار نییە, سوكانیش نەبێت, چونكە ئەگەر سوكانی بێت, لەبەر ئەوەی فیعلەن لە هەولێر بەجۆرێكی تر بێت, ئەو قوتابخانانەی كە زۆربەیان توركمانین, خوێندگاكان نەك دانیشتوانەكان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

عەفو, ئەوە بۆ تەوزیحە, ئێمە ناچینە قوتابخانەكان بزانین چەند توركمانی و ئەوانە, مەكتەبێك قەرار دەدرێتن بە زمانی توركمانی, مەسەلەن لە هەولێردا دوو هەزار ئیمزا كۆ دەكەنەوە, دەڵێن ئێمە دەمانەوێت بە توركمانی بخوێنین, وەزارەتی تەربیە بەپێی ئەو نەصە ئەو كەسافە سوكانیەی پەیدا كرد, مەكتەبیان بۆ دەكاتەوە, لە هەولێر (17) مەكتەبیان هەیە, بڵێین لە دهۆك توركمان هەیە, ژمارەیەك دەچن داوا دەكەن لە مودیریەی تەربیە دەڵێن ئێمە ئەوەندە عائیلەی توركمانین, ئەوەندە منداڵەمان هەیە دەمانەوێت مەكتەبێكی توركمانی بكەنەوە, ئەگەر ئەو عەددە نیسبەی كەسافەی سوكانی نیشاندا, ئەوە وەزارەتی تەربیە بۆی هەیە بەپێی ئەو نەصە مەكتەبیان بۆ بكاتەوە, مەقسەدم ئەوەیە كەسافەی سوكانی, سلێمانی جاران توركمانی تێدا نەبوو, بەلام ئەو مەسەلەی كەركووك و ئەوانە توركمانی تێدایە و مەكتەبی توركمانیشی تێدایە, مامۆستا ناصح.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

خۆی لە نەصە ئەسڵیەكە هاتووە, تەنها قومیات لابدرێت, ئەوەی كەوا باس كرا پێویست ناكات, دوایی كەسافە لێرە پێویست ناكات (المناطق التي تقطنها), تەبعەن ئەگەر لەو شوێنانەی بڵێین سریان هەن, ئاشووری هەن, كلدان, یان توركمانن, مەرج هەیە بۆ كردنەوەی مەكتەب و پۆلیش, لەبەر ئەوە پێویست ناكات بڵێین كەسافەتی هەبێت, یان نەیبێت, چونكە مەرج هەیە بۆ ئەوانە, لەگەڵ ئەوەی جەنابت باست كرد, فیعلەن لە بڕگە چواریش بكرێتە (تعليم اللغة الكردية والعربية فيها الزاميا), هەر ئیزافە بكرێت لەوێ, بەس ئەوەی هی سێیەم, ئاخر لێرە سێیەم هەیە (جعل اللغة الكردية لغة الدراسة في جميع مراحلها), ئەوە بمێنێتەوە وەكو خۆی, چونكە ئەوە فەرقی هەیە لەگەڵ ئەمە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك ئارام ئەو نەصەت لایە بیخوێنەوە.

بەڕێز ارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی چوار لە دەستوری هەمیشەیی عێراق بە ئاشکرا ئیشارەت بەوە دەدات کە زمانی کوردی و عەرەبی دوو زمانی فەرمین لە عێراقدا, مافی سەرجەم عێراقیەکان پارێزراوە لە فێرکردنی رۆڵەکانیان بە زمانی دایکیان وەك (تورکمانی و سریانی) لە دەزگاکانی فێرکردنی دەوڵەتدا بەپێی یاسا پەروەردەییەکان, یان بە هەر زمانێکی دیکە لە دەزگاکانی فێرکردنی تایبەتی تێدایە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك بەڵێن فەرموو.

بەڕێز حمد عبدالله محمود (بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من بەس لەسەر وشەی (الزامی) تێبینیم هەیە, ئەو وشەیە بەڕاستی وشەیەکی قورسە, خۆمان لەدەست مەسەلەی ئیلزام رزگار بکەین, چونکە ناوەڕۆکێکی شۆڤیانەی هەیە, ئەگەر بکرێتن ئەو وشەیە هەڵبگیرێت و بکرێتە زمانەکانی تورکمانی و سریانی و عەرەبی, یاخود زمانەکانی تورکمانی و سریانی زمانی فێر بوون بن لە تەك زمانی کوردی و عەرەبی, کە گوتت لە تەك زمانی کوردی و عەرەبی, ئەو کات هەمووی خۆی دەبێتە ئیلزامی, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باوەڕ ناکەم ئەو مانایەی هەبێت لە دەستووریش هاتووە, تەعلیم هەر بۆ ئێمەش ئیلزامییە, کاك تەلعەت.

بەڕێز طلعت محمد صالح توفیق:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دەربارەی قوتابخانە سەرەتاییەکانی تورکمانی قسە دەکەم, لە پۆلی یەکەوە کوردی و تورکمانی فێر دەبن, کە بوونە پۆلی چوار عەرەبییەکەی فێر دەبن, بوونە پۆلی پێنج ئینگلیزیەکەی فێر دەبن, ئێستا ئەو فەقەرەیەی برادەران باسیان کرد لە پۆلی یەکەوە کوردی و عەرەبی و تورکی ئینگلیزی فێر دەبن, ئەوە چۆن دەکرێت, بەلای کەمی بکرێتە مەرحەلەی دووەم, بۆ کوردەکانیش, نەك هەر بۆ تورکمان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە ئەو دڵڕاوکێیەی کە زمانی کوردی, یان عەرەبی لە یەکەوە, بەپێی زەوابتی پەروەردەیی ئێمە نەصەکەمان نوسییوە, ئەو کەسافە سوکانیەش وەك جەنابت ئیشارەتت پێدا, دیسان ئەوە بەپێی کەسافەی سوکانییە بەپێی زەوابتی تەربەوی لە هەر شوێنێکی کوردستان ئەگەر هاتوو دانیشتوانی, ئێستا

کۆچکەرێکی زۆر هاتووە بۆ کوردستان، ئێمە بەپێی ئەوە قوتابخانەیان بۆ دەکەینەوە، بە مەرجێك زەوابتی تەربەوی رێگە بدات، کەوا بێت هیچ دەلائیلێك نییە لەوە زیاتر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دکتۆر نوری.

بەڕێز د. نوری جمیل تاڵەبانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیەکانم سەبارەت بە دوو خاڵن.

یەکەم/ پێویستە منداڵی خەڵکی کوردستان کورد بێت، یان ئەوانی تر بێت زمانی عەرەبیش بخوێنن، لەبەر ئەوەی زمانی کوردی و عەرەبی زمانی فەرمین لە دەستووری عێراقدا باس لەوە دەکات، کە ئەو دوو زمانە زمانی فەرمین، باس لەوە ناکات کەوا دەبێت ئەو دوو زمانە بخوێندرێن، رابردووی پێشوشمان پاش بەیاننامەی ئازار، کە دەبوایە زمانی کوردی لەناو ناوچەکانی تری عێراق بخوێندرێت، بۆمانی ئیسپات کرد کەوا نەخێر ئەوە قەت کاری پێ نەکراوەو، ئێستاش لەمەودوا باوەڕ ناکەم کار بەوە بکرێت، ئێمە پێویست ناکات لە ئێستاوە ناچاری خەڵکی کوردستان بکەین، ئایا کورد بێت، یان نەتەوەکانی تر زمانی عەرەبی لە پاڵ زمانی کوردیدا بخوێنن، ئەوە کارێکی پەروەردەییە بیهێلینەوە بۆ ئەو دەزگایانەی کەوا تایبەتن لە وەزارەتی تەربیەدا کەوا بڕیار بدەن، ئایا لەو قوتابخانەشدا زمانی عەرەبی بخوێندرێت لە پاڵ زمانی کوردیدا، یان نا.

سەربارەت بە مەسەلەی دەست نیشان کردنی ئەو قوتابخانەی کەوا زۆرینەی تورکمانن، یان سریانین، یان ئەوانی تر، ئەوەش کارێکە باشتر وایە دووبارە بۆ وەزارەتی تەربیە بنێرن، تا ئەو بڕیاری لەسەر بدات، بۆ نموونە ئێستا خەڵکانێکی عەرەبی زۆر لە ناوچەکانی عێراقەوە هاتوون، بۆ هەموو شارەکان و بۆ بەشێکی زۆری شارەکان، ئەوە ئەرکی خۆیانە، هەموویان لە جێگایەك دانانیشن، ئەرکی باوکەکانە کەوا مەکتەبێك کرایەوە بە زمانی عەرەبی دەبێت کوردیشی لەگەڵدا بخوێنن، ئیتر باوکەکانیان منداڵەکانیان دەنێرن بۆ ئەو قوتابخانانە، ئەوە بیهێڵینەوە بۆ وەزارەتی تەربیە، بە هاوکاری کردن لەگەڵ دەزگاکانی تایبەتمەندی تر، بۆ ئەوەی لەو قوتابخانەدا زمانێك بەکار بهێنرێت لە پاڵ زمانی کوردیدا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من هەر تەعلیقێکم هەیە لەسەر قسەکانی بەڕێز دکتۆر نوری، یەعنی جگە لەوەی هەردوو زمان لە دەستوور هاتووەو زمانی رەسمین، فێرکردنی زمانی عەرەبی من خۆم مونەتلقم بەس دەستوور نییە، مەسلحەتی خەڵکی کوردستانە زمانی عەرەبی فێر بێت، من هەر لە سەرەتاییەوە، یەعنی ئەگەر لە فیدراڵیەت نەبینین، زمان هەرچ زمانێك فێر بیت سیلاحێکە بە دەست تۆوە، تۆ دەچیتە سویسرا چوار قەومی لێیە، بە دەگمەن یەکێك دەبینت فەرەنسی، ئەڵمانی نەزانێ، یان زمانەکانی تر نەزانێ، بچیە بەلجیکاش هەروایە هەرکەسێ بەزمانی خۆی قسە دەکات باشتر، بەڵام لە زمانەکانی تریش شەریکە، چونکە

نیزامی تەربەوی ئیلزامییە, شوبھ ئیلزامییە, ناڵێم ئیلزامییە, هەر لە مەرحەلەی یەکەمەوە ئەو زمانانە فێر بووە, بەرژەوەندیان پێکەوەیە, ژیانیان پێکەوەیە, جگە لەوەی لە دەستووریش هاتووە, ئێمە ناتوانین ئەوە رەچاو نەکەین, ئێمە ئەگەر زمانی عەرەبی فێر بین, مانای وایە قوەتێك دەخرێتە پاڵ نەتەوەی گەلەکەمان, سیلاحێکە بە دەستمانەوە, ئینگلیزیش هەروا, ئەمڕۆ دنیا وای لێهاتووە, عەولەمەیە, بەبێ ئینگلیزی ژیان ناڕواتن, فەرموو ئێستا تۆ لە کوێ دادەنیشت موحتاجی ئەنتەرنێت و ئەوانە بکەیتەوە, ئەگەر ئینگلیزی نەزانی ناتوانیت کۆمپیوتەر بەکار بێنیت, کەواتە ئەگەر ئینگلیزی فێر نەبیت, جیلی دواترمان زیاتر پێویستی بە ئینگلیزی دەبێت, نەفسێکی گەورە دەبێتن, ئەگەر مەجال هەبێتن تورکمانیش فێر بین وسریانیش فێر بین, بەحەقیقەت چ زەرەرێکی نییە ئەگەر فێر بین, بەڵام تەبعەن زمانی خۆمان باشتر فێر دەبین, ئەدەبەکە دەخوێنیەوە, مێژووەکە دەخوێنیەوە, زمانی کوردی لە مەجالەکانی خۆتدا خوێندنی پێ دەکەیت, کە ئەو زمانانە فێر بوویت, ئەو زمانانە قازانجی زۆری هەیە, ئەو مەوزوعی کەسافەی سوکانیش دەگەڕێمەوە سەر ئەوەی ئەو کەسافەی سوکانیە قوەتە, هیچ مەترسییەکی نییە بە قەناعەتی من, هیچ مەترسی نییە, کەسافەی سوکانی یەعنی ئەکسەریەی سوکانی ناگەیەنێتن, ئەوە دڵنیا بن لەوەی و تەفسیر غەڵەت ناکرێتن, کاك دڵشاد تۆ رەئیەکت هەیە.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەك جەنابت ئیشارەتت پێدا بوونی زمانی عەرەبی زەرووریيە, ئەرکێکی وەزارەتی تەربیە قورستر دەکات لەسەرمان, بەڕێزتان بۆتان هەیە بانگمان بکەن ئەو هەدەفانە نەکراوە بەڕاستی, ئامانجەکانی وەزارەت بەدیهێنانی نەوەیەکی وشیارە, ئەگەر زمان نەزانێت بێگومان نابێت, مەسەلەی کەسافەی سوکانیەکەش بەهیچ شێوەیەك هیچ جۆرە جیاوازییەکی تێدا نییە, تەنیا بەپێی زەوابتی تەربەوی لە هەر شوێنێك قوتابیان, یان خوێندکارانی ئەو قسەکەرانە بەو زمانە هەبوو لەسەر وەزارەتی پەروەردە پێویستە قوتابخانەیان بۆ بکاتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرمووو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من موداخەلەیەکم هەیە لەسەر خوێندنی زمانی عەرەبی, بەداخەوە ئەو مەنهەجەی بۆ خوێندنی عەرەبی دانراوە بۆ قوتابخانەکانی کوردستان مەنهەجێکی زۆر سەقەتە, بەردەوام ئاستی زانستی قوتابی کورد دادەبزێتن و هۆیەکەی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو دەرسە, لەبەر ئەوەی هیچ کاتێك ناتوانن دەرەجەی باشی لێ بێنن, ئەوە خاڵێك دواتر ئەو نصوصانەی لە ئەدەبی عەرەبی هەیەو بۆ پۆلی شەش, یان سێ کە لە تاقی کردنەوەی وەزاری بەشدار دەبن, بەڕاستی نصوصی وا هیچ ئیجاب ناکات, خوێندەواری کورد هیچ

ئیستیفادەیەکی لێ ناکات, ئەگەر ئێمە بمانەوێت بە زمانی عەرەبی بخوێنین با شتێکی زۆر ئاسان بێت, بۆ ئەوەی خوێندەوانی کورد ئیستیعابی بکاتن, نەك بەو شێوەیە, مەسەلەن شیعری جاهیلی ئێستا نازانن مانایەکەی چیە, ئەوە خاڵێك.

خاڵێکی تر هیچ کاتێك خوێندەڤانانی کورد لە رێی خوێندنی ئەو بابەتانەی کە لە خوێندگاکان دەخوێنن فێری عەرەبی نەبوونەو سوودیشیان لێ وەرنەگرتووە, بگرە گرفتی سەرەکیان بووە, ئێمە دەکرێت شتێکی تر بکەین, دەکرێت هەوڵ بدەین بۆ خوێندنی عەرەبی شتێکی وا بێت کە داخیلی ئیمتیحانی کۆتاییش نەبێتن بەڕاستی, چۆن عەرەبەکان بەشێکی لە هەندێ قوتابخانەکان کوردی دەخوێنن, کوردیەکان پێشتر داخیلی ئیمتیحانی نیهائی نەبوو, با هەوڵ بدەین عەرەبیش بەو شێوەیە بێت و شتێکی ئاسایی بێت, ئەگەرنا بە زمانی عەرەبی ئێمە هەوڵ بدەین ئەدەبی کوردی بدەینە ناسین بە خوێندەوارانی کورد, مەسەلەن کەباسی موتەنەبی دەکاتن, نازانی موتەنەبی کێیە, با باسی پیرەمێردی بۆ بکەین, گۆرانی بۆ بکەین بە زمانی عەرەبی, با ئەوانی تریش تەعبیر لە واقیعی کوردستان و واقیعی و نەتەوەیی و مەزهەبی و سەقافەی کوردستان بکاتن, بابەتەکانی تریش کە لە خوێندنی زمانی عەرەبیدانە, نەك بەو اسلوبەی کە ئیستاکە هەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مولاحەزەکەت بەشێکی بەجێیە, ئەوە دەمێنێتەوە سەر نیزامی پەروەردە, بەلأم باس لە مەبدەئەکە دەکەین, شتێکی تریش هەیە ئێمە هەموو زمانی ئینگلیزیمان خوێندووە لە قوتابخانە, ناکرێت زمانی ئینگلیزی بێ و ئەدەبی کوردی بخوێنی, ئەگەر ئەدەبی ئینگلیزی نەخوێنی نازانی شوعائیرەکان کێینە, نووسەریان کێە, بەلأم پەروەردە مەفروزە پێدا بچێتەوە بەڕاستی, فیعلەن هەندێ وشەی زاهیری هەیە, ئەوە دەمێنێتەوە سەر نیزامی پەروەردە, ئێمە باسی مەبدەئەکە دەکەین, ئەگەرنا مولاحەزەکە بۆ مستەوای قوتابی راستە, فەرموو کاکە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پرۆژە کە دە ئەندام ئیمزای کردووە, کە ئێستا پێشکەش کراوە, داخیلی بەرنامەی کار نەکراوە, دەبوایە ئەوە داخیلی بەرنامەی کار بکرێت, ئینجا تەوحید بکرێت لەگەڵ پرۆژەکەی تر, ئینجا ئێمە دەنگی لەسەر بدەین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو شتێکی پرۆتۆکۆلی قسەکەت راستە, بەلأم ئەمە حەلێکی وەسەت بوو کە تەکلیفمان کرد, ئەو لیژنەیە, ئەو نەقسە هەبوو لەنێوان خۆیان ئیتیفاقیان کردووەو خراوەتە سەری, لە سەرەتاوەش ئیشارەتمان پێ کرد, وەکو مولاحەزەیەك جێی خۆیەتی ئەو مولاحەزەیە, بەس لەبەر ئەوەی لە زیمنی ئەو موناقەشەی لە

پێڕێوە دەستمان پێ کردووە, خۆمان داوامان کرد تەوحیدی نەکەین, لە زیمنی ئیتیفاقیەتی تەوحید کردن, کە گوایە ئەوە تەقدیم بکەن, بۆیە قەبوڵمان کرد, کاك زرار.

بەڕێز زرار طاهر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من (100٪) پشتگری لە قسەکانی کاك غەفور دەکەم, چونکە بەڕاستی من خۆم لە ژیانی تەڵەبایەتی ئەوەم بەسەر هات, لە تاقی کردنەوەی شەشی عیلمی شتێکمان بۆ هاتبۆوە (ان الشیاطین والنبین کلهم في النار), لەوانەیە مەلایەکان بزانن ئەو (واو)ە چیە, بەس من بیرم دەکردەوە دەمگوت چۆن دەبێت هەموو شەیتانەکان و هەموو پێغەمبەرەکان لەناو ئاگر دابن, من نەمدەزانی ئەو (واو)ە لەوێ (واو)ی قەسەمە (الشیاطین والنبین), یەعنی هەموو شەیتانەکان بە هەموو پێغەمبەرەکان لەناو ئاگرن, بەڕاستی قسەکەی کاك غەفور زۆر زۆر راستە, من مەعدەلم (96) بوو بە دەرسی عەرەبی مەعدەلەکەم بووە (86), ئەگەر وا نەبوایە لەوانە بوو لە هەندەسەی مەعماری وەرگیرابام, لەبەر ئەوە (100٪) پشیتوانی لە قسەکانی کاك غەفور مەخمووری دەکەم, قسەکەشی زۆر تەواوەو سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە حەلەکەی بەوە نییە تۆ مەنهەجەکەی بگۆڕی, حەلەکەی ئەوەیە مامۆستای باش پەیدا بکات ئەو واوە شەرح بکاتن, خۆی لە راستیدا ئەو مولاحەزەی کاك غەفور و کاك زراریش وامان لێ دەکات داوا لە وەزارەتی تەربیە بکەین, کە زمانی عەرەبی بۆ کوردستان عەینی مادده نەبێتن کە لە بەغدا و ئەو شوێنانە هەیە, ئێستا لیژنەیان هەیە پێداچوونەوەیان کردووە, بەڵام داوا دەکەین لێیان بەشێوەیەك بێتن قوتابی ئیستیعابی بکاتن, کاك دڵشاد.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ دڵنیا بوونی ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمان, ئێستا وەزارەتی تەربیە بڕیاری داوە زمانی عەرەبی وەکو زمانی دووەم بۆ خەڵکی کوردستان بخوێنێت, زمانێك بێت کە تەنها فێری نووسین و زمانەکەیان بکات, چۆن مەعامەلە لەگەڵ زمانی ئینگلیزی دەکەیت, نەك وەکو جاران کە چۆن زمانی عەرەبی خوێندوە, هەمان شت بۆ قوتابیەکی کورد, یان خوێندکارێکی کورد ئەو پرۆگرامەی هەبووە, لەبەر ئەوە ئێستا لە گۆڕینی ئەو پرۆگرامەین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, ئەو تەوزیحە وازیحە, فیعلەن یەعنی گوناحە لەسەر خوێندکار و قوتابی کوردستان بچێتە بەکەلۆریە هەمان مادده کە تەڵەبەی عەرەبیش ئیمتیحانی پێ دەداتن, بە هەمان شکل نابێت, دەبێت بە شێوەیەك بێت لەگەڵ مستەواو ئەوانە بگونجێتن, دائیمەن وەك کۆن و ئێستاش لە ماددەی عەرەبی کەمتری دەرەجە دەهات, ئێستا لەمەودوا ئەو قورساییە نامێنێتن, من پێم وایە ئەو ماددەیە بخوێننەوە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الاولى:

تلغى الفقرة (6)من المادة (الاولى)من قانون وزارة التربية رقم (4) لسنة 1992.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو فەقەرەیە دەخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ ئیلغایتی دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا, پێشنیاری تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية: تعدل الفقرة(4) من المادة الرابعة من القانون رقم 4 لسنة 1992 وتقرأ كالاتي:

4- جعل اللغات التركمانية والسريانية والأرمنية لغة التعليم في المناطق التي يشكل الناطقين فيها كثافة سكانية وفقاً للضوابط التربوية على ان يكون تعليم اللغتين الكوردية والعربية إلزامياً.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, سێ کەس لەگەڵدا نییە, بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئیجازەمان بدەنێ ئێمە دوایێ ئەو دوو ماددەیە جێگایان دەکەینەوە لە پرۆژەی ئەسڵی, بۆ ئەوەی ببێتە یەك پرۆژە, ئێستاش دەگەڕێینەوە سەر ماددە ئیزافیەکانی پرۆژەی تەعدیلی وەزارەتی تەربیە, کە ئەویش لە پرۆژەکەدا بە ماددەی سێ هاتووە, ماددە سێ لە ئەسڵی پرۆژەکە دەڵێت:

المادة الثالثة: يضاف مايلي الى نهاية المادة الرابعة من القانون رقم 4 لسنة 1992 و تصبح الفقرة (5)لها وتقرأ وكالآتي:-

5- تغيير المناهج الدراسية لجميع المراحل الدراسية وفق متطلبات العصر بحيث يتلاءم مع سير العملية التربوية في اقليم كوردستان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هەڵەمان کردووە, ئەوە لە ماددە ئەسڵیەکەیە, نەك ماددەی ئیزافی, بەلآم ماددە سێ دەکات لە ماددە ئیزافیەکە ئێستا دەخوێنینەوە:

المادة الثالثة: وتضاف مايلي الى القانون وتصبح المادة السادسة والعشرون لها:

يجب ان يتوفر في المدير العام للتربية المواصفات التالية :

أ- ان يكون حاصلاً على شهادة جامعية اولية وله خدمة في التربية اكثر من (15) سنة .

ب- يمتاز بقوة الشخصية والنزاهة والسمعة الطيبة وذو خبرة وكفاءة بين اعضاء الهيئة التدريسية والتعليمية.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسایی بە زمانی كوردی.

دووانزەم: یان ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی سێیەم كە لەو ماددانەیە دەخوازرێ زێدە بكرێت ئەوا لێژنە پشتگیری لێوە دەكات دوای كەمكردنەوەی ماوەی لە(17)ساڵ بۆ (15)ساڵ كە لە بڕگە(1/م)ی ماددەكەدا هاتووەو بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:-

ماددەی دەیەم: (ماددەكەی زێدە كراوە)

ئەو ماددەی دادێت بۆ یاسای نمرە (4)ی ساڵی 1992 ی هەمووارکراو زێدە دەكرێت بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:-

- بەڕێوەبەری گشتی پەروەردە دەبێ ئەم مەرجانەی خوارەوەی تێدابێت.

أ-دەبێ بڕوانامەی زانكۆی سەرەتایی بە دەستهێنابێ وزیاتر لە (15)ساڵ ڕژاە (خدمە)ی لە پەروەردەدا هەبێت.

ب-بەكەسایەتی بەهێزو دەستپاكی وناوبانگی باش ناسراو بێ ولە نێو ئەندامانی دەستەی وانە بێژان ومامۆستایاندا شارەزاو بە توانا بێت.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

رای لیژنەی پەروەردەش, هەر ئەوەیە كە لە ماددەی سێ بڕگەی (أ) ماوەی (17) ساڵ بكرێت بە (15) ساڵ.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

یەعنی فەرقەكە ئەوەندەیە حەڤدە ساڵ بكرێتە پازدە ساڵ, ئەگەر كەس ئیعتیرازی نەبێت ماددەكە دەخەمە دەنگدانەوە, فەرموو كاك بارزان.

بەڕێز بارزان محمد قادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

حەقە ئەو مومەیزاتەی كە دراوەتە ئەو كەسەی دەبێتە مودیر عام لە تەربیە و ئەوانە, دەبێت قانونی حزبی بەعس و قانونی ژمارەی (18)ی خۆشمان شمولی دەكاتن كە بەعسی نەبوو بێتن, ئەوانە شمول بكات.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

تەحصیل حاصلە دەبێت لە هەموو شوێنێك شمولی بكات, نەك لێرە, دەبێت هەموو وەزیر و وەكیل وەزیر و مودیر عام دەبێت ئەو قانونە وردە وردە دێتە سەری, ئەوە ماددەیەكە دەبێت شمولیان بكاتن, پێویست ناكات لێرە بنووسین.

بەڕێز طلعت محمد صالح توفیق:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

حەز دەكەم ئەگەر بكرێت فەقەرەیەكی تر زیاد بكرێت, ئەو شەخسە, یان ئەو ئافرەتە خێزاندار بێت, كە مودیر عام دەگاتە دەرەجەكی بەرز حەز دەكەم خێزاندار بێت, ئەگەر بكرێت ئەو فەقەرەیە زیاد بكرێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

باشە ئێستا ئیختیلافەكە بەس لەسەر حەڤدە ساڵ و پازدە ساڵەكەیە, كێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو حەڤدە ساڵە بكرێتە پازدە ساڵ دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس, كێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا, تكایە ماددەی تر, ئێستا پێش ئەوەی بچینە سەر ماددەی تر دەمەوێت لەجیاتی ئێوە بەخێر هاتنی مێوانانی بەڕێز بكەم, كە ئەندامانی پەرلەمانی ئیتالیان بەسەردانێكی فەرمی هاتونەتە كوردستان, دوێنێ ئێوارە لەگەڵ ئێمە دانیشتن و كۆبوونەوەیەكی نیو سەعاتیمان كرد, لەسەر هەموو مەسەلەكان باسمان كرد, لە پێش هەموویانەوە بەرەو پێش بردنی پەیوەندیەكانی پەرلەمانی كوردستان و پەرلەمانی ئیتالیا, ئێمەش بەناوی گەلی كوردستان سوپاسمان كردن, ئاماژەیان پێ دەكەم و بەخێرهاتنیان دەكەم ناویان دەخوێنمەوە:

بەڕێز داریۆ ریڤۆڵتە/ سەرۆكی وەفدە. بەڕێز پواتۆ ئەلساندرۆ, داتۆ چینسیا, ئۆسمان جۆرجیۆ, بەڕێز پادۆ پۆلێدری, نازانم ناوەكانم هەموو لە بیر كردووە, زۆر بەخێر بێن سەرچاوان, چەپەڵەیەكیشیان بۆ لێدەن, ئەو وەفدە دوێنێ لەگەڵمان دانیشتن حەزیان كرد ئەمڕۆ بێن بۆ چەند ساتێك تەماشای دانیشتەكەمان بكەن, زۆریش دۆستی گەلی كوردن, هاوكاری ئێمەیان كردووە لە ساڵانی رابردوو خۆیان و حزبەكەیان, وەفدێكن لە چەندین حزب پێك هاتوون, لە حزبی موحافیزینی تێدایە, دوو حزبی ئۆپۆسیۆنی تێدایە, جۆنایستی تێدایە, كەسایەتی تێدایە, بۆیە پێم وایە ئەوە هەنگاوێكی ترە بۆ پتەو كردنی پەیوەندی نێوان گەلی كوردستان و گەلی ئیتالیا بەتایبەتی, دەرگایەكی تازەشە بۆ پەیوەندی نێوان پەرلەمانی كوردستان و پەرلەمانی ئیتالیا بەرەو پێش بڕواتن, من بەناوی ئێوەشەوە سوپاسی حكومەتی ئیتالیا و گەلی ئیتالیام كرد, بۆ ئەو هاوكارییەی كردوویانە بۆ گەلی كوردستان و گەلی عێراق و دەشیكەن, ئاماژەشم بەوە كرد كە خەڵكی كوردستان ئاشنایە بەو هاوكاریە, ئاشنایە بەو پەیوەندیانەی كە هەیە, بەتایبەت لە رووی ئینسانییەوە, ئێستاش لەو چەند مانگەی رابردوو چەندین منداڵ و نەخۆشیان بردۆتە ئیتالیا بۆ چارەسەر كردنیان, بە تایبەتی ئەوانەی كە نەخۆشی تەلاسیمایان هەیە, یاخود لە نەتیجەی كیمیا باران نەخۆش كەوتوون, یاخود نەخۆشی دڵیان هەیە, لە تەمەنی منداڵی تا حەڤدە ساڵی, ئومێدم خواست كە ئەوانیش

دەورێکی باشتر ببینن, بۆ ئەوەی ئەو پەیوەندیانە بەرەو پێش بچن, زۆر بەخێر بێن سەرچاو, دەگەڕێینەوە سەر موناقەشەی خۆمان, فەرموو کاك شێروان ماددەکە بخوێنەوە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة: اضافة المادة الى القانون وتصبح المادة السابعة والعشرون لها:

للوزارة ان تمنح او توافق على فتح مدارس للتعليم الليلي لتمكين المواطنين من الجمع بين العمل و العلم.

بەنیسبەت ئەو ماددەیە بە حەقیقەت رەئی ئێمە لە سەرەتاوە وا بوو کە ئەو ماددەیە پەسند دەکەین, بەلاَم دوای ئەوەی کە تەدقیقی قانونی ئەسڵیمان کرد, ئەوە لە قانونی ئەسڵی چارەسەر کراوە لە فەقەرە شەشی ماددە پێنج, بۆیە ئێستا ئێمە پێشنیارەکەی خۆمان سەحب کردەوەو لەگەڵ جەنابی وەزیریش قسەمان کرد, ئێمە لەگەڵ ئەوەینە کە ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو بە کوردیەکە بخوێنەوە.

بەڕێز کریم بحری عبداللە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسایی بەزمانی کوردی.

ئەوەی کە کاك شێروان ئاماژەی پێدا رای لیژنەی یاسایی گۆڕا سەبارەت بە ماددەی چوارەم کە لە پرۆژەکەدا هاتووەو زێدە کراوە لە پرۆژەکە, ئێمە داوا دەکەین لەو ماددەیە ئەو پێشنیارەمان سەحب دەکەینەوە, داوای ئیلغا دەکەین, ماددەکەش دەڵێتن:

(وەزارەت بۆی هەیە قوتابخانە بۆ خوێندنی ئێواران بکاتەوە بۆ ئەوەی هاوولاَتیان بتوانن کارو زانست پێکەوە ئەنجام بدەن).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەعنی پێشنیارەکەی خۆی ئەساسەن وا بووە, کە داوا دەکاتن رێگە بدرێت قوتابخانەی ئێواران بکرێتەوە, بەلاَم لەبەر ئەوەی لە ئەسڵی پرۆژەکە هەیە, هیچ موجیب نییە دووبارە بکرێتەوە, لیژنەی قانونی دەڵێت ئەو پێشنیارە ئیلغا بکرێتن, پێم وایە شتێکی تەبیعییە, تەربیەش موافیقە, نازناز خانیش هەمان مولاحەزەی هەیە, دەیخەینە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێت دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ بە تێکڕای دەنگ وەرگیرا, تکایە ماددەکەی تر.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الخامسة: تضاف مايلي الى القانون ويصبح المادة الثامنة والعشرون:

للوزير اصدار التعليمات والانظمة الداخلية الازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسایی.

ئەوەی پەیوەستە بە ماددەی پێنجەم کە لەو ماددانەیە دەخوازرێ زێدە بکرێت بۆ سەر یاساکە, ئەوا لێژنەی یاسایی وای بۆ دەچێ لابردرێت لەبەربوونی ماددەی هەشتەم لە هەموارکردنی یەکەمی یاساکەدا بەهەمان دارشتن و واتاوە. هەروەها لێژنە پێشنیاز دەکات بە زێدەکردنی سێ ماددەی دیکە بۆ سەر پرۆژەکە و بەم شێوەی خوارەوە:-

ماددەی دووازدەم: (مادەیەکی زێدەکراوە):-

کار بەهیچ دەقێك ناکرێ لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆك بێت.

ماددەی سێزدەم:(ماددەیەکی زێدەکراوە)

لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکانە حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی چوارەم: (مادەیەکی زێدەکراوە)

ئەم یاسایە لەرۆژی دەرچواندنیەوە جێبەجێ دەکرێو لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان) بلاّودەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاکە ماددە بە ماددە بخوێنەوە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووازدەم (مادەیەکی زێدەکراوە):-

کار بەهیچ دەقێك ناکرێ لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆك بێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ماددەی پێنجەم کە داوا کراوە ئیزافە بکرێت لەسەر پرۆژەکە, ئێمەی لیژنەی قانونی وا بۆی دەچین کە ئەو ماددەیە نەمێنێت, لەبەر ئەوەی ماددەی هەشت لە تەعدیلی قانونی وەزارەتی تەربیە هەیە, بە هەمان صیغە و مانا بۆتان دەخوێنمەوە:

المادة الثامنة:

للوزير اصدار التعليمات والانظمة الداخلية الازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نیزامی داخیلی لە دەسەڵاتی وەزیرە, یان ئەنجومەنی وەزیرانە.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نیزامی داخیلی وەزارەت ئەوە پەیوەندی بە وەزارەتەوە هەیە, چونکە تەعلیماتی وەزارەتە, پێشتریش لە قانونەکان ئەوە هاتووە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی نیزامی داخیلی ئیعدادەکەی لە لایەن وەزارەتەوە دەبێت, بەڵام تەصدیقەکەی لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەبێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لێرە باسی ئیصدار دەکات, دەبێت ئەنجومەنی وەزیران ئیصداری بکاتن, ئەسڵەکەی چی دەڵێتن.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەصی یاساکەی پێشتر کە تەعدیل کراوە:

المادة الثامنة:

للوزیر اصدار التعلیمات والانظمة الداخلیة لتسهیل تنفیذ احکام هذا القانون.

واتا تەحدید کراوە ئەو تەعلیماتانە بۆ ئاسانکاری ئەو قانونەیە, نەك بۆ شتی تر, کە لە نیتاقی قانونەکە دەرچێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دکتۆر ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبعەن نیزام وەزارەت حازری دەکات, بەڵام تەصدیق دەکرێت لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە, لەگەڵ ڕێزمدا حەز دەکەم ئەو خاڵە تەوزیح بکەم.

تاکو ئێستا هیچ وەزارەتێکی ئێمە نیزامێکی نییە, تاکو ئێستا تەنها لەسەر ئەساسی یاسایە, وەزارەتێکی ئێمە نیزامی بۆ خۆی دانەناوە, لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی هەموو وەزارەتێك پێویستی بە نیزام هەیە, بەڵام ئەگەر نەیانکردووە کەم تەرخەمیەکە خۆیان لێی مەسئوولن, نەك ئێمە, دەبێت هەبێتن بەس ئیصدارەکەی لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەبێت, لەبەر

رۆشنایی ئەو نیزامە تەعلیمات وەزیر دەتوانێت دەریبکات، بۆیە ئەگەر لێرە لیژنەی یاسایی صیغەکەی وا لێ بکاتن، فەرموو کاک کەرخی.

بەڕێز کرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر بەو شێوەیە بیکەین حەل دەبێت:

(وتکون نافذة بعد المصادقة علیها من قبل مجلس الوزراء)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی لە قانونی وەزارەت تەعدیلی یەکەمی لە قانونی وەزارەتدا، ئەوە هاتووە، بەڵام پێم وایە ئەوە غەڵەتە، نیزامی داخیلی دەبێت ئەنجومەنی وەزیران دەریبکات، بۆیە ئەو قەرارەی پەرلەمان بە هەڵە وەرگیراوە، دەبێت ئەویش تەعدیل بکرێت، لەبەر ئەوە ئەگەر ئێمە لێرە بنووسین (للوزارة اصدار التعلیمات) ئەوی تر لا ببەین، ئەگەر جەنابی وەزیر موافەقەت بکات.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە لە کابینەی پێنجەم کە پێشکەش کرا یەکێك لە مەبدەئەکانی لامەرکەزیەت بوو بەڕاستی، ئەم یاسایە لە ساڵی 2000 ڕێگەی داوە بە وەزیر کە تەعلیماتی نیزامی ناوخۆ دەربکات بۆ ئاسانکاری جێ بەجێ کردنی یاساکە، ئێستا ئێمە بێین لە ساڵی 2006 پاش ئەوەی کە لامەرکەزیەت بۆتە پرۆنسیپ لە پرۆنسیپەکانی ئیدارە بیگەڕێنینەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران، ئەوە ئاستتەنگە بۆ کارەکانی وەزارەت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك فەرسەت تەوزیحێکی هەیە.

بەڕێز فرست احمد عبداللە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕێزو تەقدیرم بۆ جەنابی وەزیر، بەڵام ئەوە عیلاقەی بە لامەرکەزیەت نییە، سبەی پەرلەمان تەنازول لە سەڵاحییاتی تەشریعی بکاتن، بڵێت مەجلیسی وەزیران با قانونێك دەربکاتن، ئەوە عیلاقەی لەگەڵ نییە، لە سولەمی تەدەروجی قانونی، قانون پەرلەمان دەریدەکات، نیزام مەجلیسی وەزیران دەردەکات، تەعلیمات وەزیر دەریدەکات، لەبەر ئەوە ڕاستە لە قانونی ئەسڵیش هاتووە، بەس غەڵەتە، لێرە فورسەتە بۆ ئێمە، چونکە نەصەکە ئیسارە بوو ڕاستی بکەینەوە، ڕاست کردنەوەکەش ئاسانە، ئێمە نەصێکمان هەیە دەڵێتن بە هیچ نەصێك ناکرێت، ئەگەر موخالەفەی ئەو قانونە بێت، ئێستا برادەرانی لیژنەی قانونی ئیزافەیان کرد، لێرە ئەگەر بێتو ئەو نەصەی پێشنیارەی، ئەوەی پێشنیار کراوە، ئەنزیمەی داخیلی لەغو بکەین، دەبینین

بەس تەعلیماتە (للوزير اصدار التعليمات لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون)، ئیشەکە بە ئیعتیادی بەڕێوە دەچێت، بەس کەلیمەی ئەنزیمەی داخیلی لەغو بکەین، بە موجیبی ئەو نەصەش نەصی ئەسڵی لە قانونەکە ئیلغا دەبێت، چونکە نەصێکمان لێرە داخیل کردووە (لايعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون)، ئیشەکە تەواو دەبێتن، رێز و ئیحتیرامم سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ غەڵەتێك بووە لە هین، ئەو غەڵەتە دووبارە دەکەینەوە لێرە، لەبەر ئەوە ئێستا ئەو نیزام داخیلیە لا ببەین، دوایش پێم باشە لە هەر شوێنێکی تردا ئەو هەڵەیە کرا بێت چاکی بکەینەوە، چونکە ئێمە دەسەلأتی تەشریعین، دەبێت ئەو شتانەی لێرە دەریدەخەین ئەوە جێ بەجێ بکەین، پێم باشە بنووسرێتن (للوزير اصدار التعليمات لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون)، باشە، فەرموو کاك کەریم.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وا پێشنیار دەکەم، ئەو مەسەلەیە بۆ ئەوەی دیراسە بکرێت، لیژنەی یاسایی بە چاکی لەو مەسەلەیەدا، لەبەر ئەوەی لە هەموو یاساکانی پێشوودا بەو شێوەیە هاتووە (وەزارەت بۆی هەی نیزام دەربکات)، بۆ وەزارەتی تەربیە بە تەنیا ئەوەی لەبیر بکەن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاك فەرسەت گوتی ئێمەش لەگەڵ ئەو مەبدەئەینە، تەصدیقی نیزامی داخیلی لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەبێت، وەزیر بۆی نییە تەصدیقی نیزامی داخیلی خۆی بکات، بەلأم ئیعدادەکە وەزارەت دەیکات، رەفعی دەکات بۆ ئەنجومەنی وەزیران، ئەنجومەنی وەزیران تەصدیقی دەکات و ئیصداریشی دەکات، واتا سیفەتی تەصدیق و سیفەتی ئیصدار دەگەڕێتەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران، ئیعدادەکەش دەگەڕێتەوە بۆ وەزارەت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەکرێت بڵێین (للوزير اصدار التعليمات واعداد النظام الداخلي على ان تصادق من قبل مجلس الوزراء)، فەرموو کاك محەمەد فەرەج.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من وادەزانم مادام ئەوەی کاك فەرسەت شتێکی دروستە، هەڵەیەکی پێشتریشمان کردووە لەوانە راستی بکەینەوە، یەعنی مادام ئەوەی دکتۆر ناصح دەڵێت هیچ وەزارەتێك نیزامی داخیلی شتی وا نابێت، یەعنی

وەزارەت دەبێت کاروبارەکانی بە نیزام ڕێك بخات, لەبەر ئەوە لێرە دەبێت ئەوانی تریش ڕاست بکەینەوە, چونکە ماددەیەکی سەربەخۆ هەموو وەزارەتێك دەبێت نیزامی داخیلی خۆی هەبێت, کە ئەنجومەنی وەزیران تەصدیقی دەکات, تەعلیماتیش ئەوە سەلاحیەتێکە تێکەڵی نەکەین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بچینە سەر پێشنیاری لیژنەی یاسایی هەر وا لە قانونی پەروەردە هاتووە, بۆیە صیغەکە وای لێ دێت (للوزير اصدار التعليمات الازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون), کێ لەگەڵ ئەوەیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کاك کەریم لەگەڵ نییە بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا, تکایە ماددەکەی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی یاسا پێشنیار دەکات, کە ماددەیەك ئیزافە بکرێت لەسەر پرۆژەی هەموارکردنی وەزارتی تەربیە بەم شێوەیە: (لايعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە کوردیەکەی تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕای لیژنەی یاسایی بە زمانی کوردی.

ماددەی دووازدەم (مادەیەکی زێدەکراوە):-

کار بەهیچ دەقێك ناکرێ لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆك بێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەیش ماددەیەکە لە هەموو قانونەکان هاتووە بۆ وەزارەتەکانی تر, دەیخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا, ماددەکەی تر تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة عشرة: مادة مضافة.

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕای لیژنەی یاسایی بەزمانی کوردی.

ماددەی سێزدەم:(ماددەیەکی زێدەکراوە)

لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکانە حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش وەکو ماددەی پێشوو تازەیەو لە هەموو پرۆژەکاندا ئیزافە کراوە, دەخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە کۆی دەنگ وەرگیرا, ماددەکەی تر تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة عشرة: مادة مضافة.

ينفذ هذا القانون إعتباراً من تأريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية(وقائع كوردستان).

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسایی بە زمانی کوردی.

ماددەی چوارەم: (مادەیەکی زێدەکراوە)

ئەم یاسایە لەرۆژی دەرچواندنیەوە جێبەجێ دەکرێو لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان) بلاودەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمەش وەکو ماددەکانی تر, دەخەمە دەنگدانەوە, کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, کێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە کۆی دەنگ وەرگیرا, فەرموو ئەسبابی موجیبە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەسبابی موجیبەکە دوور و درێژ بوو, بە تەنسیق لەگەڵ لیژنەی پەروەردەو جەنابی وەزیر ئیختیصارمان کرد, ئێستا صیغەکەتان بۆ دەخوێنمەوە:

(الاسباب الموجبة)

تماشياً مع اهداف المرحلة التي تتمثل في ايلاء قطاع التربية مايستحقه من أهمية من أجل اسهامه بصورة فعالة في حركة التطور والتقدم التي يشهدها اقليم كوردستان ولتمكين وزارة التربية من مواكبة التطور والتقدم العلمي والحضاري ولضمان تحقيق اهداف الوزارة وبغية جعلها أكثر فاعليةً وقدرةً على تحقيق ذلك فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هۆكارەكانی دەركردنی ئەم یاسایە

هاوشان لەگەل ئامانجەكانی ئەم قۆناغدا كە خۆی دەنوێنێ لە گرنگیدانی پێویست بە كەرتی پەروەردە لە پێناو دیتنی رۆڵێكی بەرچاوو كاریگەر لەو بزاڤە بەرەو پێش چوون و گەشەسەندنە كە حكومەتی كوردستان بە خۆیەوە دەبینێت, بۆ ئەوەی وەزارەتی پەروەردە وای لێ بكرێت پێشكەوتن و گەشەسەندنی زانستی بڕوانرێت, بۆ مسۆگەر كردنی هێنانەدی ئامانجەكانی وەزارەت و لە پێناو كاریگەر كردنی بە تواناتر بۆ جێ بەجێ كردنی هەموو ئەو شتانەی ئەم یاسایە دانرا.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

وابزانم ئەسبابی موجیبە تەبیعییەو, هەم جەنابی وەزیر و هەم هەردوو لیژنە سوپاسیان دەكەم لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردە ئیتیفاقیان لەسەر ئەوە كردووە, كە موناقەشەكەمان هێن بێتن, ئەگەر كەس مولاحەزەی نەبێتن دەیخەمە دەنگدانەوە, كێ لەگەل دایە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس, كێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە كۆی دەنگ وەرگیرا, ئێستا هەموو پرۆژەكە بە تێكڕایی بە ئەسبابی موجیبەوە دەخەمە دەنگدانەوە, كێ لەگەل دایە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس, كێ لەگەڵ نییە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس, بە تێكڕای دەنگ وەرگیرا, سوپاس. پیرۆزبایی لە جەنابی وەزیر دەكەین ئینشائەللا سەركەوتوو دەبێت, فەرموو كاك جەمال.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بە حەقیقەت هەندێ تێبینی هەبوو ئەمڕۆ روویدا, حەز دەكەم بیخەمە بەردەمی بەڕێزتان, ئێمە لە پەرلەمان كە قسە دەكەین بەڕاستی بە زەڕەبینێكی یەكجار گەورەو فراوان سەیری قسەكانمان دەكەن و موتابەعەی قسەمان دەكەن, چ لە ئەنتەرنێت, چ دەوڵەتەكانی دراوسێمان, ئێمە ئەمڕۆ نازناز خان میسالێكی هێنایەوە لەسەر جمهوری ئیسلامی, گوایە مواتینەی صالحە لەوێ مانای ئەوە نییە مواتینەی صالحەیە لێرە, بە رەئی من ئێمە میسالەكانمان لەسەر دەروبەر نەبێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

مامۆستا عەفوم دەكەی, ئەوە كەی خاڵی نیزامییە,, ئەوە رەئییە, ئەوە موناقەشەیە, دەبوایە لەكاتی خۆی بتكردبوایە, فەرموو كاك جەمال خاڵی نیزامە.

بەڕێز جمال یوسف بۆتانی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

حەقیقەت بە سوپاسیەوە بۆ جەنابی وەزیر كە لێرە ئامادە بووە, من چەند مولاحەزەیەكی كورتم هەیە حەز دەكەم بیخەمە روو.

یەكەم/ بیستوومە ئەو ماوەیە مامۆستایان دەرماڵەیان بۆ خەرج دەكرێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

عەفو کاك جەمال عیلاقەیان بەوە نییە, دەتوانن موزەکەرەیەك بنووسن, ئەوە نابێت, زۆر سوپاس, فەرموو جەنابی وەزیر.

بەڕێز دڵشاد عبدالرحمن محمد/ (وەزیری پەروەردە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر سوپاسی بەڕێزتان و دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان و سەرۆك و ئەندامانی لیژنەی یاسایی و لیژنەی پەروەردەی پەرلەمانی کوردستان دەکەم, زۆر سوپاسی بێ پایانی سەرجەم ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان, کە لە دوو کاتژمێرێك خۆیان تەرخان کرد, بۆ دەنگدان و دەوڵەمەند کردنی ئەو پرۆژە یاسایەو هەموار کردنی, حەز دەکەم بە بەڕێزتانی رابگەیەنم, ئەوە بەرهەمی هاوبەشی هەردوو لیژنەی یاسایی و پەروەردەی پەرلەمان لەگەڵ وەزارەت چەندین کاتژمێر و دانیشتن بووە, بەناوی وەزارەتی پەروەردەوە خۆشحاڵم کە سوپاسی بەڕێزتان بکەم و ئامادەیی وەزارەت پیشان بدەین بۆ هەموو کاتێك بانگهێشت کردنمان بۆ ئێرە, بۆ جێ بەجێ کردنی ئەو بەڵێنانە و ئەو بڕیارانەی کە لەو یاسایەدا هاتوون, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمەش زۆر سوپاست دەکەین هەربژیت و سەرکەوتووی ئینشائەڵلا, ئێستا دانیشتنەکە بۆ ماوەی نیو کاتژمێر دوا دەخەین, یەکی تەواو لێرە بن, کاتژمێر (12)ی تەواو لێرە بن, سوپاس.

دانیشتنی دووەم

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان دانیشتنەکەمان دەکەینەوە, داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەم بێن لە شوێنی خۆیان دابنیشن, پێش ئەوەی بچینە سەر موناقەشە, فەرموو کاك بەڵێن.

بەڕێز حمد عبدالله محمود (بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەو مەسەلەیە ناگەم بەڕاستی ئێستا پرۆژەی یاسای کۆمەڵەی دادوەران هاتۆتە ئێرە, ئێستاش ئێمە یاسای قانونی جەمعیاتمان هەیە لە رووی نیزامیەوە ئایا جەمعیات ئیجازە لە حکومەت وەردەگرێت, یاخود لێرە پرۆژە یاسایەکانی ئیقرار دەکرێتن, من حەز دەکەم ئەوەمان لە یاسایەکان تەوزیح بکەن, چونکە هەندێك لە جەمعیەکان ئێستاش ئیجازە لە حکومەت وەردەگرن و یاسایەکان لەوێ ئیقرار دەکرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی من دەمویست ئەو مەوزوعە باس بکەم, بەس مادام تۆ پرسیارت کرد, لیژنەی یاسایی با خۆیان وەڵامت بدەنەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز: